

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

Kulturní cestovní ruch ve zvolené oblasti

Jihlava

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Vladimír Dvořák

Autor:

Bc. Alice Neckářová

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Alice NECKÁŘOVÁ**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**

Název tématu: **Kulturní cestovní ruch ve zvolené oblasti - Jihlava**

Z á s a d y   p r o   v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Vymezení kulturního cestovního ruchu v České republice. Analyzovat kulturní cestovní ruch v Jihlavě a navrhnout opatření ke kvalitativnímu zlepšení. Vytvořit prospekt vybrané kulturní akce v oblasti.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury
2. Sekundární analýza a analýza informací
3. Marketingový výzkum úrovně kulturního cestovního ruchu ve zvolené oblasti
4. Vytvoření konkrétního materiálu pro zlepšení nabídky kulturního cestovního ruchu v Jihlavě

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Cíl práce a metodika. 3. Literární přehled. 4. Vymezení zkoumaného území. 5. Situační analýza. 6. Terénní šetření. 7. Vyhodnocení terénního šetření. 8. Opatření ke zlepšení situace. 9. Vytvoření prospektu vybrané kulturní akce. 10. Závěr. 11. Literatura. 12. Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **50 - 60 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- Brtník, M.: Zpěvník horáckých písní po lidech sebraných. Jihlava: Ho-
rácké folklorní sdružení, 2004.
Foret, M., Foretová, V.: Jak rozvíjet místní cestovní ruch. Praha: 2001.
Hesková, M. a kol.: Cestovní ruch. Praha: Fortuna, 2006.
Hesková, M. a kol.: Unikátní technické atraktivita jižních Čech. Praha:
Profess Consulting, s.r.o., 2006.
Horner, S., Swarbrooke, J.: Cestovní ruch, ubytování a stravování, vyu-
žití volného času. Praha: Grada Publishing, a.s., 2003.
Kiráňová, A.: Marketing destinace cestovního ruchu. Praha: Ekopress,
2003.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Vladimír Dvořák**
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání diplomové práce: **15. února 2007**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2008**

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
L.S.
Studentská 13
370 05 České Budějovice
IČ 600 76 658, DIČ CZ60076658

doc. Ing. Marie Hesková, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 28. února 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Kulturní cestovní ruch ve zvolené oblasti - Jihlava“ vypracovala samostatně na základě vlastních poznatků a použitých literárních zdrojů a materiálů uvedených v přehledu literatury.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne 29. srpna 2008

Bc. Alice Neckářová

Poděkování

Děkuji Mgr. Vladimíru Dvořákovi za metodické vedení a odborné rady při zpracování diplomové práce. Dále děkuji všem osobám a subjektům, s nimiž jsem během tvorby práce spolupracovala za poskytnuté informace a cenné údaje vedoucí ke splnění cíle práce.

Obsah

1. Úvod	3
2. Cíl práce a metodika	5
2.1 Cíl práce	5
2.2 Pracovní hypotézy	5
2.3 Použitá metodika	5
3. Literární přehled	7
3.1 Marketing a management	7
3.2 Cestovní ruch	8
3.2.1 Vymezení termínu cestovní ruch	9
3.3 Kulturní cestovní ruch	12
3.3.1 Vymezení termínu kulturní cestovní ruch	14
3.4 Problematika destinace	15
3.4.1 Produkt destinace	16
3.4.2 Destinační management a marketing	17
3.5 Regionální literatura	18
4. Vymezení zkoumaného území	20
4.1 Kraj Vysočina	20
4.2 Město Jihlava	22
4.2.1 Historie	22
4.2.2 Současnost	23
5. Situační analýza	24
5.1 Primární nabídka destinace	24
5.1.1 Přírodní potenciál	24
5.1.2 Kulturní potenciál	24
5.2 Sekundární nabídka destinace	25
5.2.1 Všeobecná infrastruktura	25
5.2.2 Turistická infrastruktura	26
5.2.3 Turistická suprastruktura	27
5.2.4 Dosavadní zabezpečení CR v destinaci	28
6. Terénní šetření	30
6.1 Průvodce po kulturních atraktivitách města Jihlavy	30
6.1.1 Sakrální architektonické památky	30

6.1.2 Profánní architektonické památky	36
6.1.3 Kulturně společenská zařízení	41
6.1.4 Kulturní akce.....	50
6.2 Analýza návštěvnosti	54
6.3 Dotazníkové šetření	61
6.3.1 Dětský dotazník	62
7. Vyhodnocení terénního šetření	63
7.1 Charakteristiky respondentů marketingového výzkumu	63
7.2 Kulturně společenské akce.....	67
7.3 Kulturní atraktivity	70
7.4 Zdroje informací	71
7.5 Hodnocení úrovně místních služeb, vybavenosti a dalších aspektů	72
7.6 Dětský dotazník	76
8. Opatření ke zlepšení situace.....	78
9. Vytvoření prospektu vybrané kulturní akce	82
10. Závěr	83
11. Summary.....	85
12. Seznam použité literatury a pramenů.....	87
Seznam grafů	
Seznam příloh	
Přílohy	

1. Úvod

Cestovní ruch se v současné době stává běžnou a pro mnohé nepostradatelnou součástí života, je zdrojem relaxace, zábavy a poznání.

Ve svých počátcích bylo cestování zdrojem mnoha významných objevů a rozvoje, později se stalo prestižní záležitostí, která byla dostupná jen pro některé vyvolené jedince. Počátky moderního cestovního ruchu se datují k 17. až 18. století. Cestování se postupně stávalo smysluplným způsobem trávení volného času dostupným pro stále větší množství osob.

Díky tomu, že se životní úroveň obyvatel stále zvyšuje, máme stále větší množství disponibilních finančních prostředků, které můžeme pro realizaci cestovního ruchu použít. Roste také fond volného času. Důležitým předpokladem cestování je v neposlední řadě i svoboda pohybu, dnes je díky Schengenskému prostoru cestování stále jednodušší. Neustále se rozvíjí doprava – ať už ve smyslu vývoje stále nových, výkonnějších a úspornějších dopravních prostředků, nebo rozvojem dopravních cest, a to po stránce kvantitativní i kvalitativní. To činí cestovní ruch stále pohodlnějším a dostupnějším.

Měli bychom být vděční za to, že můžeme žít v době, kdy je nám umožněno uspokojovat i potřeby, které jsou obecně označovány jako „zbytné“. Měli bychom se vzdělávat, poznávat a rozvíjet sami sebe a také usilovat o to, abychom byli co největším přínosem pro společnost, ve které žijeme.

Hlavním cílem diplomové práce je analyzovat kulturní cestovní ruch v Jihlavě. Toto téma bylo vybráno z několika důvodů. Město Jihlava sice nepatří mezi nejskvostnější perly naší země, přesto má jistě dostatečný potenciál k tomu, aby si našlo své návštěvníky, kteří zde stráví pěkné chvíle. I když v poslední době dochází k určitým zlepšením v oblasti cestovního ruchu v Jihlavě, stále ještě nebylo dosaženo žádoucího stavu. Zlepšení jsou spíše chaotická a nesystematická, mají pouze nárazový charakter. Při hledání zdrojů informací pro vypracování diplomové práce nebyly nalezeny žádné konkrétní údaje o návštěvnících Jihlavy. Jsou známa pouze některá data pro Vysočinu jako celý region cestovního ruchu. Proto je účelné provést výzkum, jehož dílčím výsledkem by byla typologie návštěvníků Jihlavy. Poznat své „zákazníky“ je přece prvním krokem k tomu, aby mohla být splněna, v ideálním případě i předčena jejich očekávání. Nadšení návštěvníci se jistě o své zážitky podělí s ostatními, kteří se mohou stát budoucími návštěvníky. Dalším dílčím výsledkem marketingového výzkumu je

úroveň spokojenosti návštěvníků destinace s nabídkou služeb v destinaci a analýza návštěvnosti kulturních zařízení a kulturních událostí.

Autorka se domnívá, že město Jihlava by se mělo snažit o co nejlepší úroveň svého prostředí, okolí a odchylovat se co nejméně od hranic svých produkčních možností, naopak se jim co nejvíce přiblížit a pořád je posunovat dál a dál. Důležité je uvědomovat si a udržovat si své komparativní výhody a neustále na nich pracovat. V ideálním případě by rezidenti byli rádi, že žijí právě v této oblasti, cestovní ruch v dané oblasti by je nerušil, naopak by z něj měli užitek, byl by pro ně jednoznačně pozitivní externalitou. Pracovníci podniků CR by byli hrdí na podniky, kterých mohou být součástí a snažili se vykonávat svou práci co nejlépe, peníze by pro ně nebyly jediným motivem, ale až příznivým důsledkem. Podniky v oblasti by spolu účelně kooperovaly a potřeby a požadavky klientů by byly uspokojovány nad jejich očekávání. Také by byla soustavně věnována pozornost péči o kulturně historické pamětihodnosti a životní prostředí, neboť tyto hodnoty budou stěžejní i pro následující generace.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je vymezit kulturní cestovní ruch v České republice a analyzovat kulturní cestovní ruch v Jihlavě. Vedlejším cílem práce je navrhnout opatření ke kvalitativnímu zlepšení kulturního cestovního ruchu v oblasti a vytvořit prospekt vybrané kulturní akce.

2.2 Pracovní hypotézy

Pro dosažení cíle práce byly stanoveny dvě hypotézy, které budou v průběhu jejího zpracování potvrzeny, či naopak vyvráceny. V rámci formulace hypotéz se předpokládají následující skutečnosti:

1. turistická suprastruktura v Jihlavě je nedostatečná
2. kulturních akce v Jihlavě jsou nedostatečně propagovány

2.3 Použitá metodika

Práce se skládá z několika celků. V *analytické části* byly vstupní informace čerpány z primárních i sekundárních zdrojů. Zpracování práce předcházelo shromáždění a studium dostupných informací z knih, odborných publikací, propagačních materiálů, internetových stránek a jiných přístupných informací o dané problematice z této oblasti. Především se jednalo o odbornou literaturu orientovanou na marketing, management, cestovní ruch, zejména pak kulturní cestovní ruch, literaturu zabývající se kulturními památkami a regionální literaturu týkající se vybrané oblasti – kraje Vysočina a města Jihlavy. Některé údaje byly získány i z internetu. Pro definování některých výrazů z oblasti cestovního ruchu a marketingu byla využita odborná literatura.

Mezi významné sekundární zdroje patřily materiály poskytnuté turistickým informačním centrem města Jihlavy a informace českého statistického úřadu. Význam a návštěvnost atraktivit byla konzultována s provozovateli jednotlivých atraktivit, pro vypracování diplomové práce jimi byly poskytnuty i některé interní informace. Významnou pomocí byly také řízené rozhovory s pracovníky magistrátu města Jihlavy - odboru kultury a cestovního ruchu a neziskové organizace Vysočinatorism. Historické události byly konzultovány s panem PhDr. Zdeňkem Jarošem, záležitosti týkající se folkloru pak s manželi Brtníkovými, kteří jsou zakladateli jihlavského folklorního

souboru Pramínek. Informace týkající se Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů byly získány přímo od ředitele tohoto festivalu, pana Marka Hovorky. Rozhovory probíhaly formou volného rozhovoru, téma dotazování bylo předem stanoveno, ale průběh rozhovorů byl volný, jen bylo nenásilnou formou udržováno téma ve stanovených mezích. Veškerá použitá literatura a prameny jsou uvedeny v závěru práce, v seznamu použitých zdrojů.

V části *syntetické* byly primární informace získány na základě vlastního terénního šetření, které bylo prováděno v průběhu roku 2008 formou fotodokumentace objektů a zjišťování stavu a přístupnosti objektů, výběr objektů proběhl na základě konzultace s místním turistickým centrem a předsedou komise pro regeneraci městské památkové rezervace, panem PhDr. Zdeňkem Jarošem. V návaznosti na to bylo realizováno dotazníkové šetření, které probíhalo formou předtištěného dotazníku a řízených rozhovorů. Hlavními účely dotazníkového šetření bylo získání aktuálních informací o kulturních atraktivitách v Jihlavě, jejich významu pro místní cestovní ruch a analýza návštěvníků a turistů zainteresovaných na kulturním cestovním ruchu v Jihlavě. Byla identifikována i některá slabá místa a navržena opatření pro jejich odstranění.

Na první dvě části navazuje část *aplikační*. Po vyhodnocení terénního šetření byly jeho výsledky konzultovány s pracovníky magistrátu města Jihlavy a provozovateli některých kulturně společenských zařízení. Dále byl vytvořen prospekt pro konkrétní kulturní akci, jedná se o prospekt „Horácké Vánoce“. Materiál bude využitelný pro propagaci vánočního představení místního folklórního souboru.

3. Literární přehled

3.1 Marketing a management

Hlavními vlastnostmi služeb jsou nehmotnost, nedělitelnost, proměnlivost a pomíjivost. Poskytovatelé služeb se vzájemně liší podle vlastních cílů (ziskové a neziskové organizace) a podle vlastnictví (soukromé a veřejné vlastnictví). Firma může odlišit jakost služeb tím, že bude mít na místech styku se zákazníky schopnější zaměstnance než konkurence, vytvoří atraktivnější prostředí v místě poskytování služeb nebo zavede dokonalejší proces poskytování služby (Kotler, 2001: 431).

Úkolem managementu je zajištění produktivity práce a efektivnosti pracovníků. Podniková organizace, stejně jako jakákoli jiná instituce, má pouze jeden opravdový zdroj: lidi. Je úspěšná tehdy, zajistí-li produktivitu svých lidských zdrojů. Svých cílů dosahuje prací. Zproduktivnění této práce je tak pro její životnost životně důležitou funkcí. Zároveň se instituce v dnešní době stále více stávají prostředkem, jehož pomocí jednotliví lidé nacházejí možnost obživy, přístup ke společenskému postavení, k širšímu společenství i k individuálním úspěchům a uspokojení (Drucker, 2002:21).

S rostoucí ekonomickou úrovní vzrůstá i objem poskytovaných služeb. V ekonomice USA je podíl objemu nabízených služeb k poměru nabízených výrobků v poměru 7:3. Mnoho tržních nabídek obsahuje kombinaci výrobků a služeb. Mezi čisté služby patří například naslouchání psychiatra pacientovi nebo přednes Mozartova smyčcového kvartetu. Příkladem kombinace zboží a služby je poskytování rychlého občerstvení (Kotler, 2001: 20).

Firmy mohou získat silnou konkurenční výhodu najímáním a školením lepších pracovníků. Pro výborně školený personál je charakteristických následujících šest vlastností: kvalifikace (zaměstnanci mají požadované znalosti a dovednosti), zdvořilost (zaměstnanci jsou přátelští, ohleduplní a pozorní), důvěryhodnost (zaměstnanci vzbuzují pocit důvěry), spolehlivost (zaměstnanci poskytují služby nepřetržitě a přesně), vnímavost (zaměstnanci reagují rychle na požadavky a přání zákazníka), komunikativnost (zaměstnanci s snaží pochopit zákazníka a zřetelně komunikují). V době, kdy konkurenti mohou odrovnat produkt nebo službu za krátkou dobu, prozíravé firmy vybavují své zaměstnance výjimečným know-how (Kotler, 2001: 294).

Spokojený zákazník je hlavním cílem Total Quality Managementu. Je velmi důležité znát požadavky a očekávání zákazníků a vědět, do jaké míry je vlastní úsilí v očích zákazníka hodnoceno jako dostatečné. Podstatnými prvky TQM proto jsou:

zjišťování požadavků zákazníků, poznání jejich očekávání a měření spokojenosti. Výsledky tohoto zkoumání vyžadují hodně úsilí a nákladů a nejsou přesné (Frehr, 1995:199).

Nelze nutit zákazníka k tomu, aby koupil to, co se vyrobí, ale naopak snažit se vyrobit to, co zákazník potřebuje a preferuje. Je potřeba velmi pozorně sledovat nejen jeho současné potřeby, ale i jejich změny a vývoj, zkoumat tržní příležitosti, identifikovat ty vhodné a atraktivní a udělat to dříve a lépe než tržní rival a zaměřit trvalou pozornost na komunikaci se spotřebitelem a uživatelem. Tržně zaměřená firma je firma, kde základní hodnotou je zákaznická spokojenost, protože právě zákaznické uspokojení znamená silnou tržní orientaci - myslet a jednat v souladu s potřebami zákazníka (Horáková, 2003:15).

3.2 Cestovní ruch

Cestovní ruch je významný společensko-ekonomický fenomén jak z pohledu jednotlivce, tak i společnosti. Každoročně představuje největší pohyb lidské populace za rekreací, poznáváním a naplněním vlastních snů z příjemné dovolené. Je součástí spotřeby a způsobu života obyvatel zejména ekonomicky vyspělých zemí (Hesková, 2006: 9).

Cestovní ruch v současné době patří mezi přední ekonomické aktivity většiny hospodářsky vyspělých zemí světa. Podíl cestovního ruchu na tvorbě HDP ve světě se v současné době odhaduje zhruba na 11%, ve státech Evropské unie asi na 13,5%. Mimořádnou úlohu hraje při vytváření pracovních příležitostí. V současné době zaměstnává asi 11% ze všech pracujících lidí na světě, přičemž se počítá s jeho dalším dynamickým rozvojem (Malá, 2000: 4).

Cestovní ruch je komplexní, mnoha oblastmi a z mnoha hledisek se prolínající společenský jev bez jakýchkoli pevně stanovitelných hranic, který je synergickým souhrnem všech jevů, vztahů a dopadů v časoprostorovém kontextu, souvisejících s narůstající mobilitou lidí, motivovanou uspokojováním jejich potřeb v oblasti využití volného času, rekreace, cestování a poznání, dále v oblasti sociální, kulturní a v dalších oblastech (Pásková & Zelenka, 2002: 45).

Cestovní ruch je mnohostranným odvětvím, které zahrnuje zejména dopravu, turistická zařízení poskytující ubytování a stravování, služby cestovních kanceláří, průvodcovské služby, turistické informační systémy a další infrastrukturu. Toto odvětví

patří mezi nejvýznamnější součásti národních i světových ekonomik (Čertík, 2001: 20).

Podle údajů Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO) a Světové rady pro cestování a cestovní ruch (WTTC) je cestovní ruch největším zaměstnavatelem na světě (Čertík, 2001: 20). Ve světovém měřítku patří cestovní ruch vedle obchodu s ropou a automobilovým průmyslem ke třem největším exportním odvětvím (Hesková, 2006: 9).

K cestovnímu ruchu neodmyslitelně patří trvale udržitelný rozvoj. Trvale udržitelný rozvoj odráží (Vaško, 2002: 5) vzájemnou závislost mezi prostředím a rozvojem území ve snaze o dosažení kvalitnějšího života pro každého. Udržitelnost vyžaduje, aby současná generace zanechala životní prostředí ve stejně dobrých, či lepších podmínkách, než ho našla. Produkty udržitelné turistiky fungují v souladu s místním životním prostředím, společností a kulturou tak, aby z nich životní prostředí, společnost a kultura měly požitek a aby se nestaly obětí rozvoje turistiky.

3.2.1 Vymezení termínu cestovní ruch

Cestovní ruch vždy zahrnuje cestování, ale ne každé cestování je cestovním ruchem. Cestovní ruch zahrnuje rekreaci, ale ne každá rekreace je cestovním ruchem. Cestovní ruch se uskutečňuje ve volném čase, ale ne celý volný čas je věnován cestovnímu ruchu (Pásková & Zelenka, 2002: 6). Z výše uvedeného textu vyplývá, že vymezení termínu cestovní ruch naráží na mnohá úskalí.

V minulosti se o definování termínu cestovní ruch snažilo mnoho různých autorů, např. Statdner, Schullard nebo Morgenrot. Tito autoři se snažili především odlišit cestovní ruch od širšího pojmu cestování. Borman (1931 in Indrová, 2004:9) definuje cestovní ruch jako „cesty, jež se podnikají za účelem zotavení, zábavy, obchodu a povoláním nebo i z jiných příčin (za zvláštními událostmi), při nichž dochází k dočasné změně místa bydliště. Nepatří sem však dojíždění za prací“. Je zde zdůrazněna nepravidelnost a dočasnost cest, bez úmyslu usadit se. E. Fedor (1937 in Indrová, 2004:9) chápe cestovní ruch jako „periodický příliv a odliv lidí do určitého místa nebo státu z jiného místa nebo státu“. V definici je zdůrazněn další aspekt cestovního ruchu a to sice přemístění, přeprava a vztah mezi místem bydliště a cílovým místem cestovního ruchu. H. Poser (1933 in Indrová, 2004:10) rozumí pod pojmem cestovní ruch „lokální nebo územní nahromadění cizinců s přechodným pobytem, které

podmiňuje vznik vzájemných vztahů mezi cizinci na straně jedné a domácím obyvatelstvem, místem a jeho krajinou na straně druhé“.

Významným mezníkem v procesu zkoumání cestovního ruchu bylo zpracování a publikování Všeobecné nauky cestovního ruchu (Grundriss der Allgemeine Fremdenverkehrslehre) švýcarskými autory W. Hunzikerem a K. Krapfem v roce 1942. Cestovní ruch definovali jako soubor vztahů a jevů, které vyplývají z pobytu na cizím místě, pokud cílem pobytu není trvalý pobyt nebo výkon výdělečné činnosti. Na tuto definici pak navázal C. Kašpar, který definoval cestovní ruch jako souhrn vztahů a jevů, které vyplývají z cestování anebo pobytu osob, přičemž místo pobytu není hlavním ani trvalým místem bydlení nebo zaměstnání“ (Hesková, 2006: 10).

Za cestovní ruch se považuje činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo své trvalé bydliště, přičemž hlavní účel cesty je jiný, než vykonávat výdělečnou činnost v navštíveném místě (Foret, Foretová, 2001: 16).

Za další mezník ve vývoji definice cestovního ruchu lze potom považovat rok 1991, kdy Mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu, pořádaná Světovou organizací cestovního ruchu (WTO, od roku 2003 používán název UNWTO), definovala cestovní ruch jako činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí (mimo místo bydliště) a to na dobu kratší než je stanovena (u mezinárodního cestovního ruchu činí tato doba jeden rok, u domácího cestovního ruchu pak šest měsíců). Hlavní účel cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě. Jiný účel cesty než vykonávání výdělečné činnosti znamená, že výdělečná činnost není v navštíveném místě založena na trvalém či přechodném pracovním poměru. To nevylučuje služební, obchodní a podobné cesty s pracovní motivací, které mají zdroj úhrady z pracovního poměru u zaměstnavatele v místě bydliště či firmy (Malá V., 1999:11).

Často používaným vymezením cestovního ruchu je tzv.úcelově-funkční vymezení, kdy je cestovní ruch označen za soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestováním a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště a obvykle ve volném čase za účelem odpočinku, poznávání, zdraví, rozptýlení a zábavy, kulturního a sportovního vyžití, služebních cest a získání komplexního zážitku (Gúčík M., 2000 in Hesková,2006: 12).

Poslední uvedenou definicí je definice Jána Orišky (2006:5), podle kterého je cestovní ruch souborem činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestou a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště, zpravidla ve volném čase,

za účelem zotavení, poznání, společenského kontaktu, kulturního a sportovního vyžití, lázeňského léčení a pracovních cest.

Druhy CR

V rozdělení cestovního ruchu nejsou autoři zcela jednotní. Cestovní ruch se dá rozdělit jednak z hlediska geografického, podle počtu účastníků, podle způsobu organizování, podle délky účasti, převažujícího místa pobytu atd. na **formy** cestovního ruchu. Druhé dělení, pro které je klíčová především motivace účastníků a účel jejich cest a přechodného pobytu na cizím místě pak zpravidla určuje různé **druhy** cestovního ruchu.

Na základě Maslowovy hierarchie potřeb identifikoval Macintosh čtyři základní skupiny motivačních faktorů : fyzická, kulturní, interpersonální motivace a snaha o prestiž a statut. Thomas vymezil osmnáct faktorů seskupených ve čtyřech skupinách. Prvním z nich jsou kulturní motivy a vzdělanost (poznání způsobu života místních lidí, poznání památek, porozumění dění v destinaci a účast na zvláštních akcích (Palatková, 2006: 101).

Dle Heskové (2006: 22) lze cestovní ruch z hlediska motivace účasti na něm rozdělit na následující **druhy**: Rekreční cestovní ruch (jehož součástí je tematický cestovní ruch), sportovní cestovní ruch, dobrodružný cestovní ruch, myslivecký a rybářský cestovní ruch, kulturní cestovní ruch, náboženský (resp. Poutní cestovní ruch), lázeňský cestovní ruch, zdravotní cestovní ruch, kongresový cestovní ruch a stimulační cestovní ruch.

Foret (2001: 18) klasifikuje cestovní ruch podle účelu (motivu, cílů) na: rekreační, kulturně – poznávací, náboženský, vzdělávací, společenský, zdravotní (lázeňsko-léčebný), sportovní, poznávání přírody, dobrodružný, profesní, politický, nákupní a specifický (např. turistika pro vozíčkáře).

Jiné dělení nalezneme ve výkladovém slovníku cestovního ruchu (Pásková & Zelenka, 2002: 6). Ti rozdělují z hlediska motivace návštěvníků cestovní ruch na následující **formy**: tematický, rekreační, kulturní, kongresový, etnický, sportovní, poznávací, turistika, religiózní, krajanský a léčebný.

Čertík (2000:19) rozlišuje z hlediska uspokojení určitých potřeb následující **formy** cestovního ruchu: rekreační, kulturně-poznávací, lázeňsko-léčebný, sportovně-rekreační, seniorský, mládežnický, venkovský, náboženský, lovecký, dobrodružný, nákupní a další.

Odborná literatura nejčastěji člení cestovní ruch na **formy** cestovního ruchu, v nichž dominuje především hledisko motivů účasti na cestovním ruchu, a **druhy** cestovního ruchu, které zohledňují převážně jevový průběh cestovního ruchu a způsob jeho realizace v závislosti na geografických, ekonomických, společenských a jiných podmínkách, jakož i jeho účinky. V konkrétní praxi dochází k prolínání obou těchto hledisek a navíc není ani mezi autory publikací zcela jednota v tom, co je považováno za druh a co za formu cestovního ruchu (Indrová a kol., 2004:17).

3.3 Kulturní cestovní ruch

Jedním z nejrychleji rostoucích segmentů cestovního ruchu je kulturní turismus, tedy cestovní ruch zaměřený na poznávání různých forem kultury navštívené země nebo oblasti. (Kesner 2005: 59) Význam kulturního cestovního ruchu je pro Českou republiku mimořádný. Naše země má velmi bohatou a slavnou historii, díky níž se zde nachází velké množství kulturně historických památek.

Mnohé regiony a obce mají osobité folklorní projevy a typický společenský život. Pro hosty je proto zajímavé poznat venkovskou kulturu, zúčastnit se folklorního festivalu, oslav různých svátků, tradiční svatby, křtin dítěte atd. (Orieška, 1999: 157).

Kulturní cestovní ruch plní významnou výchovně vzdělávací funkci a přispívá k rozšíření kulturně společenského rozhledu obyvatelstva. V souvislosti s kulturním cestovním ruchem je nezbytné osvětlit též pojem kulturní management a marketing (Malá, 1999:16-17).

Ekonomické přínosy kultury, včetně zisků z kulturního cestovního ruchu a jeho multiplikačních efektů, jsou v České republice dlouhodobě podceňovány, přestože je právě kulturní cestovní ruch jedním z hlavních potenciálů rozvoje cestovního ruchu v ČR. Architektonické a kulturní památky jsou nejen nejviditelnější součástí národního kulturního dědictví, ale rovněž stěžejní atraktivitou a zdrojem pro rozvoj kulturní turistiky v České republice (Kesner, 2005: 36).

Kesner (2005: 70) také podotýká, že kulturní cestovní ruch mnohé pozitivní efekty, ať už se jedná o přímé výnosy a multiplikační efekty, podporu zaměstnanosti, posilování pocitu hrdosti komunity či regionu či rozšiřování kulturních horizontů cílové komunity a vzdělávání mládeže. Kulturní cestovní ruch je také zdrojem financí pro rozvoj, rekonstrukci a ochranu kulturního a historického dědictví. Pomáhá udržovat a obnovovat tradice a řemesla.

Kesner (2005: 71) dále uvádí, že přímý dopad masového turismu nepředstavuje zdaleka takové riziko a nebezpečí, jako nevratné ztráty na tomto dědictví, způsobené zanedbanou údržbou nemovitých památek a rozkrádáním památek movitých. Dále upozorňuje, že negativní vliv kulturního cestovního ruchu na památkový fond je třeba spíše než v přímém fyzickém ohrožení masami turistů spatřovat především v tom, že zisk z cestovního ruchu není v dostatečném objemu využíván na ochranu, záchranu a obnovu památek. Důležité je, jak je kulturní cestovní ruch řízen a jestli management usiluje o rovnováhu mezi příjmy a udržení tohoto dědictví a jeho smyslu a hlavního účelu, tedy vytváření společenské soudružnosti a zvyšování vzdělanosti a uvědomění lidstva.

Poznávací cestovní ruch se začal specifikovat na samostatné podskupiny. Patří sem kulturní cestovní ruch-kulturní turismus. Přestože se dnes prosazuje aktivnější způsob dovolené a čisté formy skupin i podskupin cestovního ruchu se prolínají, v Evropě patří kulturní cestovní ruch k nejpraktikovanější formě cestování. Je nedílnou součástí doplňkových programů např. kongresové, incetivní i venkovské a nákupní turistiky (Malá, 2000:54).

Existují různé spádové oblasti uměleckých zařízení a událostí. Některé mají pouze místní dosah, jiné mohou být mezinárodní. Například malý hudební festival navštěvují lidé z blízkého okolí, ale hudební festival v Salzburku je středem celosvětového zájmu (Horner a Swarbrooke, 2003 :331).

Podle Kesnera (2005:28) se ve světovém měřítku se stále významnější kulturní atraktivitou stává cestování spojené s návštěvou a prožitkem konkrétní kulturní akce (výstava, představení, festival) během časově limitovaného pobytu (1- 4 dny), často spojeného s jiným cílem (nakupování, služební cesta). České prostředí (Kesner, 2005: 29) není schopno generovat takové projekty, které by mohly aspirovat na titul kulturní „události“. Potenciál akcí je především lokální, bez zásadnějšího dopadu na cestovní ruch.

Konkurence v oblasti umění je složitou otázkou. Protože jde o aktivity ve volném čase, konkurují jim všechny ostatní formy volného času nebo příležitostí k utrácení použitelných financí (Horner a Swarbrooke, 2003: 332).

UNESCO (The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) povzbuzuje ochranu kulturního a přírodního dědictví na celém světě. V mezinárodní dohodě Convention concernig the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, kterou přijalo v roce 1972 a zavazuje se v ní k zajišťování rozvoje a ochrany

světového dědictví a k podpoře spolupráce na politikách v oblasti kulturního dědictví, je uvedeno, že světové dědictví je odkazem z minulosti, ve kterém žijeme dnes a chtěli bychom ho uchovat i budoucím generacím. Naše kulturní a přírodní dědictví jsou nenahraditelnými zdroji životní inspirace. Tyto místa náleží všem lidem na světě bez ohledu na teritorium, ve kterém se nachází. Za kulturní dědictví považuje UNESCO stavby a skupiny staveb všeobecné hodnoty, umělecká díla, prostranství hodnotná z historického, estetického, etnologického a antropologického pohledu (UNESCO 1972). Podle této organizace nesouvisí kulturní dědictví pouze s materiálními hodnotami, ale také s nehmotnými hodnotami, jako jsou ústní tradice, rituály, způsoby života a podobně. Proto rozlišuje kulturní dědictví na hmotné a nehmotné (UNESCO 2007).

3.3.1 Vymezení termínu kulturní cestovní ruch

V definování kulturního cestovního ruchu nejsou autoři zcela jednotní. Různé definice kulturního cestovního ruchu se zpravidla shodují v tom, že tento pojem nelze zužovat jen na poznávání produktů – krajiny, lidských sídel, monumentů, památek - neboť stejně tak zahrnuje i poznávání životních způsobů a tradic dané komunity (Kesner, 2005: 60).

Pásková a Zelenka (2002: 150) definují kulturní cestovní ruch jako formu cestovního ruchu, jejíž účastníci jsou motivováni především možností poznávání kulturního dědictví a kultury dané země a jejích rezidentů. Cílem návštěvníků jsou kulturní atraktivita, zejména historické stavby. Kulturní atraktivita je pak definována jako typ atraktivity cestovního ruchu, založený na historickém kulturním dědictví, minulých a současných tradicích obyvatel destinace cestovního ruchu.

Kulturní cestovní ruch je společně s historizujícím cestovním ruchem a přírodně orientovaný CR součástí poznávací cestovního ruchu (Pásková & Zelenka, 2002: 222). Poznávací cestovní ruch je forma cestovního ruchu, u níž je primární motivací účasti poznávání přírody, společnosti, historie navštívené země, oblasti.

Kulturně poznávací cestovní ruch je zaměřený na poznávání historie, kultury, tradic a zvyků vlastního i jiných národů, základem jsou sakrální a světské stavební a architektonické památky, umělecká díla, přírodní zajímavosti (jeskyně, vodopády, pralesy, pouště), společenské události – festivaly a slavnosti (Foret, Foretová, 2001: 17).

Je obtížné kulturní cestovní ruch striktně definovat a vydělovat ho od jiných komplementárních forem cestovního ruchu a trávení volného času. V krajním případě je třeba připustit, že jakákoliv turistická cesta představuje určitou formu kulturního cestovního ruchu, neboť při ní dochází k poznávání cizí kultury, zvyků a způsobu života. Z hlediska druhů cestovního ruchu ho tedy nelze od jiných separovat (Kesner, 2005:59).

Kulturní cestovní ruch představuje symbiózu vzdělávání a účelného trávení volného času. Jeho účastníci jsou obeznámeni nejen s historií a kulturou vlastního a ostatních národů, ale i se sociální a ekonomickou situací navštíveného místa. V praxi má mnoho forem a stupňů intenzity. Podílí se na zvyšování společenské, kulturní a odborné úrovně lidí, velmi často se proto kombinuje s jinými druhy cestovního ruchu (především s lázeňským, rekreačním a kongresovým cestovním ruchem). Umožňuje uspokojování duchovních potřeb lidí, kteří jsou motivováni možnostmi poznávání kulturního dědictví, kultury a způsobu života rezidentů navštívených cílových míst, možnostmi zábavy a rozptýlení, apod. (Orieška, 2006:24).

Kulturně poznávací cestovní ruch je zaměřený především na poznávání historie, kultury, tradic a zvyků vlastního i jiných národů. Plní významnou výchovně vzdělávací funkci a přispívá k rozšíření kulturně společenského rozhledu obyvatelstva. Zahrnuje především návštěvu kulturně historických památek (hrady, zámky, kulturně historické objekty) , kulturních zařízení (muzea, galerie, obrazárny, knihovny), kulturních akcí (divadelní představení, festivaly, folklórní a lidové slavnosti), ale i návštěvu tzv. kulturní krajiny (parky zahrady) a další (Indrová J. a kol., 2004:18).

Podle závěrů Světové konference o politice kultury, Světové komise kultury a rozvoje, Mezivládní konference o politice kultury pro rozvoj a Univerzální deklarace kulturní rozličnosti UNESCO, by měla být kultura považována za soubor charakteristických církevních, materiálních, duševních a emocionálních rysů společnosti nebo společenských skupin. Kromě toho by měla zahrnovat: umění a literaturu, životní styly, způsoby společného života, hodnoty systému, tradice a přesvědčení (Robinson and Picard, 2006: 23).

3.4 Problematika destinace

Destinační management je soubor technik, nástrojů a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu

a regulaci cestovního ruchu v dané destinaci. Výsledkem takového procesu jsou udržitelné a konkurenceschopné produkty cestovního ruchu, společně sdílené logo, značka kvality, společný informačně- rezervační systém, tvorba cenové politiky, provádění výzkumu a sběru statistických dat z oblasti cestovního ruchu, iniciace partnerství soukromého a veřejného sektoru ČR i podpora vzniku profesních spolků, sdružení a organizací (Pásková& Zelenka, 2002:60).

Destinace je představována svazkem různých služeb koncentrovaných v určitém místě nebo oblasti, které jsou poskytovány v návaznosti na potenciál cestovního ruchu (atraktivitu) místa nebo oblasti. Atraktivita tak obsahuje podstatu destinace a hlavní motivační stimul návštěvnosti destinace (Palatková, 2006: 16).

Dle Páskové a Zelenky (2002 :59) je destinace cestovního ruchu cílová oblast v daném regionu, typická významnou nabídkou atraktivit a infrastruktury. V širším smyslu jsou jako destinace vnímány země, region, lidská sídla a další oblasti, které jsou typické velkou koncentrací atraktivit cestovního ruchu, rozvinutými službami a další infrastrukturou, jejichž výsledkem je dlouhodobá koncentrace návštěvníků.

Cílové místo představuje středisko cestovního ruchu, region nebo stát jako cestovní cíl. V odborné literatuře se na jeho označení používá i pojem destinace cestovního ruchu (tourism destination; tourist area). Často je používán zkrácený termín destinace. Pojem destinace však nemusí souviset výhradně s cestovním ruchem (Hesková a kol., 2006: 15).

3.4.1 Produkt destinace

Produkt destinace je soubor hmotných a nehmotných kvalit, které klient vnímá jako komplex a k němuž si vytváří a zaujímá svůj postoj. Proto je důležité, aby produkt působil navenek jednotně (Palatková, 2006: 35).

Produkt destinace (Hájek, 2002:49, 50) tvoří těžké a měkké faktory. Těžkými faktory se rozumí ubytování, gastronomie, doprava a zařízení volného času, měkkými pak přátelskost, pohostinnost, nálada, zábava, vkus, radost, zážitek, atd. V rámci kvality produktu destinace rozlišuje dva stupně:

1. tech quality - technická kvalita
2. touch quality - dojemová kvalita

Produktem kulturního cestovního ruchu (Malá, 2000:55) rozumíme vše, co nabízíme zákazníkovi - turistovi v oblasti kulturního dědictví země:

- o Část hmotnou (statickou) – kulturní krajinu, architekturu, zeleň, expozice, instalace, výstavy, ediční a publikační materiál
- o Část nehmotnou (dynamickou) – soubor služeb od zprostředkovatelských, rezervačních až po kulturně výchovné (průvodcovské, účast na představeních apod.)

Nabídka destinace by měla respektovat jak poptávku, tak možnosti regionů, měst, obcí, objektů apod., nebude-li poptávka uspokojena, bude turista hledat jinde.

Destinace musí mít vhodný přírodní a kulturní potenciál pro cestovní ruch, který se označuje i jako **primární nabídka**. Potenciál cestovního ruchu není rozmístěný rovnoměrně a s ohledem na svojí jedinečnost může mít místní, regionální, celostátní až mezinárodní význam. Umožňuje naplnit cíle (motiv) účasti na cestovním ruchu. Prostředkem k dosažení tohoto cíle je různorodá infrastrukturní vybavenost, která se označuje jako **sekundární nabídka** (Hesková a kol., 2006:15).

3.4.2 Destinační management a marketing

Cíle marketingu destinace bývají komplikovanější, než u ostatních typů marketingu, v souvislosti s faktem, že jej provádějí spíše orgány veřejného sektoru než soukromé společnosti. Orgány veřejného sektoru jej provádějí jako prostředek k dosažení určitých cílů, mezi něž patří rozšířit počet a vybavení zařízení, které mohou používat místní občané. Příjmy z cestovního ruchu mohou pomoci udržet při životě místní obchody, divadla a restaurace, které by zbankrotovaly, kdyby se musely spoléhat pouze na místní zákazníky. Cestovní ruch také může být důvodem i zdrojem financí do infrastruktury, kterou využijí i místní obyvatelé, totéž platí o nových atraktivitách, například o muzeích (Horner & Swarbrooke, 2003 : 290).

Partnerství v CR se obvykle chápe jako pouze dvoustranný vztah mezi místní správou a místními podnikatelskými subjekty. Považujeme však za mimořádně potřebné, aby bylo rozšířeno také o místní občanské aktivity, občanská sdružení i jednotlivce (Foret,2001: 27).

I přes zdánlivě konkurenční vztahy mezi jednotlivými městy je nutná jejich vzájemná komunikace a spolupráce, například mohou sdružit prostředky na společnou propagaci. CR vyžaduje partnerství, zejména mezi veřejnými institucemi, soukromými

hospodářskými organizacemi a občany. Chce-li být město pro návštěvníky přívětivé, musí být především dopravně dostupné a prostorově uspořádané, nejsilnější osobní dojmy získává návštěvník již v prvních okamžicích svého příjezdu. Turistická hodnota města vzrůstá s jeho kvalitním a vícejazyčným značením. V oblasti propagace musí město sdělovat především to, co je pro ně typické a specifické, to se musí stát pro návštěvníky nejpřitažlivějším vybudnutím k návštěvě a pobytu. Součástí propagace jako nejdůležitější části marketingového plánu města musí být také pořádání akcí, které město oživují a stávají se událostí, o níž informují sdělovací prostředky, o níž lidé hovoří a na kterou i léta vzpomínají. Město musí hlídat také negativní dopady cestovního ruchu, je to především místem, kde se žije každodenní život, musí být příjemné jak pro návštěvníky, tak pro své obyvatele (Foret, 2001 : 124, 125).

3.5 Regionální literatura

Vysočina má velký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, je to dáno především estetickou hodnotou kulturní krajiny, množstvím jedinečných přírodních lokalit a kulturních a historických památek i tradicí pořádání prestižních kulturních, sportovních a společenských akcí.

V protikladu k potenciálu rozvoje cestovního ruchu stojí nedostatečná infrastruktura a nedostatečná nabídka služeb pro návštěvníky (KÚ Vysočina, 2004:23).

Zoologické zahrady jsou významným místem rekreace a poučení. Mají silný sociální význam, neboť je navštěvují celé rodiny. Stále více vzrůstá význam ZOO jako genových bank, jsou uchovávány genetické informace zvířat, která již v přírodě nežijí, nebo jejich stavy poklesly natolik, že záchrana v přirozeném prostředí již neskýtá naději. Zoologické zahrady mají svou výchovou přispívat k ekologickému myšlení obyvatel. Vyhlídky pro lidstvo a přírodu závisejí na zastavení destrukce přírody, na dosažení udržitelné úrovně růstu lidské populace, kdy lidstvo ještě může dosáhnout žádoucí vysoké kvality života, a kdy rozmanitost a krása života je přijatelná a stojí za opatrování (Jiroušek, 2004: 110).

Horácko je jedním z nejvýznamnějších etnografických regionů v rámci České republiky, kde se po dlouhé generace udržovala rázovitá lidová kultura, reflektující chudší hospodářství pahorkatiny s řadou typických řemesel a dlouhým udržováním pozůstatků lidového kroje. Tradiční kroje patří mezi velmi důležité odkazy minulých

generací, jsou jedním z jeho významných projevů. Připomínají historii naší lidové kultury (Brtník, 2007: 9).

Jedním z určujících etnografických klíčových kritérií pro rozlišení jednotlivých národností nebo jejich regionů býval lidový kroj. Česká republika má v tomto směru velice dobré tradice a kořeny, které na mnoha místech, alespoň při mimořádných příležitostech, přežívají do současnosti. Tam, kde již tato tradice vymizela, je však naštěstí dostatek dobových dokladů a sbírkových předmětů, uložených v muzeích, které mohou spolehlivě doložit dřívější dobová specifika té které oblasti (Nováková, Ruschková, 2007: 5).

Na Jihlavsku zanikla řada zvyků a tradic. Tento proces urychlilo vymírání nejstarší generace, míšení venkovského a městského obyvatelstva a v neposlední řadě historické události a technický pokrok. Řada zvyků zanikla i odsunem německého obyvatelstva. Pokusy o pozdější znovuobjevování dřívějších tradic nebo jejich umělé udržování již nemohlo nahradit jejich původní, skutečnou atmosféru. Přesto se dodnes dodržuje několik zvyků, které jsou dokladem dřívějšího způsobu lidové zábavy a lidové tradice (Nováková in Bechyně, 1990: 173).

4. Vymezení zkoumaného území

4.1 Kraj Vysočina

Kraj Vysočina vznikl jako vyšší územně samosprávný celek České republiky v roce 2000. Nejprve se nazýval **Jihlavský kraj**. V květnu roku 2001 byl přejmenován. Vysočina je společně s hlavním městem Praha jediným krajem v Česku, který nemá v názvu stanoveném ústavním zákonem slovo „kraj“.

Kraj Vysočina leží na pomezí Čech a Moravy. Na severu sousedí s Pardubickým krajem, na jihovýchodě s Jihomoravským krajem, na jihozápadě s Jihočeským krajem a na severozápadě se Středočeským krajem. Je jedním ze tří vnitrozemských krajů v České republice, na jihu se přibližuje k hranici Rakouska, ale nedosahuje na ni. Kraj Vysočina má velmi významnou tranzitní funkci, která je dána průběhem významných evropských komunikací.

Název kraje Vysočina je odvozen od názvu Českomoravské vrchoviny, vyvýšené zvlněné krajiny mezi dvěma historickými zeměmi České republiky. Ta dosahuje nadmořské výšky přes 800 metrů ve dvou výrazných masivech, Žďárských vrších na severu kraje a Jihlavských vrších na jihozápadě. Vysočina patří mezi chladnější části země s průměrnou roční teplotou 5-7 °C.

Kraj Vysočina leží na hlavním evropském rozvodí mezi Severním a Černým mořem, rozvodí se táhne od severovýchodu na jihozápad a dělí tento kraj na dvě téměř stejné části. Vysočina je významnou pramennou oblastí, na řekách byla vybudována řada přehrad, které slouží k regulaci průtoků a jako zásobárna pitné vody. Díky tomu Vysočina zásobuje vodou pražskou i brněnskou aglomeraci.

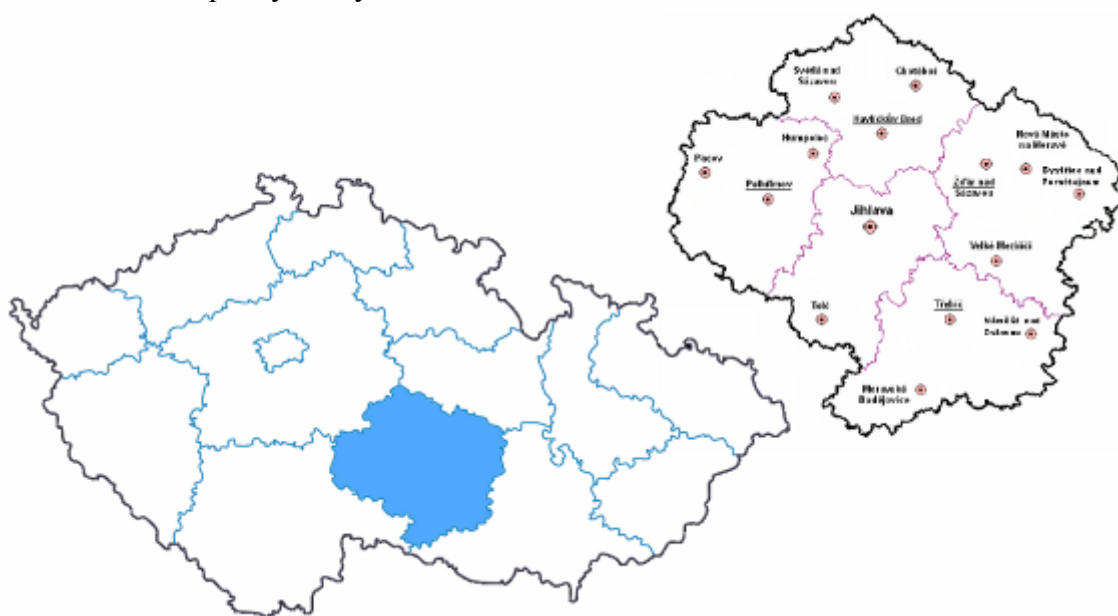
Vývoj kraje byl výrazně ovlivněn přírodními podmínkami. Středověká kolonizace, podobně i industrializace ve druhé polovině 19. století nastala později, než v českých a moravských nížinách. Vysočina se tak vždy řadila mezi chudší kraje země, což ji uchránilo před znečištěním životního prostředí. Zdejší území totiž tolik nelákala k zakládání továren a průmyslových oblastí a díky tomu nebyla zdevastována průmyslem. Tato skutečnost měla několik příčin. Asi nejvýraznější příčinnou byla poloha kraje – na jedné straně sousedství s vyspělou oblastí pražsko – středočeskou a na druhé straně s brněnsko-středomoravskou. Také zde byl naprostý nedostatek jakýchkoliv energetických zdrojů. V neposlední řadě je nutně zmínit nedostatek komunikací (Bechyně, 1990: 145).

Dodnes je výhodou Vysočiny zachovalé čisté životní prostředí. Největšími znečišťovateli ovzduší jsou zde dálnice D1 a dřevařské závody. Množství nežádoucích látek v ovzduší, podobně jako kontaminace, půdy jsou však v porovnání s ostatními kraji zanedbatelné. Vysočina je **zdravým ostrovem** mezi třemi aglomeracemi - pražskou, brněnskou a vídeňskou. I díky tomu se jako první z krajů stala členem organizace zdravých měst a regionů a nese titul "zdravý kraj Vysočina“.

Rozloha Vysočiny je **6 795 km²**, žije zde **510 645** obyvatel. Hustota zalidnění je nízká, pouze 75 obyvatel na km², což je třetí nejnižší hodnota mezi kraji v České republice. Pro Vysočinu jsou charakteristické malé vesnice nepříliš vzdálené od místního centra, kterým bývá malé město se třemi až deseti tisíci obyvatel. Nachází se zde 704 obcí, z nichž 33 má statut města. Pouze ve čtyřech městech žije více než 20 tisíc obyvatel. Krajské město Jihlava má **50 795** obyvatel (údaje k 1.1. 2008) .

Pro kraj Vysočina je typická velmi zachovalá příroda. Nachází se zde dvě chráněné krajinné oblasti, kterými jsou Žďárské vrchy a Železné hory. Na Vysočině je také velké množství kulturních památek, hradů, zámků a církevních staveb. Tři kulturně-historické památky Vysočiny jsou zapsány na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Jsou to historické centrum města Telč, Poutní kostel Sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře u Žďáru nad Sázavou a Židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa v Třebíči.

Obrázek č. 1: Mapa Vysočiny

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Kraj_Vyso%C4%8Dina

4.2 Město Jihlava

4.2.1 Historie

První historicky doložená zmínka o Jihlavě, nejstarším horním městě českých zemí, pochází z konce 12. století. V místech, kde se dnes nachází Jihlava, se v minulosti rozkládal prales, který odděloval Čechy a Moravu. Pralesem vedly obchodní stezky, z nichž nejvýznamnější byla stezka Haberská, která vedla z Prahy přes Habry a Jihlavu do Moravských Budějovic a Znojma a dále pokračovala až do Vídně. Na soutoku řeky Jihlavy s říčkou Jihlávkou, v místě, kde se dnes nachází kostel sv. Jana Křtitele, vznikla při Haberské stezce nad řekou Jihlavou slovanská vesnice.

Koncem 40. let 13. století zde byly nalezeny stříbrné rudy (Křesadlo, 1992:7). Stříbrná horečka sem přivedla horníky, řemeslníky a obchodníky z celé Evropy. Brzy se začalo na protějším břehu řeky budovat nové město. Bohatství plynoucí z dolování se projevilo zejména velkorysostí jeho založení. Pravidelný půdorys pravoúhlé sítě ulic s velkým náměstím uprostřed byl dán stavebním řádem krále Přemysla Otakara II. z roku 1270. Díky královským privilegiím se Jihlava brzy stala jedním z nejmocnějších měst království. Jihlava byla chráněna mohutným opevněním, jehož část se dochovala dodnes. Jihlava zaujímala přední místo i v oblasti právní – poprvé ve střední Evropě zde bylo vedle městského práva kodifikováno horní právo, které se stalo vzorem pro řadu dalších horních měst. Po dlouhá staletí byla Jihlava sídlem vrchního horního soudu.

Význam těžby stříbra poklesl koncem 14. století, kdy byly vytěženy nejbohatší žíly ryzího stříbra a doly postiženy zemětřesením a záplavami. Hospodářský vývoj města však již v té době zajišťoval obchod a řemeslná výroba – zejména soukenictví .

Velký požár města v roce 1523 ukončil středověkou etapu výstavby města, které bylo později obnoveno v renesančním stylu. Vzniká jihlavský typ domu s tzv. krytým dvorem, kdy se nad gotickou dolní síní (mázhauszem) otevírá renesanční prostor horní síně s arkádovou lodžíí s toskánskými sloupy, zaklenutý obvykle sklípkovou klenbou a často doplněný freskovou výzdobou.

Město velmi utrpělo za švédské okupace během třicetileté války. Byla vypálena předměstí, pobořena většina domů, ve městě zbyla pouhá osmina obyvatel. Trvalo více než sto let než Jihlava dosáhla nového hmotného i kulturního rozvoje. Město bylo obnoveno v barokním duchu. Nejvýznamnější barokní stavbou je jezuitský kostel sv. Ignáce vybudovaný spolu s kolejí a gymnáziem v poslední čtvrtině 17.století.

Další etapa rozvoje města se uskutečnila ve znamení sukna. Císařovna Marie Terezie do města pozvala nizozemské soukeníky, jejichž zkušenosti vedly ke zdokonalení výroby. Soukenictvím se živily tisíce lidí ve městě a okolí, ve druhé polovině 18.století byla Jihlava druhým největším producentem sukna v monarchii. Město se v té době změnilo – vymanilo se z těsného okruhu hradeb, náměstí získalo noční osvětlení, byla přestavena radnice, počátkem 19.století došlo ke zbourání městských bran s úzkými průjezdy, průčelí domů byla upravena v klasicistním duchu.

V 19. století tvořili většinu jihlavského obyvatelstva Němci. Nacházel se zde druhý největší jazykový ostrov na našem území¹. Německá kultura výrazně ovlivnila způsob života místních lidí i jejich zvyky. Mnoho staletí zde žili Němci, Češi i Židé vedle sebe. Tyto národy spolu vycházely dobře, až na výjimky se daly jejich vztahy označit za přátelské. Případné spory měly zřídka národnostní, častěji náboženské nebo sociální příčiny. V období 1. republiky začaly být výrazné nacionalistické snahy Čechů a vztahy mezi Čechy a Němci se postupně ochladily. Po vyhlášení protektorátu se německá strana snažila Jihlavu germanizovat, a vytvořit z ní německé město. Počet židovského obyvatelstva v Jihlavě klesal a v období 1939 – 1942 došlo k likvidaci židovské komunity. Židovské rodiny byly vystěhovány z německého prostoru a posílány do koncentračních táborů. Po skončení druhé světové války v září 1945 až do prosince 1946 dochází k odsunu jihlavských Němců. Jihlava se poprvé v historii stává městem, ve kterém tvoří převážnou většinu obyvatel Češi.

4.2.2 Současnost

V současné době je Jihlava statutárním městem a od roku 2000 je centrem kraje Vysočina. Polohu Jihlava popisují souřadnice 49° 24' 1" severní šířky a 15° 35' 26" východní délky. Město leží v srdci českomoravské vrchoviny, na řece Jihlavě. Rozkládá na ploše 8 824 hektarů, v nadmořské výšce 460-700 metrů nad mořem. K 1. 1. 2008 žilo v Jihlavě **50 795** obyvatel (Zdroj: <http://www.czso.cz>).

---

¹ Jazykový ostrov je označení oblasti, ve které se převážně používá jeden jazyk a která se celá nachází uvnitř oblasti, ve které se převážně používá jiný jazyk (Zdroj: www.wikipedia.cz).

5. Situační analýza

5.1 Primární nabídka destinace

5.1.1 Přírodní potenciál

Město Jihlava se nachází v oblasti českomoravské vrchoviny, průměrná roční teplota se pohybuje kolem 4,3 – 8 stupňů, průměrné množství srážek je přibližně 550 – 800 mm/rok.

Na Vysočině, i v bezprostředním okolí Jihlavy, se nachází velké množství lesů, ve kterých žije mnoho druhů lesní zvěře. To umožňuje lovecký cestovní ruch. Nedaleko Jihlavy se nachází CHKO Čerínec, který je především rájem zimních sportů, v jeho blízkosti se pak rozkládá na ploše 4,90 ha Hojkovské rašeliniště, které bylo roku 1982 uznáno národní přírodní památkou. Oblast je unikátní zejména výskytem vzácné a ohrožené květeny s glaciálními relikty a cennými společenstvy rostlin a živočichů.

Životní prostředí na Vysočině je velmi čisté a Vysočina je oprávněně nazývána plicemi České republiky.

5.1.2 Kulturní potenciál

Kulturně historický potenciál

Velkou předností Jihlavy je zejména rozmanitý památkový fond. Mezi nejvýznamnější atraktivity patří historické centrum města, které bylo v roce 1951 vyhlášeno městskou památkovou rezervací. Celá městská památková rezervace je jedinečnou kombinací gotické, renesanční a barokní architektury a potěší každého obdivovatele uměleckých památek a dávné historie. V historickém středu se nachází 213 památkově chráněných objektů, z toho 70 památek.

Dalšími významnými atraktivitami jsou jihlavské katakomby, židovský hřbitov, místní kostely a Hornická naučná stezka, která poukazuje na to, že Jihlava byla významným hornickým městem.

Kulturně-společenský potenciál

V Jihlavě se koná velké množství různých společenských akcí. Nejvýznamnějšími akcemi jsou bezesporu Jihlavský havířský průvod, Mezinárodní festival dokumentárních filmů a hudební festival Gustav Mahler. Velkému zájmu se zde těší folklor, pravidelně se zde koná mezinárodní přehlídka folklórních souborů nazvaná

„Jihlavské folklorní léto“. V oblasti udržování dobových zvyklostí a tradic mají velké zásluhy zejména místní folklorní soubory Vysočan, Jeřabinka, Dřeváček, Pramínek a Šípek. Výrazná je především jejich kulturně – společenská a vzdělávací funkce. Dalšími kulturně-společenskými akcemi v Jihlavě jsou Festival sborového umění, studentský divadelní festival JID, jarmarky na náměstí a Jihlavská pouť. Jihlava je také světově proslulá známá díky hokejovému klubu Dukla Jihlava, který se v minulosti těšil velkým úspěchům.

V Jihlavě se nachází čtyři divadla a amfiteátr, dvě kina, Muzeum Vysočiny, Oblastní galerie Vysočiny a dále pak sedm dalších galerií. Důležitým místem společenského dění je zoologická zahrada se svou africkou vesnicí Matongo, na jejíž návsí se nachází stylové jeviště. Pro pořádání koncertů jsou často využívány i prostory fotbalového stadionu FC Vysočina nebo horáckého zimního stadionu.

5.2 Sekundární nabídka destinace

5.2.1 Všeobecná infrastruktura

Všeobecná infrastruktura je dostatečná, Jihlava je krajským městem a jeho vybavenost je srovnatelná s ostatními krajskými městy v České republice (zdravotní péče, policie, služby).

Dopravní infrastruktura

Jihlava leží v bezprostřední blízkosti nejzatíženější komunikace v České republice, dálnice D1(v síti evropských označení E50 a E65), spojující hlavní město naší republiky s druhým největším městem v zemi. Jihlava se nachází na 120. km od hlavního města Prahy a 90. km od Brna. Další důležitou silnicí procházející Jihlavou je silnice I/38 (trasa Jihlava – Znojmo – Vídeň, v síti evropských silnic označení E59).

Jihlava je krajským městem a směřuje do ní celá řada linek vnitrostátní i mezinárodní autobusové, železniční i nákladní dopravy. V Jihlavě se nachází dvě železniční nádraží a jedno autobusové nádraží, z něhož vyjíždějí i spoje společnosti Student Agency. Necelé 4 km severovýchodně od Jihlavy se nachází sportovní letiště Henčov, o kterém se občas spekuluje v souvislosti s projektem přestavby pro potřeby středních dopravních letadel.

Doprava ve městě je řešena množstvím autobusových a trolejbusových linek městské hromadné dopravy. V současné době probíhá modernizace některých místních

komunikací, což má za následek poměrně velké množství uzavírek. Také probíhá budování obchvatu vedoucího od dálnice D1 směrem na Znojmo, jehož cílem je usnadnit dopravu v centru města.

5.2.2 Turistická infrastruktura

V Jihlavě se nachází turistické informační centrum, mnoho CK a CA (3 s centrálou v okrese Jihlava 4 s pobočkou v okrese Jihlava) a mnoho bank a směnárén.

Turistické informační centrum Jihlava

Informační centrum se nachází na Masarykově náměstí v Jihlavě. Jeho zřizovatelem je město Jihlava. Svým návštěvníkům nabízí informační služby, prodej upomínkových předmětů, map a průvodců, prodej vstupenek a průvodcovské služby. Personál mluví třemi světovými jazyky, samozřejmostí je i bezbariérový přístup. Pro návštěvníky je k dispozici celoročně. Infocentrum spravuje webové stránky <http://tic.jihlava.cz>, na kterých detailně informuje návštěvníky o možnostech ubytování, stravování, kulturního a sportovního vyžití v Jihlavě a blízkém okolí.

Sportovní zařízení

Z oblasti rekreačně-sportovních zařízení musí být především zmíněn aquapark Vodní ráj. Dále se zde nachází krytý bazén Evžena Rošického. Na vrchu Rudný, v městské části Zborná, leží v nadmořské výšce 613 m sjezdovka Šacberk. Délka sjezdovky je 380 metrů. V okolí sjezdovky se nachází velké množství strojně upravovaných tratí pro vyznavače běžkového lyžování. V Jihlavě se také nachází šest sportovních hal, kryté i venkovní tenisové kurty, zimní stadion, fotbalová hřiště, dvě squashová centra, devět posiloven, venkovní stadiony, lezecká stěna, jezdecká škola a aeroklub.

Kulturně společenská zařízení

Město Jihlava může svým návštěvníkům i stálým obyvatelům nabídnout v oblasti kulturně-společenských zařízení Horácké divadlo a tři další divadla, amfiteátr, dvě kina, Muzeum Vysočiny, Oblastní galerii Vysočiny a sedm dalších galerií. Dalšími zařízeními s obdobným využitím jsou Dům kultury a odborů a Dělnický dům. Nesmí být opomenuta ani Zoologická zahrada.

5.2.3 Turistická suprastruktura

Ubytovací zařízení

V Jihlavě je dostatečná kapacita ubytovacích zařízení. Nachází se zde 6 hotelů, z nichž tři jsou čtyřhvězdičkové a dva tříhvězdičkové. Největším hotelem je Euroagentur Business hotel Jihlava. Tento čtyřhvězdičkový hotel, který se nachází v bezprostřední blízkosti sjezdu z dálnice D1, nabízí celkem 72 luxusně zařízených pokojů, konferenční sále s kapacitou až 200 osob, kterou je možné rozdělit na několik menších samostatných salonků vhodných pro společenské akce, školení i rodinné oslavy a vlastní wellness centrum.

V historické budově Dominikánského kláštera, přímo v centru města, se nachází tříhvězdičkový hotel Gustav Mahler. Hotel disponuje ubytovací kapacitou, pro klienty má k dispozici saunu, fitness centrum, půjčovnu kol. Hotel také nabízí rozsáhlé prostory celého areálu k pořádání kulturních, společenských a kongresových akcí.

Ve středu města se nachází také Grandhotel Jihlava Garni. Tento secesní čtyřhvězdičkový hotel disponuje kapacitou 32 pokojů, z nichž 3 pokoje SUPERIOR jsou obzvláště vhodné pro náročnou klientelu. Ubytování je také možné v některém z devíti penzionů a 10 privátů. Pro nenáročnější návštěvníky se pak nabízí podstatně levnější ubytování v některé ze 17 ubytoven, 2 domovů mládeže. Na okraji Jihlavy se nachází autocamping Pávov, jehož součástí je i penzion s restaurací, který disponuje kapacitou 140 lůžek. V areálu autokempu se nacházejí dvoulůžkové a čtyřlůžkové chatky a samotné tábořiště, který je v provozu od května do září, součástí areálu jsou i tenisové kurty, koupaliště a půjčovna lodiček a šlapadel.

Stravovací zařízení

Nabídka stravovacích zařízení je velmi rozmanitá. V Jihlavě se nachází 47 restaurací, 5 pizzerií, 9 rychlých občerstvení, 7 vináren, 2 čajovny, 12 kaváren, 7 cukráren, 9 barů. Návštěvníci, kteří dávají přednost mezinárodní kuchyni, mohou navštívit Amazonia club café, který se zaměřuje na jihoamerickou a latinsko-americkou kuchyni nebo restauraci Buena Vista, která nabízí speciality jihoamerické a kubánské kuchyně. Poblíž centra se nachází také francouzská restaurace, steak house a mnoho asijských bister. Návštěvníci, kteří dávají naopak přednost tradiční české kuchyni, mohou navštívit například Pilsner Urquell Original Restaurant, originální český restaurant Švejk nebo Pivovarskou restauraci, která je součástí pivovaru Ježek, je zde

možnost objednávky prohlídky pivovaru. Poblíž centra se nachází i vegetariánská a nekuřácká restaurace zdravého životního stylu Natural centrum.

5.2.4 Dosavadní zabezpečení CR v destinaci

Rada města Jihlavy

Rada města Jihlavy má 6 – 12 členů včetně předsedy Komise.

- Komise programu regenerace městské památkové rezervace
- Komise programu regenerace městské památkové rezervace
- Komise pro strategický rozvoj
- Komise pro dopravu
- Komise pro životní prostředí

Odbory magistrátu

Odbor životního prostředí

- Oddělení odpadového hospodářství a ochrany ovzduší
- Oddělení vodního hospodářství
- Oddělení služeb v životním prostředí
- Oddělení ochrany přírody a krajiny
- Oddělení lesního hospodářství a myslivosti

Odbor dopravy

- Oddělení dopravy, silničního hospodářství a komunálních služeb
- Oddělení dopravně správních agend

Hlavní činností je provádění prevence v oblasti bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích, ukládání pokut podle zákona o silniční dopravě, zajišťování zimní údržby komunikací, zajišťování péče o čistotu města.

Odbor rozvoje města

- Investiční oddělení
- Oddělení strategického rozvoje

Hlavní činností je provádění energetické koncepce města, tvorba strategického plánu rozvoje města a integrovaného plánu rozvoje města, zajišťování dotací z fondů EU, státního rozpočtu, státních a jiných fondů a grantů.

Cílem je rozvoj místních a regionálních služeb v oblasti cestovního ruchu – dotace z Fondů EU, zlepšit informovanost o městě i svém okolí, rozšířit využití svého turistického a volnočasového potenciálu. Vzniknou nové propagační materiály s jednotnou grafikou a logem, v projektu je také obnovení panelů Hornické stezky.

Kraj Vysočina

Komise cestovního ruchu a vnějších vztahů

Hlavní činností komise cestovního ruchu a vnějších vztahů jsou grantové programy Fondu Vysočiny, statistika a terénní šetření návštěvnosti, turistický informační systém kraje Vysočina, management turistické destinace, činnost informačních turistických center, a záležitosti týkající se reklamních předmětů kraje Vysočina.

Příspěvková organizace Vysočina Tourism

Organizace Vysočina Tourism zahájila svoji činnost 2. ledna 2008. Sídlí v Jihlavě. Cílem této příspěvkové organizace je vytvoření dostatečně silné konkurenční pozice kraje Vysočina na trhu cestovního ruchu a koordinace dlouhodobě udržitelného cestovního ruchu. Předmětem činnosti organizace je řízení a organizování analytické činnosti, koordinace spolupráce subjektů cestovního ruchu z veřejného i soukromého sektoru, komunikace s obchodními partnery a turisty za region, včetně návštěvnického managementu, propagace a prezentace regionu na celonárodním a zahraničních trzích, shromažďování informací o turistickém potenciálu regionu, zajišťování jejich průběžné aktualizace a jejich zpracovávání pro jednotlivé cílové skupiny uživatelů, koordinace činnosti turistických informačních center na území kraje, propagace a koordinace certifikačních služeb na území kraje, výběr, zpracování řízení regionálních turistických produktů. Organizace spolupracuje s partnery v oblasti cestovního ruchu a je oprávněna uzavírat s nimi smlouvy o spolupráci a partnerství.

6. Terénní šetření

6.1 Průvodce po kulturních atraktivitách města Jihlavy

6.1.1 Sakrální architektonické památky

Kostel sv. Jana Křtitele patří k nejstarším dochovaným kamenným stavbám na Českomoravské vrchovině. Byl postaven krátce před rokem 1200, což dokládá nález románských základů presbytáře. Výstavba proběhla v románském slohu, z původní románské stavby se zachovaly obvodové zdi včetně úzkých oken.

Tento kostelík byl centrem původní vesnice, která ale po nález stříbra a založení města Jihlavy na protějším břehu řeky ztratila svůj význam. Před rokem 1270 získal kostelík raně gotickou podobu. Během husitské války byl kostel značně poškozen, v závěru 15. století bylo vybudováno nové kněžiště se síťovou klenbou a sedlovým portálem do dřevěné sakristie na severu. Z tehdejšího mobiliáře se zachovala pouze křtitelnice a almužní sloupek. Další zásadní přestavba proběhla na počátku 17. století, v renesančním duchu. Kolem kostela se až do 80. let 18. století rozkládal hřbitov.

Koncem 18. století byl kostel přestavěn v barokním stylu a tuto podobu si uchoval dodnes. U západního vchodu kostela se nachází obraz spícího horníka, který připomíná zašlou slávu jihlavského dolování stříbra.

Kostel je přístupný při mších:

Mše v kostele Sv. Jana Křtitele:

Středa 17:00

Neděle a svátky 8:00

Kostel Povýšení sv. Kříže

Dominikánský kostel, sestávající z halového trojlodí s dlouhým presbyteriem, byl založen roku 1247 a budován pod vlivem francouzské gotiky. Po požárech v 16. století byl kostel opravován v renesančním duchu. V roce 1871 byl kostel zrušen, předána armádě a ta ho jako kasárna a skladiště používala až do roku 1947. Tehdy provedené stavební úpravy zcela zničily unikátní prostor – na úrovni triumfálního oblouku byla

vyzděna příčka, postupně snesena raně gotická klenba a zazděna raně gotická okna. Dnes slouží kostel Českobratrské církvi husitské a jeho výzdoba je velmi prostá. Kromě obvyklého chrámového vybavení je jediným cenným artefaktem Pieta – pískovcová socha Jana Štursy.

Kostel je přístupný při mších

Mše v kostele sv. Kříže:

Neděle 10:30

Kostel sv. Ignáce z Loyoly

Bývalý kostel jezuitského řádu byl postaven v letech 1683-89 italským stavitelem Jacopo Braschou. Rozměrnou nástropní fresku namaloval v roce 1717 Karel Töpfer, zajímavý ilusivní oltář je dílem Adama Lauterera, Josefa Kramolína a Františka Moldingera. Působivou atmosféru interiéru podtrhuje štuková výzdoba.

Pýchou kostela jsou dvě unikátní gotické plastiky - Pieta z konce 14. století, řazená do kruhu krásných českých madon a tzv. Přemyslovský kříž - socha Ukřižovaného z poloviny 14. století. Barokní vyřezávaná kazatelna je dílem Tobiáše Süssmayera z roku 1771. Neobyčejná akustika chrámového prostoru a kvalitní varhany umožňují pořádání oblíbených koncertů duchovní hudby. Kostel je součástí rozsáhlého jezuitského areálu, který byl postupně vybudován v rohu náměstí na místě původně 23 měšťanských domů. Ze severní strany ke kostelu přiléhá rozlehlá budova jezuitské koleje vystavěné v letech 1699-1713 J.Brascou a T.Schopperem. Z východní části uzavírá jezuitský komplex budova bývalého gymnázia, postaveného v letech 1720-27 T.Schopperem.

Nad barokním portálem hlavního vchodu je

umístěn znak bratří Steinů, kteří stavbu gymnázia financovali. V objektu je dnes umístěna knihovna a je zde také hlavní vstup do jihlavského podzemí.

Kostel je přístupný při mších:

Mše v kostele sv. Ignáce

Čtvrtek 17:30

Neděle a svátky 8:30

Kostel sv. Jakuba Většího

Zdaleka viditelnou dominantou města jsou dvě věže kostela sv. Jakuba. Jedná se o trojlodní halový kostel s dlouhým presbytářem a dvěma věžemi v průčelí. Stavba tohoto gotického kostela byla zahájena před polovinou 13. století. V květnu 1257 byl kostel vysvěcen olomouckým biskupem Brunem ze Schaumburku a zároveň sem byla přenesena fara, která do té doby bývala u kostelíka sv. Jana Křtitele. Počátkem 14. století byla postavena severní věž, která slouží dnes jako věž vyhlídková – její výška je 63 m.

Přibližně o sto let později byla postavena věž jižní – zvonová. Původně byla tato věž vyšší, ale brzy musela být o celých 9 metrů snížena, neboť se vlivem příliš nestabilního podloží začala vyklánět od své osy. V roce 1563 byl do věže zavěšen zvon, tradičně nazývaný "Zuzana". Je druhým největším zvonem na Moravě (největší je v Olomouci) - je vysoký 1,82 m a váží 7086 kg. Kostel je pokladnicí uměleckých předmětů. Unikátní Pieta pochází z 2. poloviny 14. století, překrásná socha sv. Kateřiny patří do okruhu krásných českých madon. Pozdně gotické plastiky sv. Jakuba a Boha otce jsou připisovány jihlavské řezbářské dílně. Tepaná zlacená renesanční křtitelnice byla zhotovena norimberským zlatníkem Hansem Hirtem v roce 1599. Obrazy, sochy a fresková výzdoba kaple pocházejí z doby baroka. Kněžiště bylo vyzdobeno v rámci puristické úpravy interiéru (1898-1904) v secesním stylu. Do obvodových zdí kostela je vsazeno několik náhrobních kamenů pocházejících ze zrušeného hřbitova.

Kostel je přístupný při mších:

Mše v kostele sv. Jakuba Většího

Po, Út, Pá, So	8:00, 18:00
Středa	8:00, 19:00
Neděle a svátky	6:30, 10:30, 19:00

Vyhlídková věž je přístupná veřejnosti.

Otevírací doba:

květen, září	sobota, neděle 10:00 - 13:00 a 14:00 - 18:00
červen, červenec, srpen	úterý - neděle 10:00 - 13:00 a 14:00 - 18:00

Vstupné

dospělí: 20,-Kč děti: 10,-Kč

Vstupenky lze zakoupit v turistickém informačním centru.

V ostatních měsících

Prohlídku je možno objednat den předem ve všedních dnech od 9:00 do 15:00 v TIC (platí pouze pro skupiny minimálně 5 osob).

Kaple Bolestné Panny Marie

Barokní kaple Bolestné Panny Marie byla ke kostelu sv. Jakuba přistavěna roku 1702. Oltář kaple zdobí unikátní Pieta, za pozornost stojí také dvě sochy horníků u vchodu a sochy po stranách oltáře.

Kaple je přístupná veřejnosti pouze o víkendech v červenci a srpnu

Otevírací doba:

Sobota	10:00 - 13:00 a 14:00 - 18:00
Neděle	14:00 - 18:00

Vstupné:

dospělí 10 Kč, děti 5 Kč.

Vstupenky lze zakoupit na pokladně u věže sv. Jakuba.

Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Kostel na Nanebevzetí Panny Marie se nachází nedaleko centra města, v ulici Matky Boží, odkud je viditelná pouze barokní fasáda. Uvnitř se ukrývá jedna z nejstarších jihlavských staveb. Trojlodní bazilika s krátkou příčnou lodí a dlouhým kněžištěm byla postavena krátce po roce 1250 pod silným vlivem rakouských cisterciáckých staveb ve Steinu an der Donau nebo v Laa an der Thaya. Dalším vzorem byl i Maulbronn v Německu.

Technickou zvláštností je věž z poloviny 14. století, která nemá vlastní základy, ale je postavena na čtyřech velkých pilířích, které uvnitř kostela vznikly křížením dvou hlavních lodí. Uvnitř kostela jsou

zachovány zbytky raně gotické nástěnné výzdoby a tři plastiky světic, z období pozdní gotiky. Z počátku 15. století pochází i freska „Přepadení Jihlavy“ zachycující skutečnou událost, která se významně zapsala do dějin města. Ke konci 16. století byl zrušen hřbitov, který se rozkládal kolem kostela a v ulici na severní straně přibylo několik domů, které spolu s průčelím kostela vytvořily souvislou zastavěnou linii. Kostel tak ztratil na své dominantě. V roce 1784 získal kostel statut kostela farního, kterým je dodnes. Kostel je nezvykle orientován k jihu směrem k Assisi, k uctění památky zakladatele minoritského řádu sv. Františka.

Kostel je přístupný při mších

Mše v kostele Nanebevzetí Panny Marie

Po, Út, St, Pá	7:00, 17:00
Čtvrtek	7:00, 17:00, 19:00
Sobota	7:00, 15:30, 17:00
Neděle a svátky	8:00, 10:00, 17:00

Kostel sv. Pavla

Evangelický kostel sv. Pavla byl postaven v letech 1875-78 v novogotickém slohu podle návrhu A.Netsche. Byl nazván na počest proslulého protestantského kazatele Pavla Sperata, který působil v Jihlavě počátkem 20. let 16.století. Pod jeho vlivem se značná část obyvatel přiklonila k protestantství.

Kostel je přístupný při mších

Mše v kostele sv. Pavla:

Neděle 8.30

Kostel sv. Ducha

Renesanční kostelík sv. Trojice byl postaven na nově založeném hřbitově roku 1572. O několik let později, ještě v témže století, bylo jeho zasvěcení změněno na sv. Ducha. Za švédské okupace byl kostel téměř zničen, proto musel být v roce 1661 znovu vystavěn. Výstavba proběhla v manýristickém duchu. Později byl zrušen hřbitov a po zbourání hřbitovní zdi a vstupní brány se okolí kostela stalo v roce 1891 parkem. O rok později byl kostelík upraven v novobarokním stylu a součástí interiéru kostela se stalo 12 náhrobních kamenů ze zrušeného hřbitova.

Kostel je přístupný veřejnosti pouze při příležitosti „Dnů evropského dědictví“.

Židovský hřbitov

Hřbitov, který poukazuje na existenci židovské obce v Jihlavě, byl založen roku 1869. Rozkládá se na 8 879 m² a stojí zde přes 1000 náhrobků. V roce 1993 byla dokončena jeho rekonstrukce, během které byl opatřen kovanou vstupní branou se židovskou symbolikou. Do průčelní zdi obřadní síně byly vsazeny kovové pamětní desky. Na jihlavském židovském hřbitově se nachází náhrobky členů zdejší židovské

komunity, rabína Ungara, rodičů skladatele Gustava Mahlera a mnoha dalších významných osobností. Památník obětem holocaustu byl odhalen 8. 5. 1995.

Pohřebiště je jedinou židovskou památkou, která se v Jihlavě dochovala. Historické domy byly zbourány na přelomu 60. a 70. let. Židovská synagoga byla vypálena v březnu 1939 a její zbytky byly strženy v roce 1950. Přípomínkou tragédie tisícovky jihlavských židů za druhé světové války je pamětní deska na hradební zdi poblíž tržnice, odhalená v dubnu 1992.

Hřbitov je přístupný veřejnosti denně mimo soboty a svátky od 8.00 do 17.00, v nedaleké prodejně květin je také možné si vyzvednout klíče od smuteční síně, kde se občas konají tematické výstavy.

6.1.2 Profánní architektonické památky

Náměstí

Patří svou rozlohou (36 653m²) k největším historickým náměstím u nás. Pravidelný půdorys historického centra města s velkým náměstím uprostřed byl dán stavebním řádem krále Přemysla Otakara II. z roku 1270. Většina domů na náměstí měla tehdy podloubí, které zmizelo ve druhé polovině 14. století. V přízemí měly domy velký sál "mázhaus", v němž majitel provozoval řemeslo nebo obchod. Několik dnů v týdnu sloužil tento prostor večer jako hostinec, neboť většina domů na náměstí měla právo várečné.

Po rozsáhlém požáru, který v květnu 1523 zničil téměř celé město, byly domy obnoveny v renesančním duchu. V průběhu 17. a 18. století byly pak domy přestavovány barokně, vnější

vzhled domů doplnila strohá klasicistní průčelí minulého století. Na místě dnešního

obchodního domu stávala až do roku 1974 skupina domů (tzv. Krecl) doložených již koncem 13.století, jejichž funkce pravděpodobně souvisela s právem skladu.

Mariánský sloup a kašny

Mariánský (morový) sloup byl postaven v roce 1690 jako poděkování za ochranu před morovou epidemií. Náměstí zdobí také dvě kamenné kašny, které byly postaveny v roce 1797 na místě středověkých kašen dřevěných. Jsou ozdobeny pískovcovými sochami antických bohů vod Poseidona (Neptuna) a Amfitrité. Sochy jsou dílem sochaře Jana Václava Prchala. Okolo obou kašen je zachován pás původní dlažby tzv. „kočičích hlav“ z 19. století.

Radnice

Radnice vznikla ze tří, původně samostatných měšťanských domů (Cipussova budova, Holcinův dům a Kentlinův dům). Které byly uvnitř propojeny a jejich vnější vzhled byl sjednocen tzv. klasicistní fasádou. Historie jihlavské radnice sahá až do poloviny 13. století. Od roku 2002 budova radnice zcela sloužit potřebám úřadu (pouze slavnostní obřady). Od 2004 do 2006 provedena zásadní rekonstrukce.

Slavnostní vyhlášení Basilejských kompaktát proběhlo 5.července 1436. Basilejská kompaktáta jsou výsledky ujednání mezi basilejským koncilem a zástupci husitských Čech v roce 1436. Jejich nejdůležitějším bodem bylo přiznání nároku na přijímání z kalicha pro příslušníky českých husitů.

Historické budovy radnice jsou přístupné veřejnosti.

Otevírací doba

6.4. - 30.9. každou neděli

Prohlídky

Od 9:00 do 16:00, začátek prohlídky
v každou celou hodinu

Vstupné:

dospělí 50,- Kč, děti 35,- Kč

Katakomy

Jihlavské podzemí je významnou historickou stavební památkou města. Rozsahem podzemního labyrintu přímo pod městskou zástavbou je po Znojmu druhým největším

na území naší republiky. Jeho celková délka činí 25 km a zaujímá plochu 50 000 m². Chodby jsou raženy ve skále v několika podlažích. První podlaží bylo raženo v průběhu 14. století, druhé a třetí pak ve století šestnáctém. Podzemní chodby jsou široké 0,8 - 2,5 m a vysoké 1,2 - 3,5 m.

O příčinách vzniku jihlavského podzemí kolovaly různé domněnky. Dlouho se historikové domnívali, že podzemní chodby jsou zbytky starých stříbrných dolů. Jiní tvrdili, že podzemní chodby byly raženy pro vojenské účely. Současní historikové se domnívají, že podzemní chodby vděčí za svůj vznik hospodářským důvodům. Jihlava ležela na důležité křižovatce středověkých obchodních cest, a tak v době, kdy význam těžby stříbra poklesl, začal se ve městě prudce rozvíjet obchod a řemesla. Kupci a řemeslníci si pro uskladnění svého zboží a výrobků rozšiřovali stávající sklepy, na jejichž prohlubování pracovali zkušení jihlavští horníci.

V roce 1978 zde byla amatérskými speleology objevena tzv. "svítící chodba". Stěny chodby jsou pokryty bělavým povlakem, který po předchozím nasvícení zelenkavě světélkuje. Chodba se nachází asi 11 metrů pod povrchem země, široká je 2,1 m, vysoká 2,9 m a je největší raritou a záhadou jihlavského podzemí.

Podzemí je přístupné veřejnosti.

Otevírací doba:

Duben	10:00 – 16:00
Květen	9:00 – 16:00
Červen, červenec, srpen	9:00 – 17:00
Září	10:00 – 17:00
Říjen	10:00 – 15:00

Prohlídky odcházejí vždy na každou celou hodinu.

V ostatních měsících:

Pro skupiny v min. počtu 10 osob lze prohlídku domluvit telefonicky nebo e-mailem.

Vstupné:

dospělí 40,- Kč, děti 20,- Kč, studenti a důchodci 30,- Kč

Hradby

K městu Jihlava neodmyslitelně patří jeho opevnění. Hradby byly budovány kolem vznikajícího města již krátce po jeho založení, před polovinou 13. století. Tříkilometrové opevnění tvořila vnitřní hradební zeď vysoká 6 metrů, široký parkán

s parkánovou zdí a příkop hluboký až 7 metrů. Součástí hradeb bylo pět bran, které byly opatřeny složitým předbraním a padacími mosty. V roce 1755 byla jihlavská pevnost zrušena, součásti opevnění rozebírány a věže se měnily na obydlí. Z pěti bran zůstala zachována jen jediná - brána Matky Boží. Dodnes zachovaný pás hradeb je rekonstruován podle barokní podoby ze 17. století, parkán je parkově upraven. Poslední zachovaný zbytek hradebního příkopu je možné vidět ve Věžní ulici.

Brána Matky Boží

Brána vznikla v době výstavby hradebního systému na počátku 2. poloviny 13. století. Je typickým symbolem města a jedinou branou, která se zachovala z pěti středověkých městských bran. V letech 1508-1509 byla původní věž brány snesena a postavena nová pozdně gotická brána s vysokým průjezdem s hrotitými portály. Další úpravy spadají do roku 1548. Po požáru v roce 1551 dostává brána v roce 1564 renesanční nástavbu 4. a 5. patra a dosahuje dnešní výšky 24 metrů. Koruna věže byla ozdobena atikou, jenž dala bráně její specifickou podobu. Součástí brány bylo i složité předbraní s mohutným barbakánem, padacím mostem a několika baštami. Šest metrů široký průjezd býval opatřen padací mříží. V roce 1853 byla brána renovována a opatřena hodinami. Předbraní bylo zbouráno v roce 1862.

V lednu 1995 následkem nevhodného hydrologického zásahu těleso brány pokleslo, takže byla následně staticky zajišťována. Koruna brány však byla značně porušená, takže v roce 1996 došlo k jejímu rozebrání a znovupostavení. V současnosti je brána přístupná veřejnosti jako vyhlídková věž. V roce 2006 zde byla umístěna výstava reprodukcí obrazů akademického malíře Gustava Kruma „Z historie Jihlavy“. Tyto obrazy dokumentují nejdůležitější historické události v životě města.

Brána je přístupná veřejnosti jako vyhlídková věž.

Otevírací doba:

říjen - březen 8:00 - 17:00

duben - červen, září : pondělí - pátek 8:00 - 17:00

Sobota, neděle 10:00 - 13:00 a 14:00 - 18:00

červenec, srpen : pondělí - pátek 9:00 - 18:00

sobota, neděle 10:00 - 13:00 a 14:00 - 18:00

Vstupné:

dospělí 25,- Kč, děti 15,- Kč

Památník královské přísahy

Památník královské přísahy se nachází pod Pražským mostem. Na tomto místě vstoupil 30. ledna 1527 král Ferdinand I. na půdu českého království a byl zde slavnostně uvítán českými pány a rytíři. Ferdinand I. zde přísahal zachovávat svobody a výsady země a všech stavů. Po králově smrti, v roce 1565, zde byl vystaven památník, jehož autorem je kameník Štěpán Tettelmayer. Památník stojí na louce, která byla nazvána královská, návrší nad řekou bylo pojmenováno „Královský vršek“.

Hraniční kameny

Na území města se nacházejí čtyři hraniční kameny. Mají tvar komolého jehlanu. Tyto kameny zde byly postaveny v roce 1750 z rozhodnutí Marie Terezie. Kameny dokládají průběh zemské hranice mezi Čechami a Moravou severně od řeky Jihlavy. Každý z nich nese znaky obou zemí.

Hornická naučná stezka

V Jihlavě byla v roce 1998 v lokalitě Jihlava-Lesnov zřízena „Hornická naučná stezka“, která je vzpomínkou na dolování stříbrné rudy z období raného a pozdního středověku. Tato stezka obsahuje 10 zastavení s informačními tabulemi, které návštěvníky seznámí s pozůstatky hornické činnosti, historií rozhledny na vrchu Rudný a přírodními zajímavostmi. Trasa vede po zelené značce, krásnou přírodou Vysočiny, převážně lesem a lesními cestami a tvoří uzavřený okruh. Mapa okruhu je k dispozici na prvním stanovišti. Dalšími lokalitami s pozůstatky dolování jsou Štola sv. Jana Nepomuckého, Rounek a Bílý Kámen.

Přístup autem: Autem z dálničního přivaděče, sjet na odbočce ke krematoriu. Z parkoviště u krematoria ulicí Pod Rozhlednou doleva, potom nahoru. Tam už je vidět první stanoviště trasy (nachází za budovou Správy městských lesů).

MHD: Autobus městské hromadné dopravy č. 5 jede z Masarykova náměstí. Je nutné vystoupit na stanici Lesnov - Správa městských lesů. Odsud ulicí Pod Rozhlednou rovně nahoru až k prvnímu zastavení.

6.1.3 Kulturně společenská zařízení

Informace o aktuálním kulturním dění v Jihlavě a konání různých kulturních akcí jsou uveřejňovány na Oficiálních stánkách turistického informačního centra v Jihlavě, v rubrice „Kulturní a sportovní kalendář“ (<http://tic.jihlava.cz/vismo/kalendar-akci.asp>). Některá zařízení uveřejňují kalendář jimi pořádaných akcí i na svých vlastních stránkách.

DKO

Dům kultury a odborů byl slavnostně otevřen 30. 12. 1961. Jeho výstavba probíhala od roku 1949 do roku 1955, původně na místě dnešního DKO stál jihlavský špitál sv. Alžběty. Stavba je řešena ve funkcionalistickém stylu a nachází se v ní divadelní sál s kinem, společenský a estrádní sál, malá scéna a restaurace. DKO je také sídlem

různých společenských organizací, nástavba pak od roku 1994 slouží finančnímu úřadu. V současné době je DKO využíván především pro kongresovou činnost, v prostorách se konají různé kvalifikační a rekvalifikační kurzy, semináře, zábavné pořady, koncerty a plesy.

Informace o pořádaných akcích pravidelně aktualizovány na webových stránkách:
www.dko.cz.

Dělnický dům

Původně se na místě, kde se dnes nachází dělnický dům, stával zájezdní hostinec „Na holubníku“. Později byl na tomto místě vystavěn hotel, který sloužil nejen jako ubytovací a stravovací zařízení, ale díky svému velkému sálu i jako místní kulturně-společenské zařízení. Byl častým dějištěm plesů, divadelních představení a dalších kulturních a společenských akcí. Od 70. let minulého století však budova postupně chátrala, nejprve se přestal používat sál a v roce 1993 i restaurace. Po roce 1989 se vlastníkem objektu stalo nejdříve Město Jihlava, potom TESLA Jihlava a.s. a později opět Město Jihlava. Dne 23. 6. 2005 byl objekt vydražen a vlastníkem se stal jihlavský projektant Ing. Jan Konicar.

Slavnostní otevření Dělnického domu proběhlo 6.9.2006, v budově je zřetelná snaha o zachování jejího původního novorenesančního stylu. Nachází se v ní velký sál, baletní sál, předsálí a přísálí, balkón a jeviště. Slouží pro pořádání meetingů, workshopů, svateb, rautů, večírků, kulturních pořadů, plesů, školení, koncertů i jiných společenských akcí. Součástí dělnického domu je také restaurace, vinárna, kavárna a cukrárna. Ostatní prostory jsou využívány ke kancelářským účelům.

Informace o pořádaných kulturních akcích jsou k dispozici na webových stránkách:
<http://www.delnakjihlava.cz/kultura.htm>.

Divadla

Horácké divadlo

Jihlavská divadelní tradice sahá do druhé poloviny 16. století, jejími prvními nositeli byli studenti, kteří hrávali na dřevěném jevišti na náměstí. Stálý stánek získalo městské divadlo v roce 1850, v objektu bývalého kapucínského kláštera přestavěného J. Okonskim. V něm v roce 1870 koncertoval tehdy desetiletý Gustav Mahler.

Budova divadla byla několikrát opravována, zásadní modernizace byla realizována v 90tých letech. Stará scéna byla zbourána a na jejím místě do roku 1995 vyrostlo divadlo nové. Sestává se z nárožní moderní budovy a vlastní divadelní scény schované za historizující fasádou.

Horácké divadlo bylo založeno roku 1940 v Třebíči, po válce přesídlilo do Jihlavy a jako oblastní divadlo se postupně dostalo do širokého divadelního povědomí (Zdroj: www.hdj.cz).

Program Horáckého divadla je pravidelně aktualizován na webových stránkách: <http://www.hdj.cz/program.php>.

De Facto Mimo

De Facto Mimo je nezávislé divadelní studio, které vzniklo z potřeby a přetlaku. Z potřeby divadelnické i jiné činnosti a přetlaku nápadů nejrůznějšího druhu (Zdroj: <http://www.dfm.cz>). Jeho sídlo je v Brněnské ulici č. 15. Vystoupení divadelního klubu De Facto Mimo jeho se často konají i mimo Českou republiku, např. ve Francii, Německu, Makedonii, Mexiku nebo Jižní Koree. Program divadla je dostupný na webových stránkách: www.dfm.wz.cz.

Divadlo Na Kopečku

Divadlo na kopečku se nachází v areálu Psychiatrické léčebny. V divadle hrají svá představení především amatérské soubory, probíhají zde komorní poetické večery, besedy a koncerty. Ve vstupním foyer jsou často k vidění výstavy výtvarných prací dětí

základních škol. Aktuální program je dostupný na webových stránkách: <http://divadlo.plj.cz>.

BOBO divadlo

V Bobo divadle se konají sobotní pohádkové pořady umělecké agentury TIME.

Amfiteátr

Letní kino se nachází v areálu lesoparku Heulos, vystavěno bylo po roce 1949 za účelem konání politických akcí, kulturních pořadů a folklorních festivalů. V roce 1959 přibyla promítací stěna, která byla svého času největší v republice, a tento prostor se začal využívat i pro filmová představení. Dnes se v amfiteátru konají koncerty, přes nevoli místních občanů často i rockové koncerty, folklorní festivaly a v letních měsících jsou promítány i filmy. V následujících letech by měla proběhnout už dlouho připravovaná rekonstrukce jihlavského amfiteátru.

Kina

V Jihlavě s nachází dvě kina, jedním z nich je Dukla, která v současné době prochází kompletní rekonstrukcí, druhým potom kino Sokol. Filmy jsou občas promítány i v Domě kultury a oddechu a v letních měsících v amfiteátru. V současné době probíhá výstavba obchodního centra „City Park“, které doplní nabídku kin o multikino.

Muzea

Muzeum Vysočiny Jihlava

Muzeum Vysočiny sídlí ve třech historických budovách na Masarykově náměstí. Se svými pobočkami v Telči, Třešti a hradem Roštejnem je největším muzeem v kraji. Náplní práce muzea je shromažďování, správa, odborné využívání a zpřístupňování přírodovědných a historických sbírek. Původ sbírek je z velké části regionální – jedná se převážně o přírodu Jihlavska a dějiny města. Kromě vědeckovýzkumné činnosti muzeum Vysočiny organizuje odborné konference a semináře. Výsledky své odborné činnosti muzeum zprostředkovává veřejnosti formou stálých expozic, výstav, přednášek a podobných aktivit. Dále pořádá celou řadu dalších kulturních a společenských akcí. Veřejnost může využívat i služeb odborné muzejní knihovny.

Návštěvní doba:

Denně(mimo pondělí) 9:00 – 12:00 a 12:30 – 17:00

Vstupné

Výstavy : dospělí 20,- Kč , děti a důchodci 10,- Kč

rodinné vstupné 50,- Kč

Stálé expozice: dospělí 40,- Kč, děti a důchodci 20,- Kč

rodinné 80,- Kč

Na přání možnost i cizojazyčného výkladu.

Galerie

Oblastní galerie Vysočiny

Oblastní galerie Vysočiny byla založena 24. 10. 1948 jako obrazová galerie města Jihlavy, popud k jejímu vzniku dala Marie Kovaříková, která odkázala městu svou celoživotní sbírku obrazů. Prvním vedoucím galerie byl ředitel jihlavského muzea Arnošt Kába. Galerie dostala nový název – „Krajská galerie Vysočiny“ a v roce 1960 pak byla přejmenována na „Oblastní galerii Vysočiny“. V roce 1964 byla galerie přestěhována do historických domů v centru města.

V současné době je v domě na Masarykově náměstí č. 24 umístěna stálá expozice českého umění 19.a 20.století rozšířená o díla výtvarníků z Vysočiny. V objektu Komenského 10 pak probíhají výstavy různých našich i zahraničních umělců.

Návštěvní doba:

každý den(mimo pondělí) 9:00 -12:30 a 13:00 - 17:00

Vstupné:

dospělí: 30,- Kč

vojáci, důchodci, studenti: 15,- Kč

školy v rámci výuky: 10,- Kč

děti do 6 let: zdarma

rodinné vstupné: 50,- Kč

ART F & F

Tato prodejní galerie představuje umělecká díla současných českých výtvarných umělců, konají se zde i výstavy. Doplnkovou činností je pak prodej výtvarnických potřeb.

Návštěvní doba:

pondělí – pátek 9:00 - 12:00 a 13:00 - 17:00

sobota 8:30 - 11:30

Brána Matky Boží

V mezipatrech Brány Matky Boží jsou vystaveny obrazy akademického malíře Gustava Kruma, dále jsou zde k vidění panely z historie Jihlavy, staré hodinové stroje, expozice zaměřená na jihlavskou astronomii a historii jihlavského hornictví.

Dům Gustava Mahlera

Po mnoha úpravách fasád i interiéru už není zcela patrné, že Dům Gustava Mahlera byl původně středověkým domem. V průčelí domu na Znojemské ulici č. 4 se nachází pamětní deska Gustava Mahlera. Toto dílo akademického sochaře Milana Knoblocha bylo odhaleno 19. 6. 1960 při příležitosti oslav 100. výročí narození známého hudebního skladatele a dirigenta, Gustava Mahlera.

Expozice Gustav Mahler a Jihlava dokumentuje prostředí, ve kterém Gustav Mahler prožil své mládí, a zdroje jeho tvorby, ale také jeho pozdější kontakty s Jihlavou a vztah Jihlavy ke Gustavu Mahlerovi a jeho tvorbě po jeho smrti. Tento poslední okruh, dovedený až do současnosti, je pravidelně aktualizován (Zdroj: www.mahler.cz).

Návštěvní doba:

Každý den 10:00 - 12:00 a 13:00 - 15:30

Vstupné:

dospělí 20,- Kč, děti 10,- Kč

Galerie Jána Šmoka

Galerie Jána Šmoka je galerií soukromé střední umělecké školy grafické. Nachází se ve sklepních prostorách při ateliérech školy, které byly kompletně zrekonstruovány a v únoru roku 2000 zpřístupněny veřejnosti. V galerii jsou prezentovány především práce studentů a pedagogů uměleckých škol a také tvorba známých umělců, jejichž dílo může být inspirací nejen pro studenty SUŠG.

Návštěvní doba:

pondělí - čtvrtek 8:00 - 17:00

pátek 8:00 - 12:00

sobota 9:00 - 12:00

Galerie je otevřena ve dnech školního vyučování. Vernisáže výstav jsou vždy ve středu.

Galerie Hotelu Gustav Mahler

Návštěvní doba:

květen – říjen: denně 9:00 -17:00

listopad – duben: denně 9:00 - 16:00

M&K Galerie

Tato prodejní galerie představuje výtvarná díla našich předních umělců v oboru grafiky, malby a užitého umění, jsou zde pořádány autorské výstavy s vernisážemi.

Návštěvní doba :

úterý - pátek 11:00 -17:00

Galerie GJP

V této prodejní galerii jsou vystaveny originální obrazy známých akademických malířů, grafika, keramika, šperky a plastiky.

Návštěvní doba:

pondělí - pátek 9:00 - 12:00 a 14:00 - 17:00

sobota 10:00 - 12:00

Galerie Výheň

Exponáty této prodejní galerie jsou kopie českého historického skla, keramika, šperky, a grafika. Na zakázku se provádí malování skla a výroba betlémových figurek, výtvarné návrhy a realizuje reklama.

Návštěvní doba:

pondělí - pátek 14:00 - 17:00

Galerie Půda

Návštěvní doba:

úterý - pátek 15:00 - 18:00

Ostatní

Různé tématické výstavy jsou k vidění i ve vestibulu Střední školy obchodu a služeb, před představeními v Horáckém divadle nebo na Krajském úřadě v přízemí budovy B.

Zoologická zahrada

Zoologická zahrada leží v malebném údolí řeky Jihlávky, v lesoparku Březinovy sady. Její historie se datuje k roku 1957, kdy zde byl z iniciativy několika místních nadšenců založen zookoutek. Nejprve existovaly pouze expozice ptactva, dalšími zvířaty se stal pár lvů, které nabídl k odprodeji hostující cirkus. Dalším zvířetem byl medvěd, který na Barrandově skončil svoji „filmovou kariéru“, za nějakou dobu jej potom do Jihlavy následovala i jeho družka. To odstartovalo stavbu zoologické zahrady. Zookoutek se bohužel dostal pod správu Parku kultury a oddechu, po smrti svého vedoucího zůstal rok bez vedení a postupně chátral. Rada města dokonce rozhodla o likvidaci zookoutku. V roce 1967 přišel do zookoutku ze ZOO v Dvoře Králové pan ing. Vladislav Jiroušek, a likvidace zookoutku se nakonec nerealizovala. Namísto toho byla vypracována první studie rozvoje ZOO. Byla provedena rekonstrukce, přibývalo

nových zvířat,

V roce 1982 byl zookoutku Ministerstvem kultury udělen statut zoologické zahrady, jejím prvním ředitelem byl jmenován pan Ing. Vladislav Jiroušek, ve své funkci setrval až do 30. 6. 2005, kdy ho vystřídala Ing. Eliška Kubíková.

Zoologická zahrada Jihlava je jednou z prvních Zoo bez mříží v ČR, rozkládá se na ploše 6,5 ha a v současné době je domovem pro více než 400 zvířat (100 druhů). Tato Zoo je velice úspěšná v odchovu různých vzácných druhů zvířat. Nachází se zde exotarium s expozicemi primátů a plazů, pavilon kočkovitých šelem a Amazonský pavilon, ve kterém žijí i vzácné drápkaté opice. ZOO Jihlava je členem Unie českých a slovenských ZOO a mezinárodních organizací (EAZA, WZO). ZOO je také zapojena do spolupráce v Evropských záchovných programech EEP.

Součástí areálu jsou uměle vytvořené vodní plochy, zalesněné svahy a louky, které vytváří příjemnou atmosféru. V Zoo je velké množství laviček, restaurace, bar, stánky

s občerstvením a několik obchodů se suvenýry, speciálně pro děti je pak určen dětský koutek s kontaktní ZOO. Dne 16. 6. 2003 byla otevřena africká vesnice Matongo. Jedná se o komplex deseti chýší a několika menších přístřešků, jedna chýše slouží jako rychlé občerstvení, sousední chýše zase představuje africkou školu, uvnitř které je umístěna prodejní výstava afrického umění Tingatinga. V centru vesnice se nachází stylové jeviště na kůlech, kde se konají různá představení, občas navštíví vesničku i africký pěvecký sbor a taneční soubor.

V Zoologické zahradě jsou poměrně časté různé změny a inovace. V roce 2006 byl dokončen a zprovozněn nový vstupní areál. V letošním roce proběhla rekonstrukce dětského koutku a byla otevřena expozice Shetlandský ostrov, kam byli přestěhováni poníci shetlandští. Součástí Shetlandského ostrova je kromě stáje pro poníky také maják, který slouží současně i jako vyhlídka pro návštěvníky.

Návštěvní doba:

květen – září	8:00 - 18:00
listopad – březen	9:00 - 16:00
duben, říjen	9:00 - 17:00

Vstupné:

květen – září, duben, říjen	80 Kč dospělí, 40 Kč děti, důchodci, studenti
listopad - březen	70 Kč dospělí, 35 Kč děti, důchodci, studenti

Vstupné pro ZTP/ZTPP:

květen, září, duben, říjen	40 Kč dospělí, 20 Kč děti, důchodci, studenti
listopad – březen	35 Kč dospělí, 15 Kč děti, důchodci, studenti

Osoba, která se prokáže průkazkou občana ZTP/ZTPP může mít s sebou jako doprovod jednu osobu zdarma. Vstup se psy není umožněn (výjimkou jsou asistenční psi).

6.1.4 Kulturní akce

Folklor

Horácký soubor písní a tanců - Vysočan

Jihlava se nachází v oblasti, která se v minulosti nazývala Horácko. Před více než padesáti lety zde založil pan Míla Brtník nejstarší folklórní soubor Vysočan. Vysočan se už přes padesát let podílí na vytváření kulturního profilu svého města i celé oblasti Horácka a podařilo se mu obnovit mnoho z toho, co vytvořili naši předkové. Díky Vysočanu se horácké lidové umění uchovává už po několik generací i pro generace následující. Staré zvyklosti jsou zpracovány do řady pásem, jimiž jsou například Svatba s čepením nevěsty, Jarmark, Dožínky, Masopust, Robota, Vánoce. Ve obci Velký Beranov, která se nachází šest kilometrů východně od města Jihlavy, směrem na Brno, se kdysi hrála velice známá *skřípácká muzika*. Soubor tuto muziku vzkřísil a „skřípky“ (podomácku vyrobené housle z jednoho kusu javorového dřeva) se staly raritou nejen u nás, ale i v zahraničí.

Vysočan se pravidelně účastní řady přehlídek, soutěží a festivalů nejen v naší republice, ale i v zahraničí, např. v Belgii, Holandsku, Korsice, Německu, Polsku, Maďarsku, Bulharsku, Rakousku, Chorvatsku, Francii, Anglii, Portugalsku, Finsku.

Soubor Vysočan aktivně spolupracuje se svými podložkami. Nejmladší děti, ve věku od 4 do 8 let, navštěvují dětský soubor Jeřabinka. Roku 1989 vznikl soubor Dřeváček, který sdružuje děti ve věku od 8 do 18 let. Hlavním posláním souborů je předávat krásu a radost kulturního bohatství našich předků dalším generacím.

Pramínek

Folklórní soubor Pramínek založil pan Míla Brtník mladší před více než dvaceti lety. Původně působily všechny jihlavské folklórní soubory společně, byly součástí Domu kultury a odborů. Později přestaly patřit pod DKO, ale ještě mnoho let měly Vysočan, Pramínek a všechny jejich dětské složky společný majetek a administrativu. K datu 1. 1. 2008 se soubory po více než dvaceti letech společného působení definitivně rozdělily na dva samostatné, na sobě nezávislé subjekty.

Pramínek se pravidelně účastní dětských i dospělých folklórních přehlídek, jeho posledním úspěchem bylo získání 10 nejúspěšnějších choreografií na celostátní přehlídce dospělých folklórních souborů v Kovačkách v roce 2002. Pramínek také často jezdí na přehlídky do zahraničí, jeho vystoupení už byla předvedena v Belgii,

Holandsku, Švédsko, Litvě a Chorvatsku. V letošním roce se soubor opět vydá do Chorvatska a v budoucnu jej čeká mimo jiné i návštěva Číny. Přípravnou složkou Pramínku jsou soubory Šípek a Vrabčáček, Šípek navštěvují děti už školou povinné a Vrabčáček děti předškolního věku.

Folklórní akce

Během roku se pořádají různá vystoupení a akce, ať už při příležitosti oslav města Jihlavy, výročí souborů nebo členů souborů.

Přehled nejdůležitějších zvyků a obřadů lidového roku na Horácku

- Barbora, Mikuláš, Lucka, vánoční zvyky, Tři krále (tříkrálová pastýřská hra)
- doderná, přástky
- masopust (vostatky, voračky)
- Řehoř
- předvelikonoční a velikonoční svátky
- filipojakubské ohně (pálení čarodějnic)
- májové škádlení
- stavění máje
- Jan Nepomucký 16. 5.
- Svatodušní svátky
- Svatojánská noc
- Dožínky
- Dotrhávání lnu (tanec Na len)
- Hody (Posvícení)
- Martin, Kateřina

Zdroj:<http://www.fos.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=125884>

Mezi pravidelně pořádané akce patří Horácký bál, který se v roce 2008 konal již po třicáté osmé. Poslední víkend v červnu je v Jihlavě každoročně pořádána Mezinárodní přehlídka folklórních souborů nazvaná „Jihlavské folklórní léto“. Vystupují na ní zahraniční soubory, různé soubory z České republiky a všechny jihlavské soubory.

Poslední akcí v kalendářním roce, která se koná v prosinci, jsou pak Horácké Vánoce. Cílem Horáckých Vánoc je seznámit diváky s adventními zvyky Horácka, diváci si také mohou poslechnout koledy a prohlédnout živý betlém.

Havířský průvod

V minulosti se poprvé konal průvod v roce 1799, při příležitosti 1000.výročí založení města Jihlavy, které připadlo na rok 1799. Při stanovování data vzniku města se Jihlavané opírali o staré pověsti. Průvod se od té doby konal vždy 23. a 24. června, na svátek sv.Jana Křtitele. Průvod procházel městem pravidelně každé dva roky, od roku 1890 pak každoročně. Naposledy šel průvod městem 24. června 1944.

Po skončení 2.světové války došlo k odsunu německého obyvatelstva z Jihlavy, to zapříčinilo vymizení mnohých typicky jihlavských kulturní aktivit. Změna struktury obyvatel výrazně narušila místní kulturně historické tradice. Také byl kladen důraz na opětovné oživení ekonomiky, zbytné potřeby, jako například kultura, přestaly být na nějakou dobu středem zájmu obyvatel.

V období komunismu se průvod konal v pozmeněné podobě pouze třikrát. Poprvé tomu bylo na „Den horníků“, dne 11. září 1949, dále v roce 1957 a naposledy v roce 1961. Potom bylo konání této akce zapovězeno.

V roce 1997 bylo založeno občanské sdružení „Jihlavský havířský průvod“, jehož cílem bylo obnovit hornický průvod v Jihlavě. V červnu roku 1999 díky němu Jihlavou po 32 letech odmlky opět prošel Jihlavský havířský průvod, aby všem připomněl zašlou stříbrnou slávu města. Byly obnoveny staré hornické tradice, které současníkům připomínají historii.

V současné době se Jihlavský havířský průvod koná každé dva roky, mimo to se horničtí učni, nazývaní permoníci, pravidelně účastní různých slavnostních ceremonií, v Jihlavě, jsou pořádány i výlety za účelem účasti na ceremoniích, slavnostech a jarmarcích u nás i v zahraničí. Každoročně se průvod odebírá na slavnosti Božího těla v rakouském Waldkirchenu a na setkání hornických měst. Každoročně je také pořádán letní tábor jihlavských havířů v Rohozné, vesnici ležící 18 km od Jihlavy.

Svatý Martin v Jihlavě

Každoročně, už deset let, přijíždí v podvečer dne 11.11. na Masarykovo náměstí v Jihlavě svatý Martin na bílém koni, doprovází jej družina zbrojnošů . Vítají jej radní města Jihlavy, členové folklórního souboru Vysočan a členové havířského průvodu. Po průjezdu bránou Matky Boží se průvod odebírá na náměstí, kde se poté koná ohňostroj.

Mezinárodní festival dokumentárních filmů

Mezinárodní festival dokumentárních filmů pořádá občanské sdružení JSAF a je největším festivalem dokumentu ve střední a východní Evropě. Od běžných filmových festivalů se odlišuje zejména výběrem filmů, důraz je kladen na autorská díla.

Festival vznikl v roce 1997, jeho hlavními organizátory byla pětice studentů čtvrtého ročníku jihlavského gymnázia, v čele s Markem Hovorkou. Od svého vzniku v roce 1997 představil více než 1100 filmů z celého světa. Od roku 2003 byla doba jeho trvání prodloužena na 6 dnů, v pěti sálech s celkovou kapacitou 1500 míst, které doplňuje venkovní projekce na Masarykově náměstí.

Ústředním symbolem festivalu je trychtýř, který je pojat jako metaforický prostředek lidského vnímání. Můžeme jím, krom tradičního použití, naslouchat a hledět na svět. Pokud ho přiložíme k oku nebo uchu, můžeme vidět stejný svět vždy jinak – záleží na tom, který konec použijeme.

Díky mezinárodnímu festivalu dokumentárních filmů se Jihlava stala místem, kam se každý říjen sjíždějí a slétají zástupci nejvýznamnějších filmových festivalů a televizí, velcí i malí producenti a distributoři, filmoví novináři, publicisté a kritici a v neposlední řadě také tvůrci a diváci. Častými diváky jsou především studenti středních a vysokých škol z České republiky i ze zahraničí.

K výjimečné atmosféře festivalu přispívají zejména besedy s tvůrci ihned po filmech, výjimečný festivalový katalog, semináře a autorská čtení.

Mezinárodní hudební festival Mahler - Jihlava

Od roku 2002 se v Jihlavě každoročně koná hudební festival "Mahler Jihlava", jehož pořadatelem je Občanské sdružení Mahler 2000 - Společnost Gustava Mahlera. Festival je vždy zahajován druhý pátek v září. O jeho prestižnosti svědčí návštěvy předních uměleckých a politických osobností z Česka a Rakouska, v minulých letech na něm účinkovali i slavní sólisté, jakými jsou například Magdalena Kožená, Gabriela Beňačková, Dagmar Pecková, Lucie Bílá a Martin Kasík.

Festival uvádí Mahlerova symfonická i vokální díla spolu s písňovou tvorbou pod taktovkou dirigentů Pražské komorní filharmonie nebo Státní opery Praha. Koncerty probíhají na různých místech, například v chrámu svatého Ignáce, na Masarykově náměstí, v hotelu Gustav Mahler a v Horáckém divadle Jihlava. V roce 2008 nese tento hudební festival doplňující název „Hudba tisíců“.

Porta

Tento festival folku, country a tramských písní vznikl v roce 1967 a jeho regionální kolo nazvané „Porta pro Vysočinu“, stejně jako celorepublikové finále bylo pořádáno od roku 2003 do roku 2007 v jihlavském amfiteátru. Od roku 2008 se ale celorepublikové kolo tohoto festivalu koná v lesním divadle v Řevnicích u Prahy, regionální kolo pak v sále Hospody „U Šimků“ v Hřibčicím u Horní Cerkve.

6.2 Analýza návštěvnosti

V této části diplomové práce je provedena analýza návštěvnosti několika vybraných kulturně – společenských zařízení, která mají pro kulturní cestovní ruch v Jihlavě největší význam. Analýza je provedena pro jednotlivá zařízení za několik minulých let, pro porovnání vývoje. Z grafů je patrné, zda má návštěvnost rostoucí nebo klesající trend. Návštěvnost kulturně společenských zařízení za rok 2007 je zobrazena v jednom grafu pro srovnání návštěvnosti jednotlivých kulturně-společenských zařízení.

Horácké divadlo Jihlava

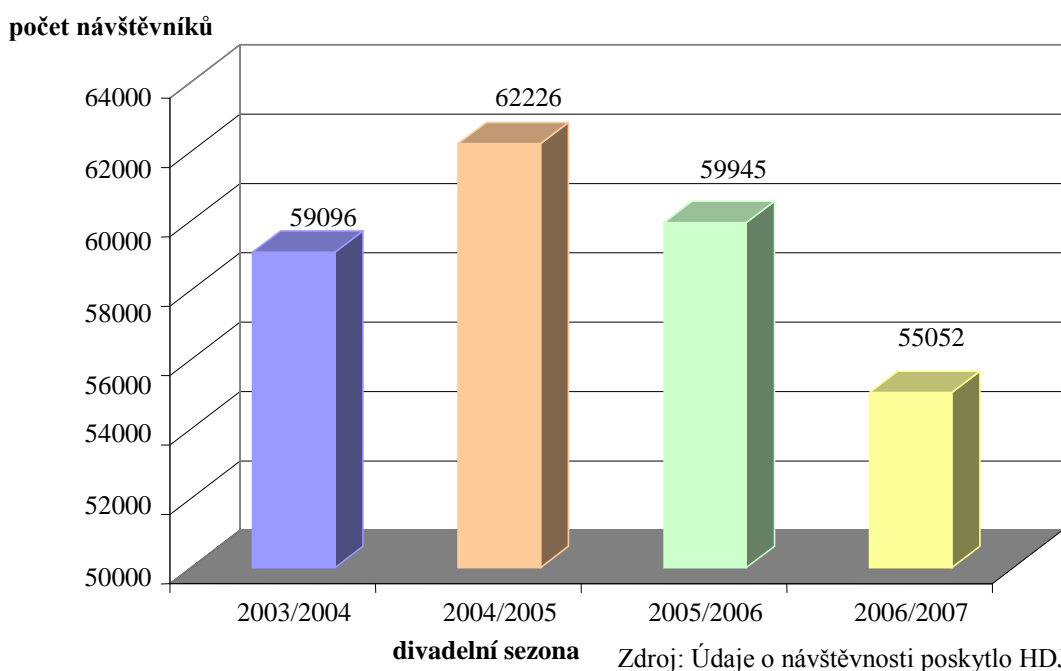
Horácké divadlo Jihlava je profesionální divadelní scéna a v regionu Vysočiny působí už 68 sezon. Divadlo je příspěvkovou organizací, od roku 2003 je zřizováno krajem Vysočina. Horácké divadlo nabízí bohatý činoherní repertoár na Velké i Malé scéně, řadu pohádek i hudebních produkcí nejrůznějších žánrů. Jsou zde pořádány i koncerty vážné hudby (Jihlavské dny hudby, adventní a vánoční koncerty), v divadelním klubu pak jazzové koncerty. V budově divadla jsou pravidelně pořádány výstavy u příležitosti premiér a také nepravidelné jednorázové výstavy ve foyeru Velké i Malé scény.

Divadelní sezona HDJ se neshoduje s kalendářním rokem, ale probíhá souběžně se školním rokem. Velká část návštěvníků využívá předplatné, abonentních skupin je 20, v roce 2007 bylo v rámci abonentského cyklu odehráno 6 představení. Jedna z abonentních skupin, nazvaná „X“, nabízí „dovezená představení“ z různých divadel v České republice, největší podíl mají pražská divadla. Průměrné obsazení je 236 předplatitelů v jedné skupině. V roce 2007 dosáhli předplatitelé počtu 4728, z toho 2122 bylo místních obyvatel, 388 mimojihlavských využívajících vlastní dopravu a 2218 bylo pravidelně sváženo autobusy ze 160 obcí, především z kraje Vysočina a Jihočeského kraje. Mimo předplatné jsou pořádány i jednorázové zájezdy, které využívají zejména

školy, další organizace, svazy a sdružení (např. důchodců, zdravotně postižených, hasičů, zahrádkářů). V roce 2007 bylo v rámci těchto jednorázových svozů dovezeno přibližně 4633 diváků na představení Velké scény a 2816 návštěvníků na představení Malé scény. Návštěvníci pocházeli z Jihočeského, Středočeského a Brněnského kraje, především z měst Vlašim, Čáslav, oblasti Jindřichohradecka, Znojemska, Třebíčska, Havlíčkobrodsko a Žďárska. Z uvedených údajů vyplývá, že z celkového počtu 55 052 návštěvníků ze sezóny 2006/2007 nebylo nejméně 23 085 návštěvníků místních, což činí přibližně 41, 933 %. Soubor Horáckého divadla v roce 2007 hostoval v Městském divadle Pelhřimov, v divadle Znojmo, v divadle Pasáž Třebíč a v Městském divadle Žďár nad Sázavou. Vstupenky na jednotlivá představení Horáckého divadla je možné zakoupit v předprodeji vstupenek v pasáži Horáckého divadla vždy měsíc a půl před termínem představení, nebo telefonicky zarezervovat a zakoupit až před samotným představením, v sobotu hodinu před představením. Od 1. 12. 2007 je možná také rezervace vstupenek na internetu s bezhotovostní platbou přes elektronické bankovníctví.

V grafu č. 1 je znázorněna pouze návštěvnost představení HDJ za poslední čtyři divadelní sezóny, jiné údaje nebyly Horáckým divadlem poskytnuty, neboť prezenčně jsou v archívu pouze výroční zprávy od roku 2003, kdy se divadlo dostalo pod správu kraje Vysočina. Z údajů je patrné, že návštěvnost divadla byla nejvyšší v sezóně 2004/2005, potom zaznamenává každý rok mírný úbytek.

Graf č. 1: Návštěvnost HDJ

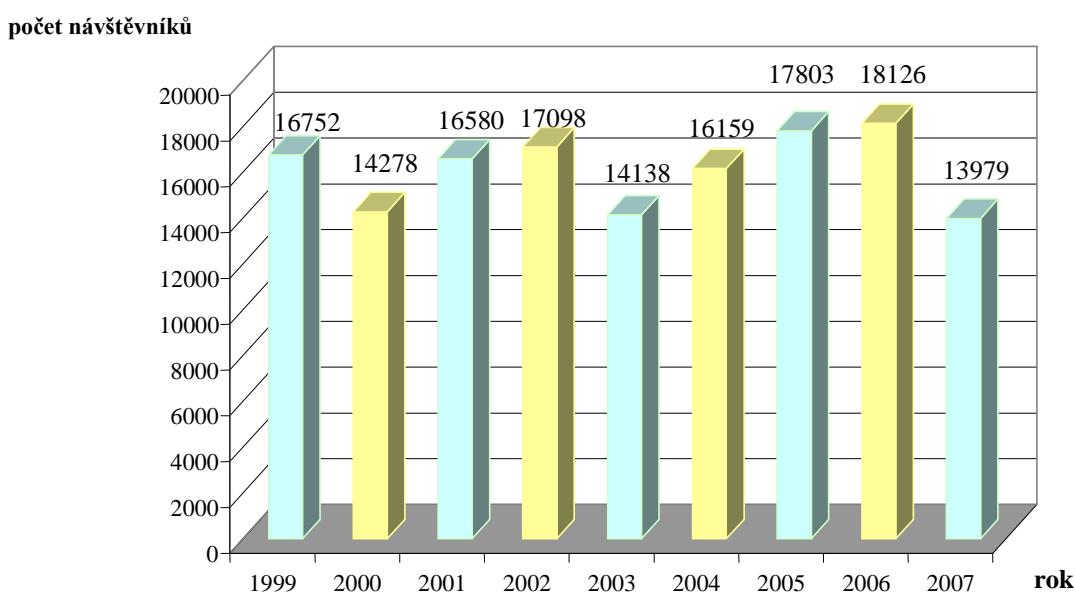
Muzeum Vysočiny

Muzeum Vysočiny představuje ve svých stálých expozicích přírodu a dějiny Jihlavska, stálé expozice jsou doplňovány řadou výstav. Pro studenty základních a středních škol a gymnázií jsou pořádány přednáškové cykly se zaměřením na přírodu, historii Jihlavy a těžbu stříbra v oblasti, archeologické výzkumy a často je řešena i židovská otázka. Pro odbornou veřejnost jsou na základě objednávek škol, občanských sdružení, klubů jsou pořádány přednáškové cykly, komentované prohlídky a exkurze. Při různých výjimečných příležitostech (např. při příležitosti výročí úmrtí J.A. Schumpetera v roce 2000, výročí Gustava Mahlera) jsou pořádány také konference, semináře a tematická setkání. Studentům jsou poskytovány slevy po předložení studentského průkazu, je zde i možnost zakoupit si rodinné vstupné. Pro místní obyvatele neexistují žádné permanentky ani jiné výhody.

Muzeum Vysočiny má pobočku v Telči, Třešti, pod jeho správu patří i hrad Roštejn to byla i pobočka v Polné. Ta je ale od 1. 1. 2007 pod správou města Polná. Muzeum Vysočiny se také podílí pořadatelsky na akci „Havířský průvod“.

V následujícím grafu č. 2 jsou použita pouze data o návštěvnosti z pracoviště Jihlava. Z grafu je patrné kolísání návštěvnosti v jednotlivých letech, nejvyšší návštěvnost za sledované období byla zaznamenána v roce 2006, nejnižší potom hned v následujícím roce 2007.

Graf. č. 2: Návštěvnost Muzea Vysočiny

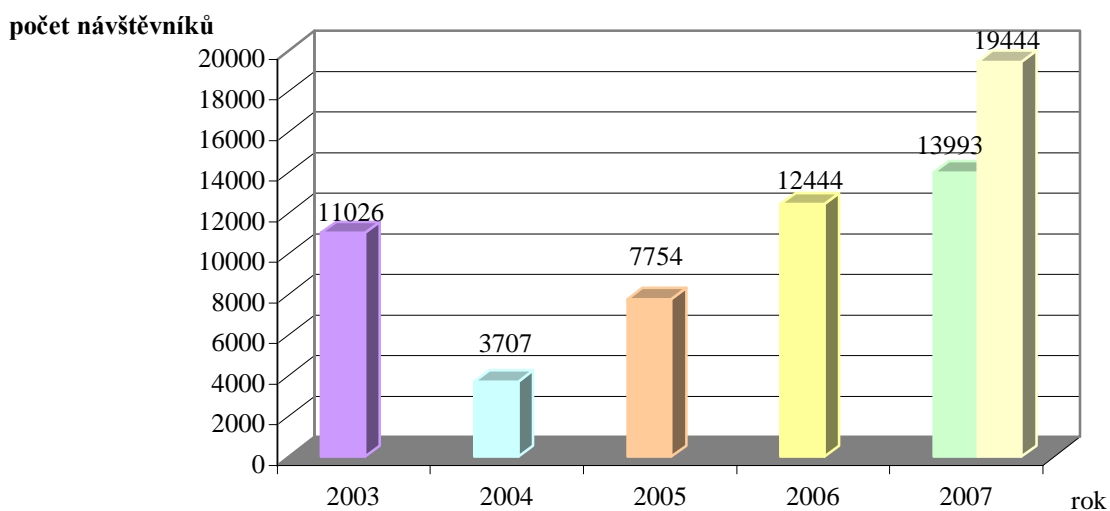

Zdroj: Údaje o návštěvnosti poskytl Muzeum Vysočiny

Oblastní galerie Vysočiny

Oblastní galerie Vysočiny krom své běžné činnosti pořádá i různé kulturní akce, jako například přednášky, odborné přednášky, besedy, autorská čtení, křesty knih a také kurzy kresby pro veřejnost. Návštěvnost výstavní části galerie závisí především na tom, kdo zrovna v daném období v galerii vystavuje svá díla. Zvýšená návštěvnost bývá obvykle po vernisážích, v roce 2007 byla zaznamenána nejvyšší návštěvnost v měsíci lednu, a to sice 12 070 návštěvníků, které přilákala výstava regionální umělkyně Míly Doležalové. Celkově v roce 2007 navštívilo OGV 19 444 návštěvníků, ze čehož 13 993 platilo vstupné. Návštěvníci mohou uplatňovat skupinové slevy, rodinné vstupné, slevu mají také důchodci a studenti po předložení studentského průkazu, děti do 6 let mají vstup zdarma. Místní obyvatelé se mohou stát členy oblastní galerie Vysočiny a po uhrazení ročního členského příspěvku jsou pravidelně informováni o akcích a vernisážích pořádaných OGV, na které mají, stejně jako na všechny výstavy v OGV, vstup zdarma. Vstupné neplatí ani studenti místních uměleckých škol a někteří další rezidenti, zpravidla zainteresovaní na uměleckém dění oblasti. V grafu č. 3 jsou znázorněny údaje o návštěvnosti od roku 2003, v letech 2003 až 2006 byli evidováni pouze platící návštěvníci, data o celkové návštěvnosti byla poskytnuta pouze za rok 2007 přímo z interních zdrojů OGV. Z grafu je patrný rostoucí trend návštěvnosti, pouze v roce 2004 byl zaznamenán pokles oproti předchozímu roku. Tento výrazný pokles vznikl v důsledku probíhající reinstalace stálé expozice, kvůli kterému byla galerie na jeden měsíc i zcela uzavřena.

Graf č. 3: Návštěvnost OGV

Zdroj: Údaje o návštěvnosti poskytla OGV

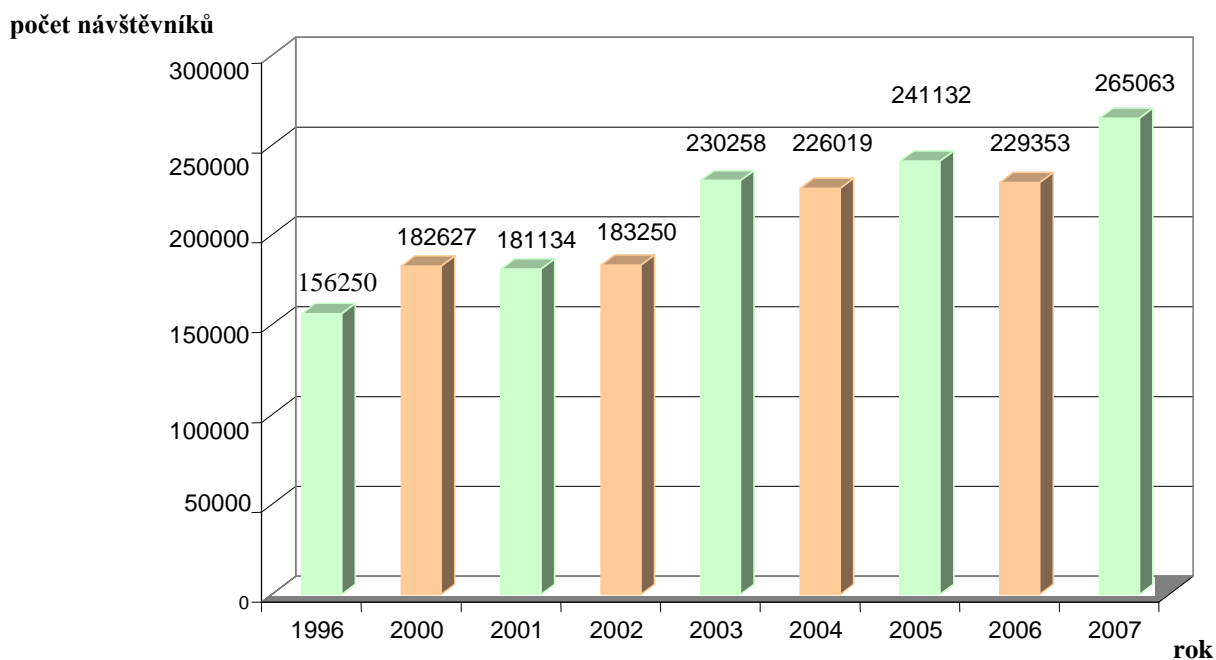
Zoologická zahrada

Zoologická zahrada je často hlavním cílem návštěvníků a turistů směřujících do Jihlavy. Je místem odpočinku, relaxace a poznání. V areálu zoologické zahrady je pořádána celá řada různých společenských akcí a tematických dnů nejen pro děti. Časté jsou také soutěže a programy určené výhradně pro děti.

Slevy na vstupném mohou uplatnit senioři (po dovršení šedesáti let věku), studenti, děti i zdravotně postižení spoluobčané. Pro rezidenty, ale nejen pro ně, je možnost vybrat si z nabídky permanentek platících buď po dobu jednoho kalendářního roku, nebo kreditních platících na určitý počet vstupů.

V grafu č. 4 je znázorněna návštěvnost zoologické zahrady za rok 1996 a dále pak od roku 2000 do roku 2007. I přes občasné meziroční kolísání návštěvnosti je patrný rostoucí trend. Významným faktorem poklesu návštěvnosti v jednotlivých letech je nepřízeň počasí, především pak chladná a deštivá léta.

Graf č. 4.: Návštěvnost ZOO Jihlava

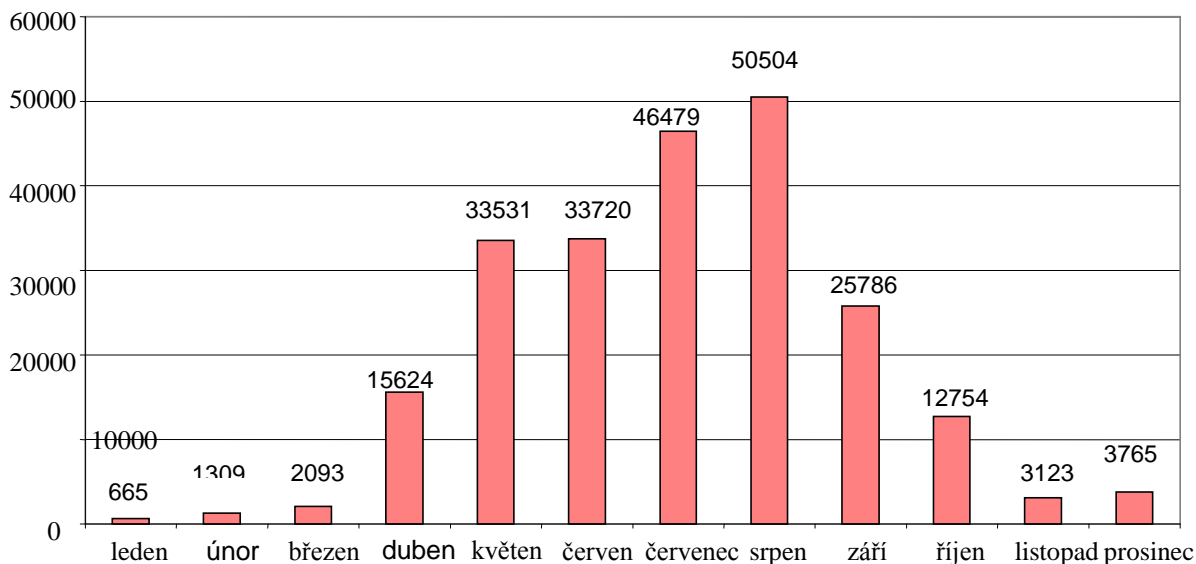

Zdroj: Údaje o návštěvnosti poskytla ZOO Jihlava

Vzhledem k tomu, že návštěvy zoologické zahrady jsou oproti návštěvám jiných zařízení, například muzeí, galerií nebo divadla do značné míry sezónní záležitostí, byla zkoumána i návštěvnost zoologické zahrady v jednotlivých měsících. Z grafu č. 5 je patrné, že během kalendářního roku 2006 byly opravdu zaznamenány opravdu výrazné

rozdíly v návštěvnosti v jednotlivých měsících a ročních obdobích. Největší návštěvnost ZOO je pravidelně zaznamenávána v měsících srpnu, červenci, dále potom květnu a červnu. Naopak nejmenší návštěvnost bývá z zimních měsíců, zejména lednu a únoru. Jedním z opatření pro zvýšení návštěvnosti i v zimních měsících je akce nazvaná „Advent v ZOO“, kdy jsou v areálu zahrady provozovány vánoční dílny a probíhají také prohlídky vánočně osvětlené ZOO. Z grafu je patrné, že měsíc prosinec, kdy jsou akce s vánoční tematikou v ZOO pořádány, má výrazně vyšší návštěvnost ve srovnání s ostatními zimními měsíci, z čehož lze usuzovat, že akce „Advent v ZOO“ je úspěšná. Dále je nutné podotknout, že nejvíce návštěvníků zavítá do zoologické o víkendech.

Graf č. 5: Návštěvnost ZOO v kalendářním roce 2006

Zdroj: Údaje o návštěvnosti poskytl ZOO Jihlava

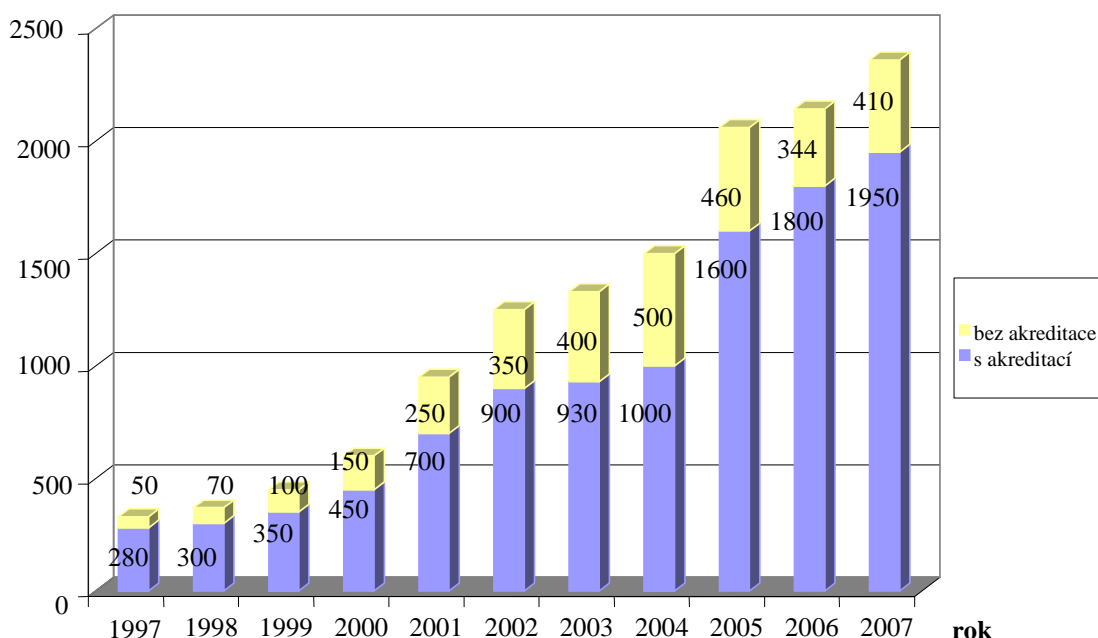
Mezinárodní festival dokumentárních filmů

Mezinárodní festival dokumentárních filmů se koná pravidelně od roku 1997 a od roku 2003 byla doba jeho trvání prodloužena na 6 dnů. Festival v roce 2007 navštívilo více než 1 900 akreditovaných hostů, novinářů, filmových profesionálů a festivalových účastníků. Častými návštěvníky festivalu jsou kromě filmových profesionálů mladí lidé, často studenti středních a vysokých škol z celé České republiky i ze zahraničí. Profesionálové a pořadatelé jsou akreditováni automaticky, což znamená, že mají po celou dobu konání festivalu přístup na všechna představení a všechny doprovodné akce (besedy s tvůrci, semináře a autorská čtení). Ostatní

návštěvníci si mohou buď zakoupit akreditaci, což je poměrně často využíváno, nebo pouze navštívit vybraná představení a zakoupit si lístky v předprodeji, u některých představení je možné zaplatit vstupné až na místě těsně před jejich konáním.

V grafu č. 6 je znázorněn počet návštěvníků festivalu od roku jeho vzniku. Celkový počet návštěvníků se každým rokem zvyšuje, oproti prvnímu ročníku konání festivalu byla v minulém roce účast více než sedminásobná. Zatímco počet návštěvníků bez akreditace v jednotlivých letech kolísá, počet akreditovaných návštěvníků zaznamenává pravidelně přírůstek.

Graf č. 6: Návštěvnost MFDF
počet návštěvníků

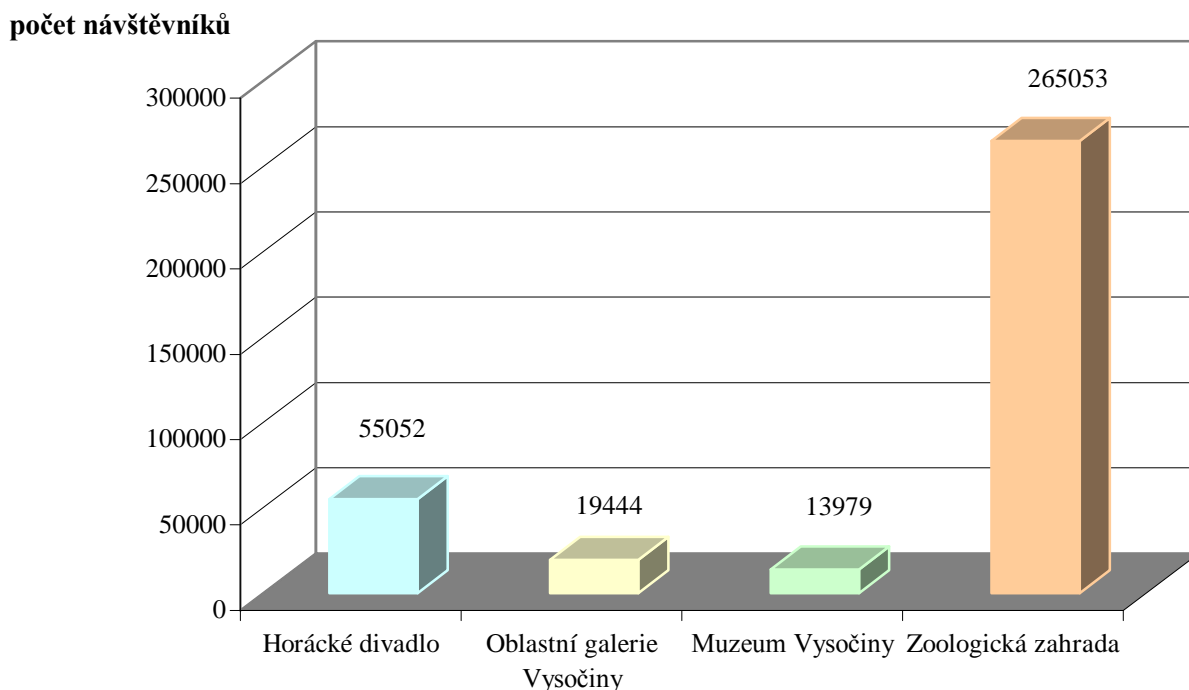
Zdroj: Údaje o návštěvnosti poskytl ředitel MFDF Marek Hovorka

Návštěvnost kulturně společenských zařízení v roce 2007

Graf č. 7 znázorňuje návštěvnost Horáckého divadla, Oblastní galerie Vysočiny, Muzea Vysočiny a zoologické zahrady. Data o návštěvnosti těchto čtyř nejnavštěvovanějších kulturně společenských zařízení v Jihlavě byla poskytnuta provozovateli a pracovníky jednotlivých zařízení. V návštěvnosti jednotlivých zařízení jsou patrné velmi výrazné rozdíly. Nejvyšší počet návštěvníků zavítal v roce 2007 do Zoologické zahrady. Druhým nejnavštěvovanějším zařízením bylo Horácké divadlo Jihlava, jehož návštěvnost činila pouze přibližně jednu pětinu návštěvnosti zoologické zahrady (20,77%). Třetím nejnavštěvovanějším zařízením v Jihlavě byla v roce 2007

Oblastní galerie Vysočiny, počet návštěvníků OGV tvořil přibližně jednu třináctinu návštěvnosti zoologické zahrady Jihlava. Z uvedených kulturně společenských zařízení navštívilo v roce 2007 nejméně návštěvníků Muzeum Vysočiny, jeho návštěvnost tvořila přibližně jednu devatenáctinu návštěvnosti ZOO a byla přibližně o 28, 11% menší, než návštěvnost Oblastní galerie Vysočiny.

Graf č. 7.: Návštěvnost kulturních zařízení v roce 2007

Zdroj: Údaje o návštěvnosti poskytla jednotlivá zařízení

6.3 Dotazníkové šetření

Cílem dotazníkového šetření bylo poznání návštěvníka a zjištění jeho pohybu a návštěvnosti atraktivit v rámci Jihlavy. Dalším zkoumanou oblastí bylo návštěvníkovo subjektivní vnímání úrovně místních služeb, vybavenosti destinace a silných a slabých míst oblasti. Pomocí šetření byly získávány odpovědi přímo od respondentů. Dotazování bylo prováděno osobně, v některých případech byly otázky zadávány respondentům prostřednictvím předtištěného dotazníku a jejich vyplnění probíhalo písemně přímo respondenty, v ostatních případech byla použita forma řízeného rozhovoru a odpovědi byly zaznamenávány do standardizovaného formuláře. Dotazovací formulář se skládal z 18 otázek a byl strukturován tak, aby naplnil cíle

šetření. Bylo využito uzavřených i otevřených otázek. U uzavřených otázek se jednalo o otázky s jednou možností odpovědi i s možností vícenásobného výběru. Respondenti byli vybíráni prostřednictvím úsudkového výběru, oslovovány byly osoby, u kterých se předpokládalo, že se vyznačují potřebnými charakteristikami. Dotazník byl zpracován v českém, německém a anglickém jazyce.

Dotazníkové šetření probíhalo v několika lokalitách – přímo na Masarykově náměstí, zejména poblíž informačního centra, v areálu zoologické zahrady, na parkovišti poblíž Masarykova náměstí a v ulicích, které jsou vedou k Masarykovu náměstí. Ve všech lokalitách byl použit stejný dotazník. Celkem byly odpovědi získány od 200 respondentů.

6.3.1 Dětský dotazník

Dotazník byl doplněn také značně zjednodušenou a zkrácenou verzí dotazníku pro respondenty mladší 12 let, na tento dotazník odpovídalo 50 respondentů. Šetření bylo provedeno formou řízených rozhovorů. Tyto dotazníky byly vyhodnoceny odděleně, hlavním cílem bylo zjistit, co zde mladší návštěvníky nejvíce zaujalo, s čím jsou spokojeni a které oblasti jsou z jejich hlediska naopak problematické. Mladší věková skupina je často v dotazníkových šetřeních opomíjena, přitom přání a potřeby dětí jsou velmi často pro rodinné dovolené a výlety determinující. Malí respondenti odpovídali velice ochotně, připadali si důležitě a byli potěšeni tím, že jejich přání a názory někoho zajímají. Tito návštěvníci by měli být chápáni i jako potenciální budoucí návštěvníci, proto se autorka domnívá, že je nezbytné je nepodceňovat.

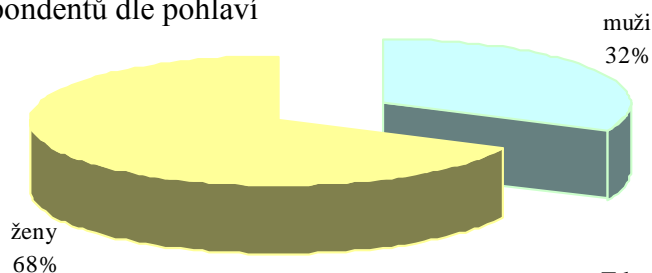
7. Vyhodnocení terénního šetření

7.1 Charakteristiky respondentů marketingového výzkumu

Prvních devět otázek dotazníku bylo zaměřeno na získání informací o obecné charakteristice návštěvníků Jihlavy. Jednalo se o údaje o jejich pohlaví, věku, dosaženém vzdělání, místa bydliště a jeho vzdálenosti od místa dotazování, využitých dopravních prostředcích při dopravě do cílového místa, plánované délce pobytu, s kým respondent přijel a jaké byly hlavní důvody, které ho vedly k navštívení tohoto místa.

Celkem bylo vyplněno 200 dotazníků, graf č. 8 znázorňuje strukturu respondentů z hlediska pohlaví. Z tohoto hlediska není struktura respondentů zcela vyrovnaná, 68% respondentů tvořily ženy a 32% muži.

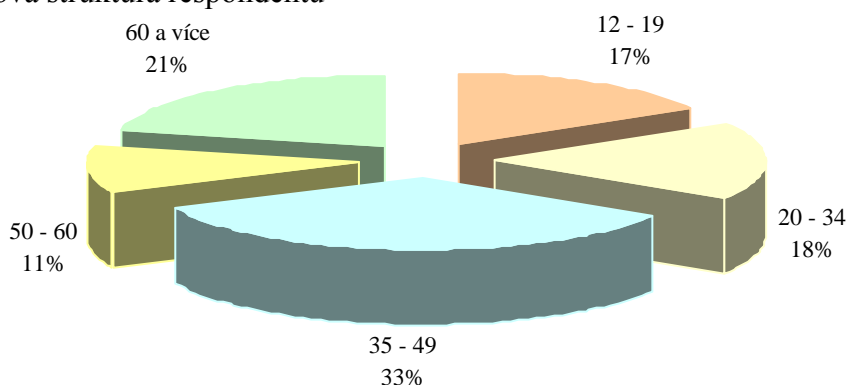
Graf č. 8: Struktura respondentů dle pohlaví

Zdroj: Vlastní šetření

Mezi respondenty převažovaly zejména osoby ve věku třicet pět až čtyřicet devět let, do této skupiny patřilo 34% dotazovaných. Druhého největšího podílu (21%) dosáhla skupina respondentů nad šedesát jedna let věku. Dále se dotazníkového šetření zúčastnilo 17,5% osob ve věku dvacet až třicet čtyři let a 16,5% osob ve věku dvanáct až devatenáct let. Nejmenší podíl (11%) měli na šetření respondenti ve věku padesát až padesát devět let. Osobám mladším dvanácti let byla poskytnuta zjednodušená verze dotazníku, který je vyhodnocen odděleně.

Graf č. 9.: Věková struktura respondentů

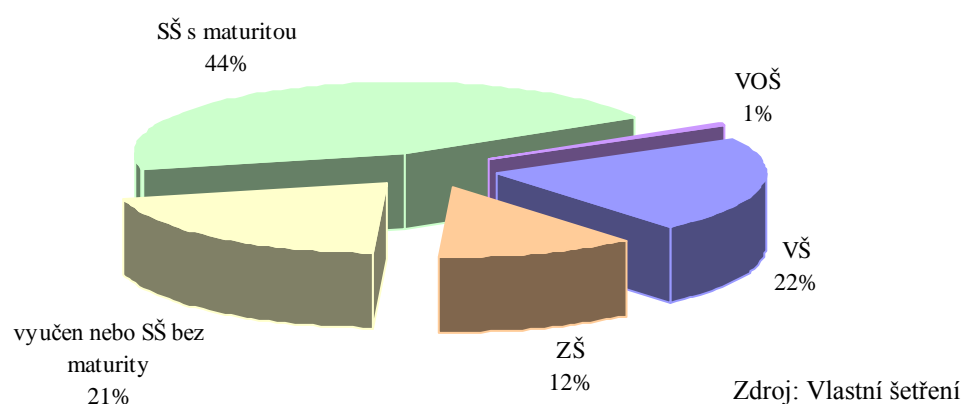

Zdroj: Vlastní šetření

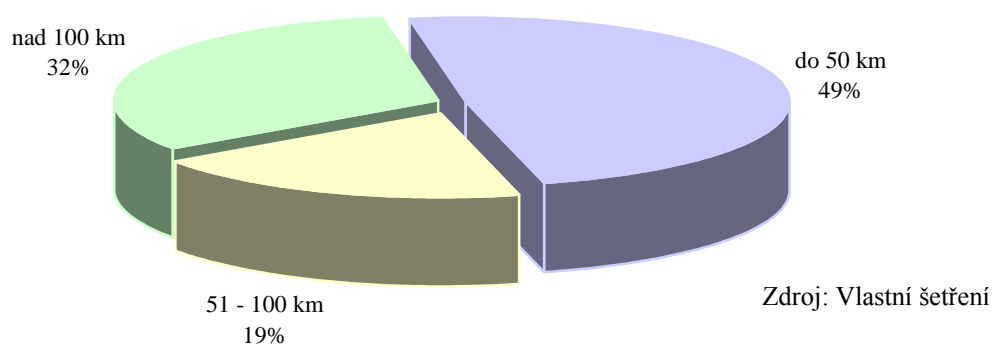
Dalším kritériem při zkoumání obecných charakteristik respondentů bylo nejvyšší dosažené vzdělání. Z hlediska dosaženého vzdělání dominují respondenti mající středoškolské vzdělání s maturitou (45%), necelá jedna čtvrtina respondentů (22%) měla vysokoškolské vzdělání. Třetí největší skupinu (20, 5%) tvořili vyučení a osoby se středoškolským vzděláním bez maturity. Početně druhou nejmenší skupinou (12%) byli respondenti se základním vzděláním, velká část z nich byla ale tvořena žáky a studenty, u kterých se jedná pouze o přechodný stav. Pouze v jednom případě byl respondent absolventem vyšší odborné školy.

Graf č. 10: Struktura respondentů dle vzdělání

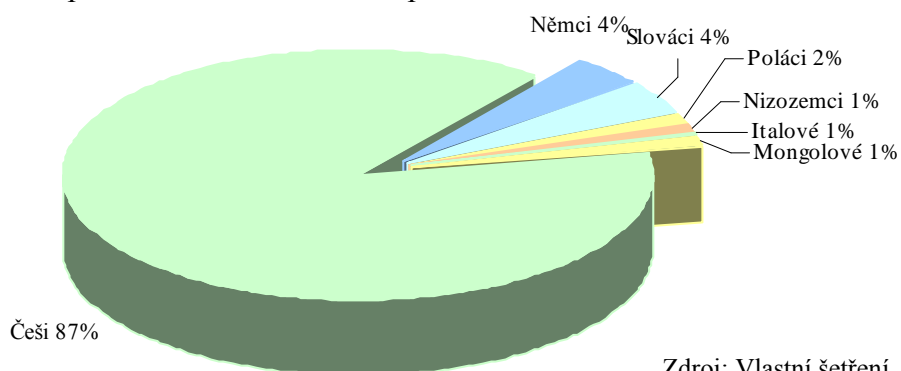
Nejvíce respondentů, téměř polovina (49%), měla místo svého trvalého bydliště vzdálené do padesátití kilometrů od místa, kde probíhalo i dotazování. Téměř jednu třetinu (31%) tvořili respondenti s trvalým bydlištěm ve vzdálenosti nad sto kilometrů od místa dotazování. Poslední skupinou, čítající necelou pětinu respondentů, byli návštěvníci s trvalým bydlištěm ve vzdálenosti padesát jedna až sto kilometrů.

Graf č. 11: Struktura respondentů dle vzdálenosti trvalého bydliště

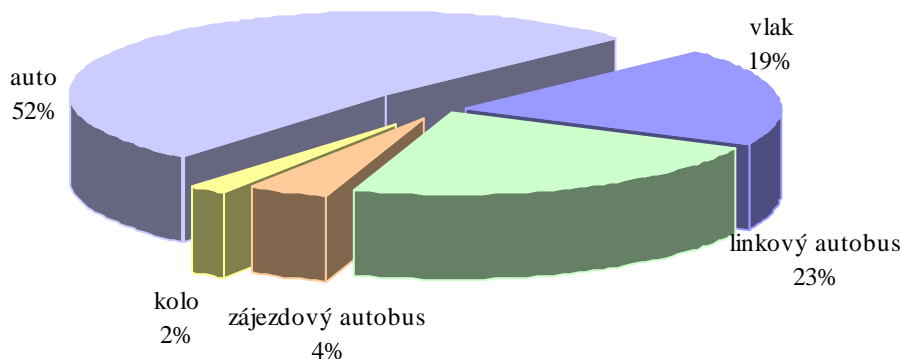
Většinu respondentů (88%) tvořili občané žijící na území České republiky. Ti pocházeli nejčastěji z kraje Vysočina a sousedních krajů (především z jihomoravského kraje, jihočeského kraje a střeďočeského kraje, méně pak z pardubického), často také z Prahy a Brna. Zahraniční návštěvníci tvořili 12 % respondentů. Nejvíce (4%) jich pocházelo z Německa a Slovenska, 3 respondenti (1,5%) byli z Polska, dva z Nizozemí (1%) a jeden respondent byl z Itálie. Dva respondenti pocházeli z Mongolska.

Graf č. 12: Struktura respondentů z hlediska země původu

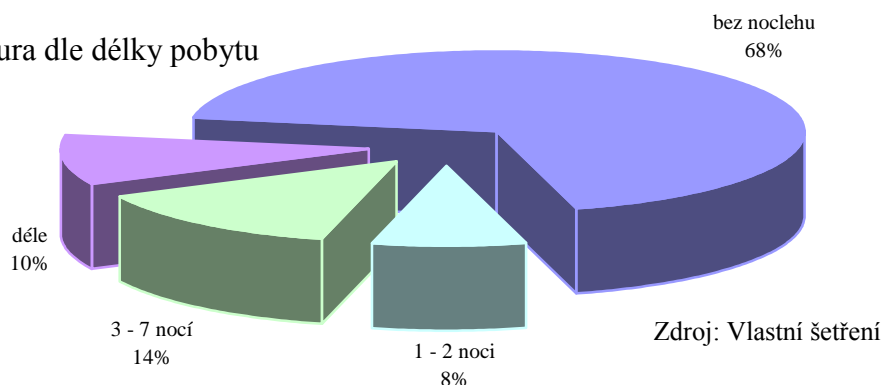
Z hlediska použitých dopravních prostředků dominují osobní automobily, které ke své přepravě využila více než polovina respondentů (52%). Následuje skupina, která pro svou přepravu využila linkový bus (23%). Dotazovaní, kteří uvedli, že využila železniční dopravu, tvořili téměř jednu pětinu z celkového počtu respondentů. Linkový autobus a vlak využívali především lidé, jejichž trvalé bydliště bylo vzdáleno od místa dotazování do padesáti kilometrů. U respondentů bylo méně časté využití zájezdového autobusu (4%), nejmenší podíl měla doprava na kole (2%). Žádné jiné dopravní prostředky nebyly respondenty k přepravě využity.

Graf č. 13: Struktura dle dopravních prostředků

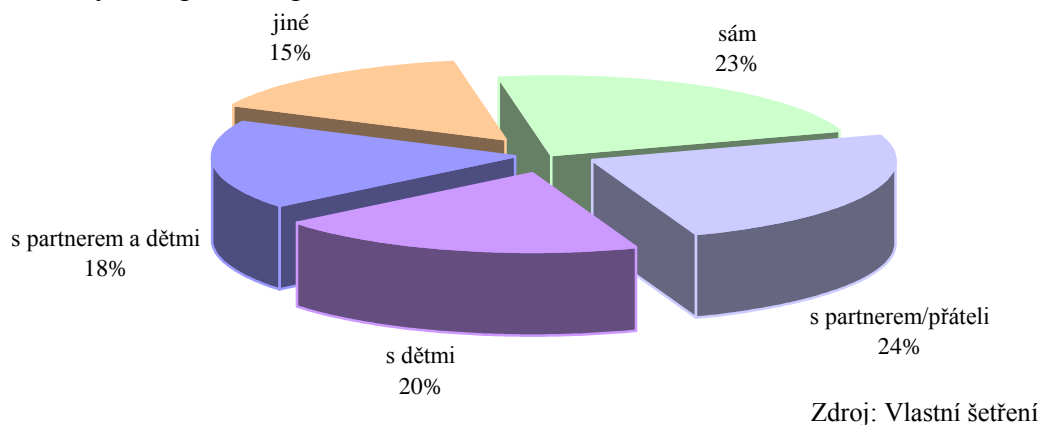
Z hlediska plánované délky pobytu respondentů v Jihlavě výrazně dominuje skupina návštěvníků, kteří do Jihlavy podnikají pouze jednodenní výlet (68%). Pouze 8% respondentů v rámci dotazování uvedlo, že plánují zůstat jednu až dvě noci, 14% respondentů pak tři až sedm nocí. Jedna desetina respondentů uvedla, že plánují pobyt delší než sedm nocí, jednalo se převážně o osoby, mající v oblasti nebo poblíž chatu nebo chalupu nebo pobývající u příbuzných a známých.

Graf č. 14: Struktura dle délky pobytu

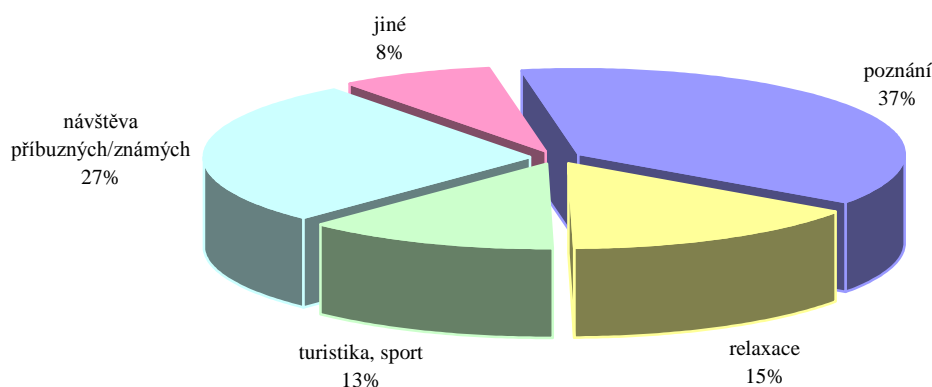
Další zkoumanou oblastí bylo, s kým respondenti do cílového místa přicestovali. Více než jedna čtvrtina (26%) respondentů přicestovala do cílového místa s partnerem nebo přáteli, o málo menší množství respondentů (24%) přicestovalo samo, více než pětina respondentů (21%) přicestovala s dětmi. Převážná většina dětí byla mladšího školního věku (6 až 10 let). Další skupinu tvořili respondenti, kteří přicestovali s partnerem a dětmi, jednalo se zejména o mladé rodiny, v některých případech i prarodiče s vnoučaty. Tato skupina tvořila téměř jednu pětinu (19%) z celkového počtu respondentů. Poslední skupinou čítající 16% byli osoby, které zvolily jinou možnost, než některou z výše uvedených. Tyto osoby uváděly, že přijely s folklórním souborem, klubem důchodců, Klubem českých turistů, jiným zájmovým sdružením a se školou v rámci školního výletu.

Graf č. 15: S kým respondent přicestoval

Dalším zkoumaným kritériem byly důvody cesty respondentů do cílového místa. Z uvedených možností zvolilo 30 % respondentů jako hlavní důvod své cesty poznání, pro 22% respondentů byla hlavním důvodem zábava, 20% respondentů přicestovalo v rámci návštěvy příbuzných a známých. Pro 12% respondentů byla důvodem jejich cesty především relaxace, 10% přijelo za sportem a turistikou, tyto osoby přilákala do cílového místa zejména pasivní účast na sportovních akcích. Zbývajících 6%, tvořili osoby s jinými než výše uvedenými důvody cesty. Respondenti, u nichž probíhalo dotazování formou řízeného rozhovoru, byli po zvolení poslední možnosti dále tázáni a jejich odpovědi byly různé - do Jihlavy přijeli, protože zde v minulosti studovali, sloužili vojenskou službu, měli zde prarodiče nebo zde strávili část dětství, důvodem byl ve dvou případech (1%) také tranzit. Překvapivé odpovědi se autorce dostalo od několika respondentů mladšího věku, kteří uvedli jako jediný důvod své návštěvy Jihlavy návštěvu restaurace rychlého občerstvení na Masarykově náměstí.

Graf č. 16: Struktura dle důvodu návštěvy

Zdroj: Vlastní šetření

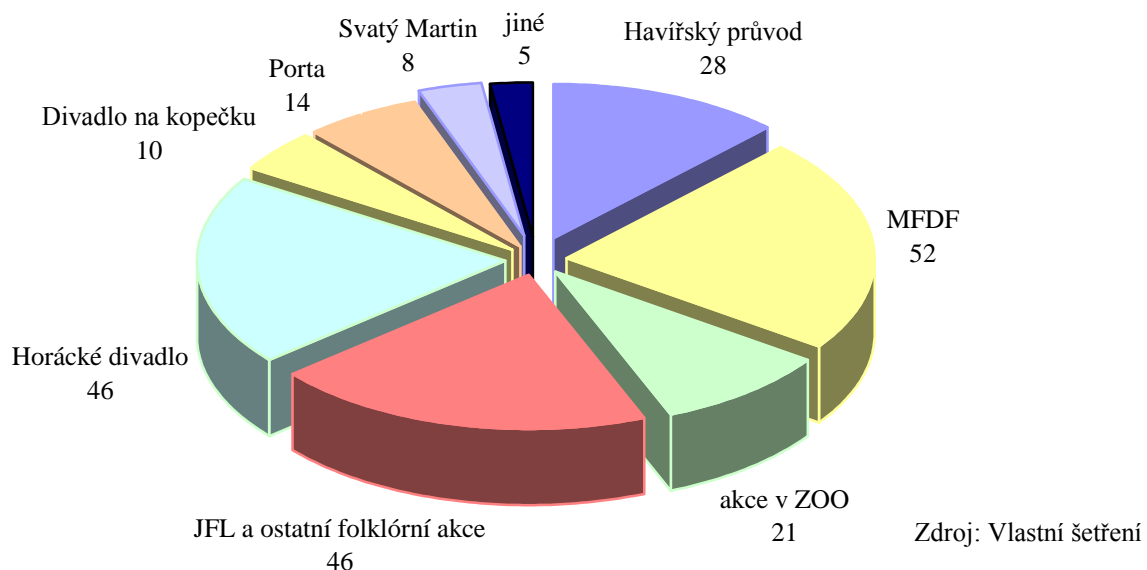
7.2 Kulturně společenské akce

Druhá část dotazníku byla zaměřena na kulturní akce a atraktivity Jihlavy. Nejprve bylo zkoumáno, zda mají návštěvníci o kulturních akcích v Jihlavě nějaké povědomí, z čehož lze odvodit, zda je úroveň propagace jednotlivých akcí dostatečná. Dále byli respondenti tázáni, kterých kulturních akcí se v Jihlavě zúčastnili a jestli se účastní nebo plánují zúčastnit některých akcí opakovaně. Důraz byl kladen i na dojmy respondentů z konkrétní kulturní akce. Další řešenou oblastí bylo, které kulturní atraktivity respondenti v Jihlavě navštívili nebo plánují v nejbližších dnech navštívit a také zda

některé atraktivity plánují navštívit opakovaně a z jakého důvodu. Respondenti byli též tázáni, odkud získali informace o jednotlivých kulturních atraktivitách a akcích.

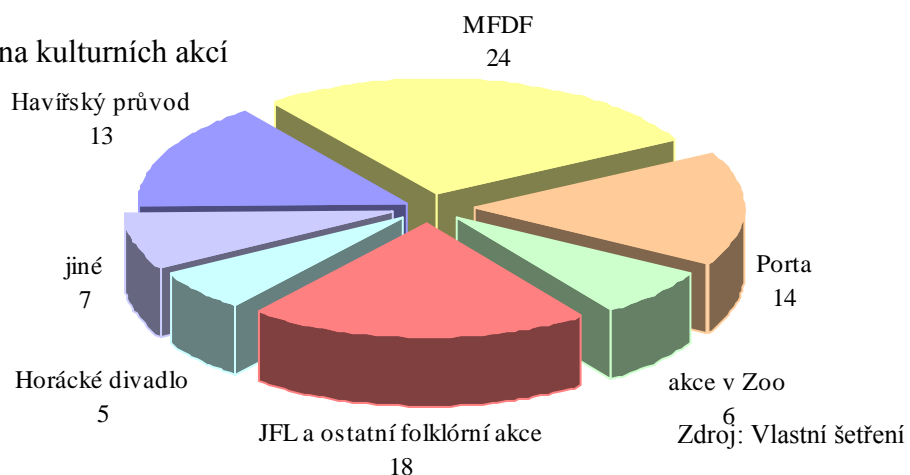
Téměř třetina respondentů (32,5%) neznala žádné kulturní akce konající se v Jihlavě, což **potvrzuje hypotézu** o nedostatečné informovanosti veřejnosti o kulturních akcích. O kulturních akcích nevěděl žádný z dotazovaných cizinců s výjimkou Slováků. Ostatní respondenti alespoň o nějaké kulturní akci pořádané v Jihlavě věděli, výjimečně byli schopni jich vyjmenovat i více. Z grafu je patrné, že nejznámější akcí pořádanou v Jihlavě je Mezinárodní festival dokumentárních filmů, který se vybavil více než jedné čtvrtině z celkového počtu dotazovaných respondentů, hned po něm následují akce pořádané v Horáckém divadle a Jihlavské folklórní léto s ostatními folklórními akcemi. O akcích pořádaných v Horáckém divadle věděli především respondenti, jejichž trvalé bydliště se nachází do padesáti kilometrů od Jihlavy, o folklórních akcích potom často i lidé, kteří přijeli z větší vzdálenosti. O něco méně respondentů znalo Jihlavský Havířský průvod (14%). Především respondenti, kteří přicestovali spolu s dětmi, věděli o akcích pořádaných v ZOO Jihlava (10,5%). Respondenti znali také folkový festival Jihlavská Porta (7%), nikdo z nich ale nevěděl, že se v roce 2007 konal v Jihlavě naposledy. Dále respondenti věděli o akcích pořádaných v divadle Na Kopečku (5%) a o pravidelné akci pořádané na Masarykově náměstí – příjezdu Svatého Martina na bílém koni (4%). Ostatními akcemi, které se v souvislosti s Jihlavou respondentům vybavily, byly varhanní koncerty v kostele Svatého Ignáce, Mahlerovské slavnosti, studentský divadelní festival JID, oslavy založení města a opery v přírodním divadle.

Graf č. 17: Povědomí o kulturních akcích

Více než jedna třetina respondentů (35%) se zúčastnila nějaké kulturní akce pořádané v Jihlavě. Nejvíce respondentů (12% z celkového počtu) se zúčastnilo Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů, o něco méně (9%) se zúčastnilo Jihlavského folklórního léta nebo jiných folklórních akcí. Následují Porta (7%) a Havířský průvod (6,5%). Dále se respondenti zúčastnili akcí pořádaných v Zoo Jihlava, jednalo se zejména o noční prohlídky zahrady. Pět respondentů se zúčastnilo akcí, které se konaly v Horáckém divadle, všichni tito respondenti uvedli své trvalé bydliště do padesáti kilometrů od místa dotazování. Zbylou část (3,5%) tvořili respondenti, kteří se zúčastnili varhanních koncertů v kostele Svatého Ignáce, regionálního studentského festivalu JID, opery v přírodním divadle, vánočního jarmarku a příjezdu svatého Martina na bílém koni .

Graf č. 18: Účast na kulturních akcích

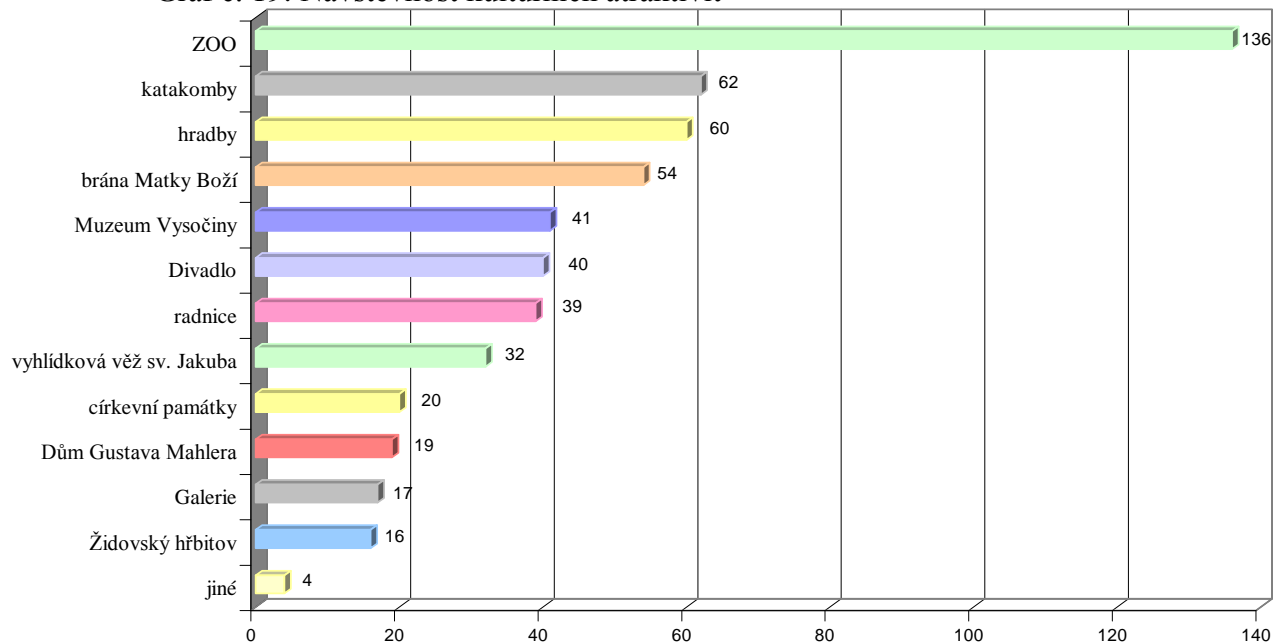

Dále bylo zkoumáno, jaké měli návštěvníci, kteří se zúčastnili nějaké kulturní akce v Jihlavě, z této akce dojmy. Respondenti hodnotili všechny akce pozitivně. Především Mezinárodní festival dokumentárních filmů byl označen za akci na velmi vysoké úrovni, zajímavou a poučnou, dobré hodnocení měl i Havířský průvod, který mnohé jeho návštěvníky svou autenticitou navrátil do historie. Pozitivně byly hodnoceny i akce pořádané zoologickou zahradou, respondenti uvedli, že by se rádi podobných akcí zúčastnili znovu a doporučili je svým příbuzným a známým (zejména těm, kteří mají děti předškolního a mladšího školního věku). Dále se respondentům líbily akce s vánoční tematikou (vánoční jarmark, folklórní představení místních folklórních souborů na Masarykově náměstí a v divadle), především respondenty z velkých měst (Praha, Brno) tyto akce oslovily a plánují opětovnou účast. Vyzdvihovali zejména přirozenou atmosféru těchto akcí a jejich dobrou organizaci.

7.3 Kulturní atraktivity

Nejvíce dotázaných, více než dvě třetiny z celkového počtu respondentů (68%), navštívilo zoologickou zahradu. Druhou nejnavštěvovanější atraktivitou, jejíž návštěvnost netvoří ale ani polovinu návštěvnosti zoologické zahrady, jsou katakomby. Katakomby navštívila více než jedna čtvrtina dotázaných (31%). Mírně nižší množství dotázaných navštívilo hradby (30%) a bránu Matky Boží. Jednalo o respondenty domácí i zahraniční, jejichž trvalé bydliště spadá do všech výše uvedených kategorií vzdálenosti od cílového místa. Více než jedna pětina respondentů (20,5%) navštívila Muzeum Vysočiny, přesně pětina potom některé z divadel (69 % respondentů navštívilo Horácké divadlo; 15% divadlo Na Kopečku; 8% divadlo De Facto Mimo a 8% DKO). Respondenti navštívili divadelní představení, probíhající výstavu v prostorách divadla nebo si pouze prohlédli budovu. Téměř jedna pětina dotazovaných navštívila jihlavskou radnici. V množství návštěvníků následuje vyhlídková věž u kostela svatého Jakuba (16%), dále potom církevní památky (10%) a Dům Gustava Mahlera (9,5%). Mírně menší návštěvnost byla zaznamenána u galerií (8,5%). Ze sedmnácti návštěvníků galerií jich navštívilo 16 Oblastní galerii Vysočiny (94%) a jeden galerii Půda (6%). Dalšími navštívenými atraktivitami byl Židovský hřbitov (8%), místní pivovar (1%) a městský hřbitov (1%), poslední dvě atraktivity jsou v grafu uvedeny souhrnně pod kategorií „jiné“, stejně jako tomu bylo i v dotazníku.

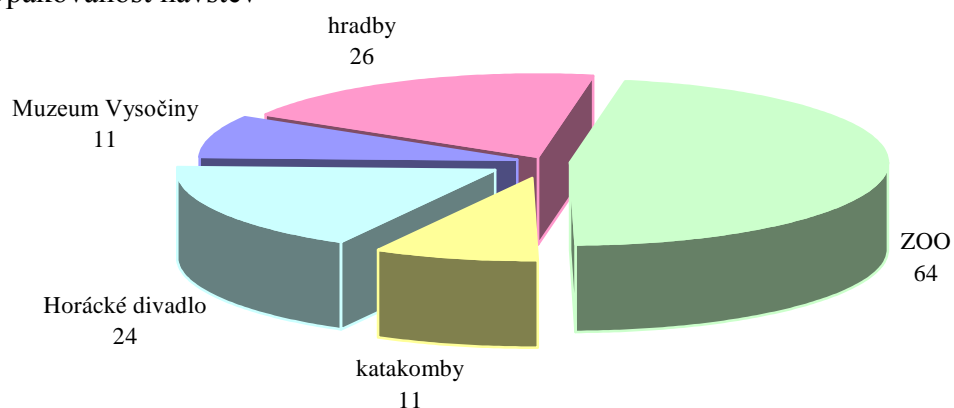
Graf č. 19: Návštěvnost kulturních atraktivit

Zdroj: Vlastní šetření

Z hlediska opakování návštěv výrazně dominuje zoologická zahrada, kterou by rádo v budoucnu znovu navštívilo 64 respondentů, jako důvody byly uváděny neustálé inovace v ZOO, pěkné prostředí, zábava pro děti a relaxace. O opakované návštěvě hradeb uvažuje 26 dotazovaných, důvodem je opět pěkné prostředí a relaxace. 24 respondentů uvedlo, že plánují opětovnou návštěvu Horáckého divadla, 11 respondentů katakomb a stejný počet respondentů muzea.

Graf č. 20: Opakovanost návštěv

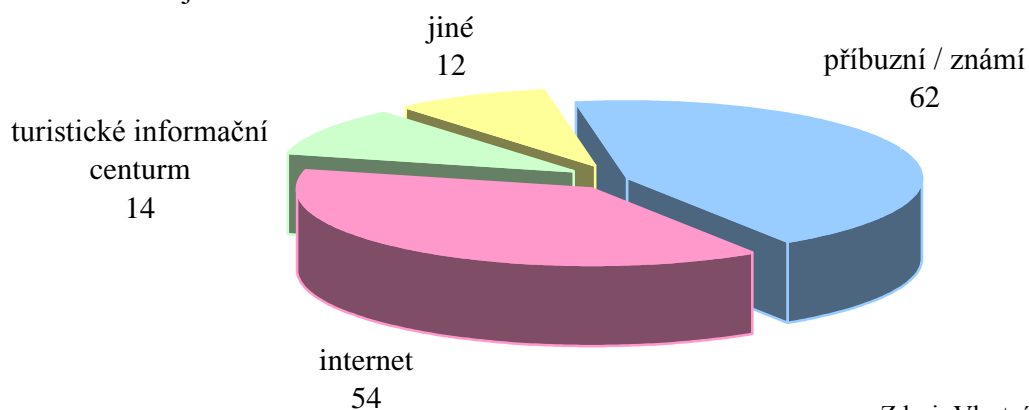

Zdroj: Vlastní šetření

7.4 Zdroje informací

K nejčastěji využívaným zdrojům informací patřili příbuzní a známí (62%), dále potom internet (54%), ve 14 % případů byly informace získány v turistickém informačním centru (TIC v Jihlavě, Třebíči, Žďáře nad Sázavou, Telči, Novém městě na Moravě, Pelhřimově). Ve některých případech byly zdroji informací média a propagační materiály (12%).

Graf č. 21: Zdroje informací

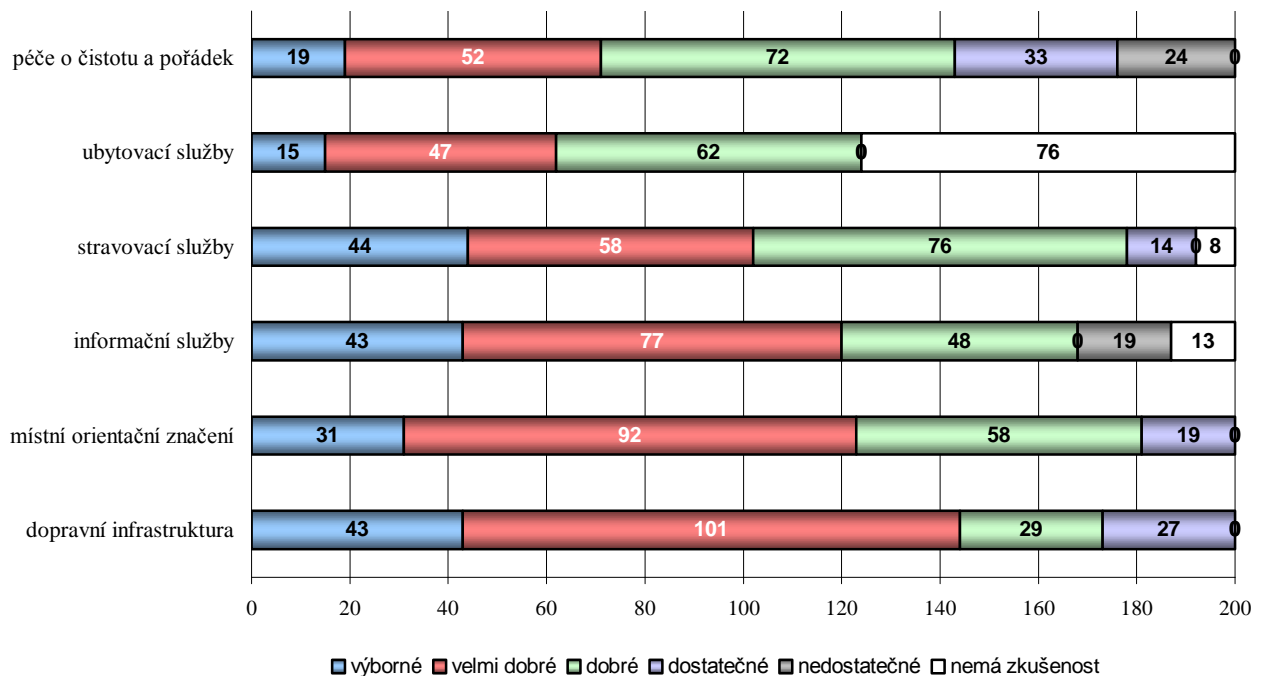

Zdroj: Vlastní šetření

7.5 Hodnocení úrovně místních služeb, vybavenosti a dalších aspektů

Graf č. 22: Hodnocení úrovně služeb

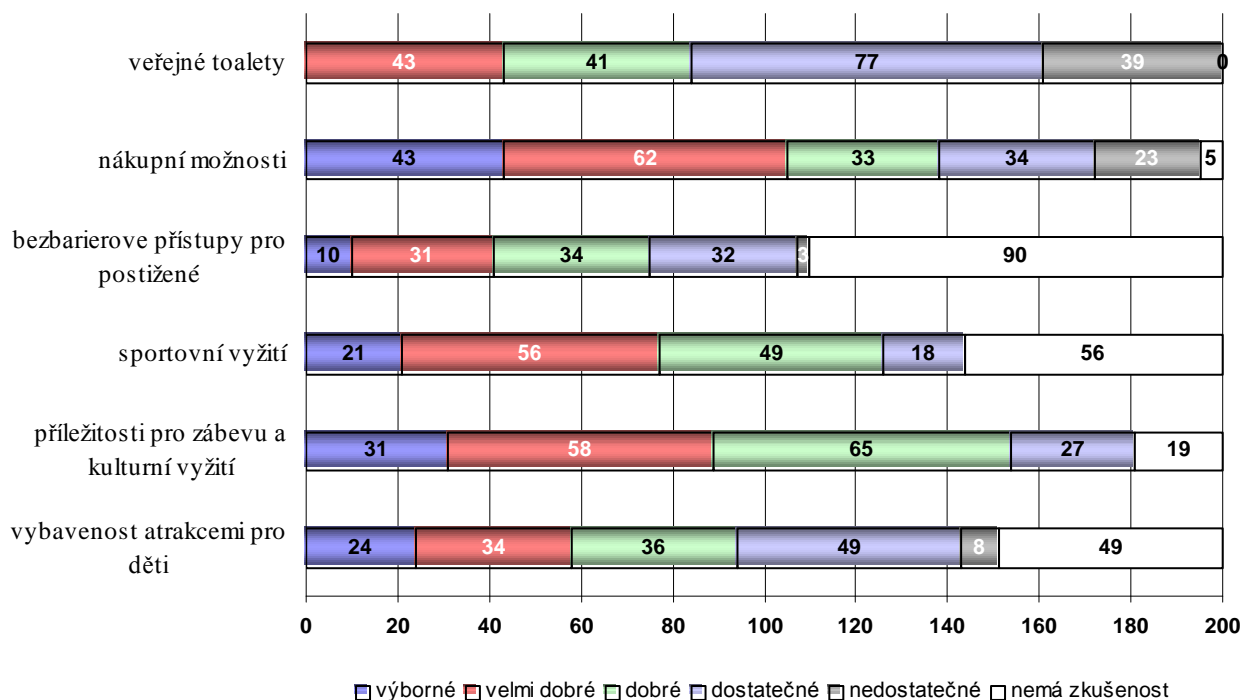

Zdroj: vlastní šetření

Na základě tohoto šetření můžeme **vyvrátit hypotézu** o nedostatečné úrovni turistické suprastruktury. Mezi respondenty převažovalo velmi dobré a dobré hodnocení úrovně služeb. Nejčastěji byla známkou výbornou hodnocena úroveň stravovacích zařízení, následně dopravní infrastruktura a informační služby. Informačními službami se rozuměla kvalita informačních materiálů a poskytování informací. Naopak známkou nedostatečnou byla nejčastěji hodnocena péče o čistotu a pořádek, která byla ale devatenácti respondenty hodnocena známkou výbornou. Devatenáct dotazovaných označilo za nedostatečné informační služby. Z toho lze usuzovat, že hodnocení respondentů v oblasti péče o čistotu a pořádek ve městě a informačních služeb byla značně rozporuplná, závislá především na subjektivním vnímání respondentů. Úroveň místních ubytovacích služeb, se kterou mělo zkušenost nejméně respondentů, nezískala žádné negativní hodnocení. To, že relativně velké množství respondentů dosud nemělo s místními ubytovacími zařízeními žádnou zkušenost, poukazuje na skutečnost, že v případě návštěvy Jihlavy se jedná často pouze o jednodenní výlety. V hodnocení

místního orientačního značení převažovalo kladné a neutrální hodnocení, přesto se vyskytly osoby, které je označily pouze za dostatečné.

Graf č. 23: Hodnocení vybavenosti Jihlavy

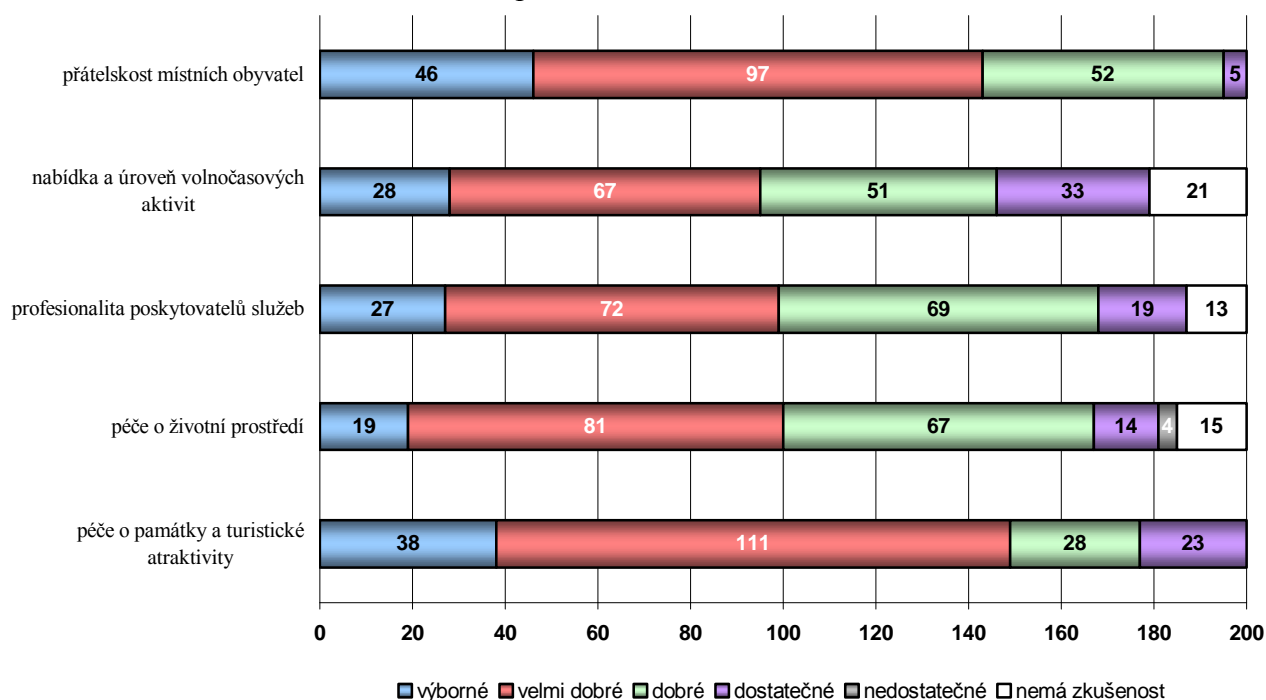

Zdroj: Vlastní šetření

Hodnocení respondentů byla opět poměrně rozporuplná, do značné míry ovlivněná jejich subjektivním vnímáním. Nejhoršího hodnocení dosáhla vybavenost Jihlavy veřejnými toaletami, která nezískala od žádného respondenta výborné hodnocení a ve třiceti devíti případech byla hodnocena jako nedostatečná. Dále byly poměrně často negativně hodnoceny nákupní možnosti, 23 respondentů je označilo za nedostatečné, na druhé straně je ale čtyřicet tři respondentů hodnotilo jako výborné. Výborně hodnotili nákupní možnosti zejména lidé s trvalým bydlištěm v obcích a menších městech a také dotazovaní žijící v Praze, kteří zejména vyzdvihovali rychlost a pohodlnost nákupu, atmosféru místních prodejen a existenci menších, specializovaných obchodních jednotek. Převážně kladných hodnocení dosáhly příležitosti pro zábavu a kulturní vyžití a také sportovní vyžití. Nejméně respondentů hodnotilo bezbarierové přístupy pro postižené, důvodem byla absence zkušeností. Hodnocení bezbariérových přístupů bylo různé, žádný respondent nebyl hendikepovaný, tato problematika byla proto vnímána respondenty pouze teoreticky.

Různá hodnocení měla vybavenost města atrakcemi pro děti. Kladná byla převážně hodnocení osob, jejichž dotazování probíhalo v lesoparku Heulos a v okolí zoologické zahrady.

Graf č. 24: Hodnocení dalších aspektů

Zdroj: Vlastní šetření

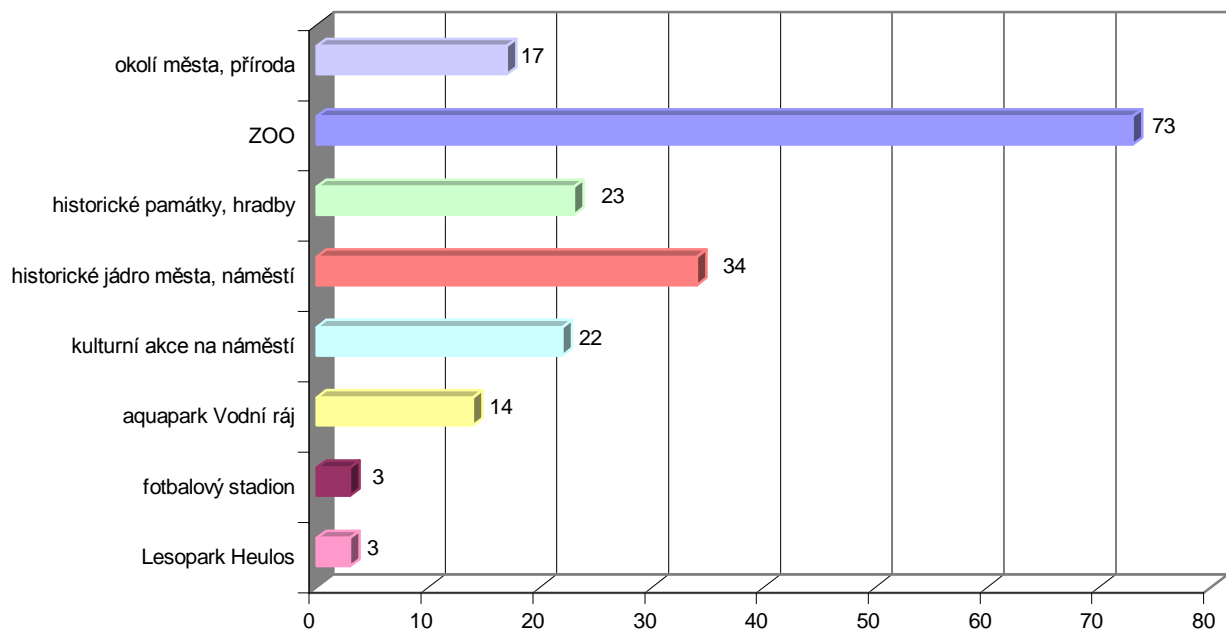
Graf č. 14 znázorňuje hodnocení dalších, pro cestovní ruch poměrně významných, aspektů. Respondenti hodnotily nejčastěji známkou výbornou a velmi dobrou přátelskost místních obyvatel a péči a o památky a turistické atraktivity. Oba tyto aspekty jsou pro cestovní ruch jistě důležité.

Známkou nedostatečnou byla hodnocena pouze péče o životní prostředí, a to ve čtyřech případech. Všichni tyto respondenti měli trvalé bydliště ve vzdálenosti do padesáti kilometrů od místa dotazování. Důvodem tohoto negativního hodnocení byla zejména existence dřevostavby, která je nejvýznamnějším znečišťovatelem ovzduší v Jihlavě. Respondenti poukazovali na to, že je od města nezodpovědné, že se už dlouhou dobu s tímto problémem nic nedělá a dochází k negativnímu působení na ovzduší a životní prostředí jako celek. Ostatní aspekty dosáhly ve většině případů kladného a neutrálního hodnocení.

V závěru dotazníku mohli respondenti uvést, co se jim v Jihlavě nejvíce a co naopak nejméně líbí. Nejvíce návštěvníků uvedlo, že se jim nejvíce líbí zoologická

zahrada, následovalo historické jádro města a náměstí, historické památky a hradby. Dvaceti dvou návštěvníkům se líbily kulturní akce pořádané na Masarykově náměstí. Dále se respondentům líbilo okolí města a příroda. Čtrnáct respondentů uvedlo, že se jim nejvíce líbí místní aquapark Vodní ráj, tři fotbalový stadion a shodný počet potom lesopark Heulos. Zbýlých jedenáct respondentů se k předposlední otázce dotazníku nevyjádřilo.

Graf č. 25: Co hodnotí návštěvníci Jihlavy nejpozitivněji

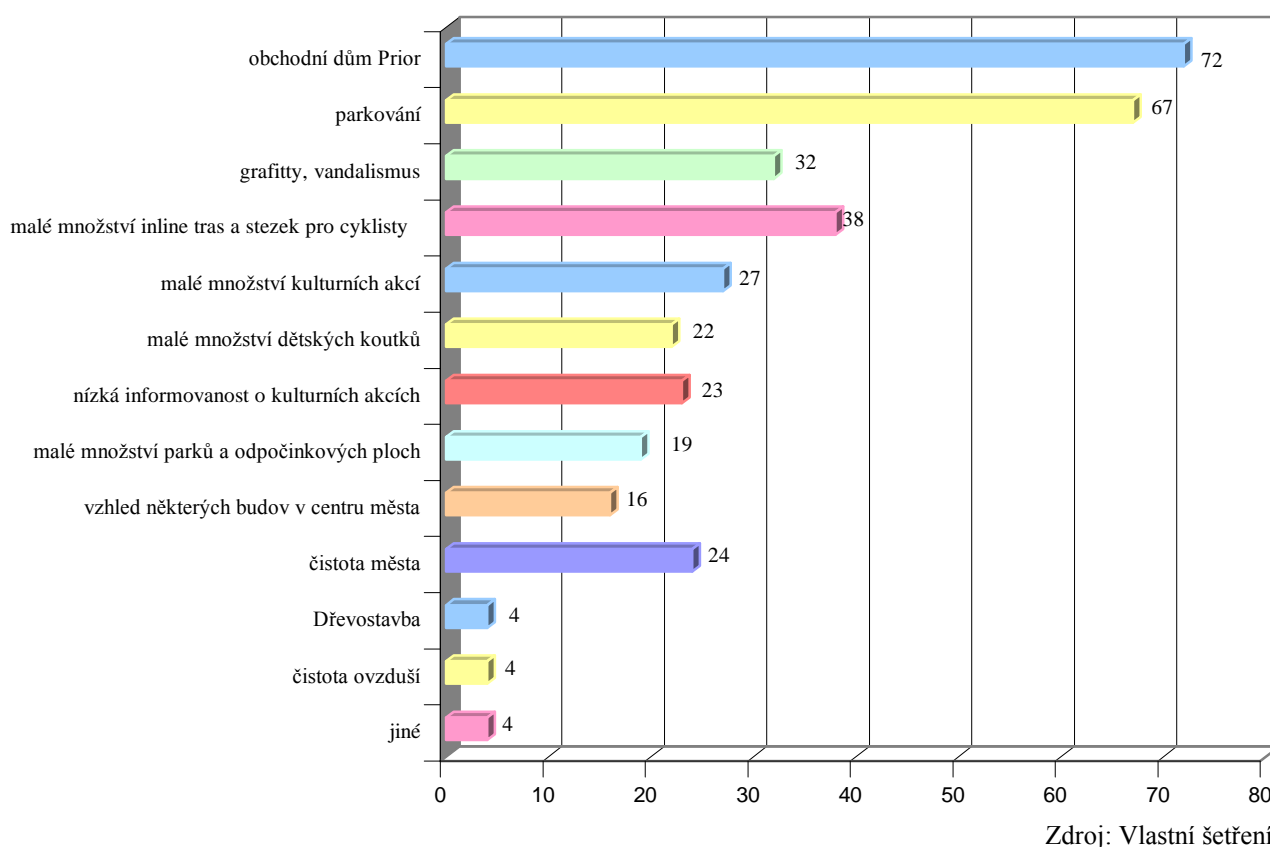

Zdroj: Vlastní šetření

K poslední otázce dotazníku se vyjádřili všichni dotazovaní, někteří z nich uvedli i více věcí, které se jim v Jihlavě líbí nejméně. Nejvíce respondentů, přesně 36% z celého počtu dotazovaných uvedlo, že se jim nelíbí obchodní dům Prior, který je dominantní stavbou na Masarykově náměstí. Uvedli, že kazí celkový dojem historického náměstí a působí mezi historickými budovami rušivě. Následovalo parkování, kde dotazovaní poukazovali na nedostatečné množství parkovacích ploch zejména v centru města. Téměř jedna pětina respondentů (19%) hodnotila jako nedostatečné množství cyklostezek a tras pro inline bruslení v Jihlavě, dále 16% respondentů označilo, že se jim nejméně líbí graffity a tagy na domech, zejména potom na některých historických stavbách a vandalismus (např. rozbité koše, skla, zastávky MHD). Za neuspokojivý považovali někteří respondenti pořádek ve městě, poukazovali zejména na volně ležící odpadky na místech v bezprostřední blízkosti historického

centra. Dále návštěvníci uváděli, že se jim nejvíce nelíbí malé množství kulturních akcí a nízká informovanost o nich, za nedostačující považovali i množství parků a odpočinkových ploch. Za rušivé považovali respondenti také exteriér některých domů v historickém centru a působení místního dřevozpracujícího závodu a jeho negativní dopady na čistotu ovzduší. Dotazovaní také uvedli, že jim vadí velké množství holubů na náměstí, měli připomínky k organizaci dopravy v centru města (na náměstí je ve stanovené hodiny zakázán vjezd automobilů) a webovým stránkám města, které označili dva respondenti za nepřehledné.

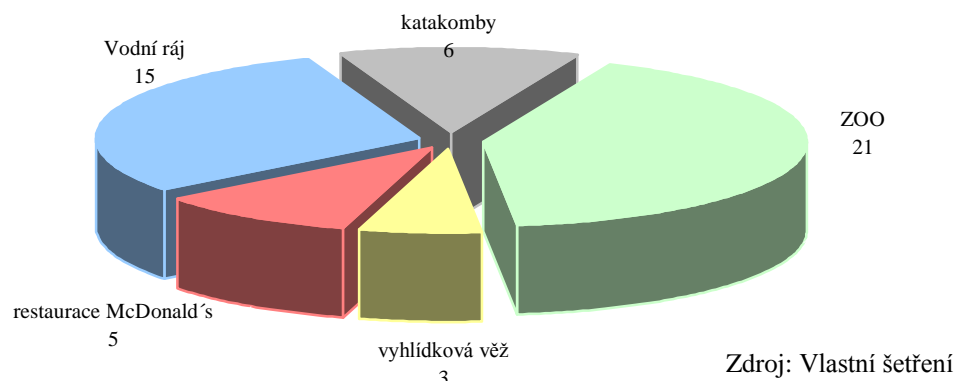
Graf č. 26: Co hodnotí návštěvníci Jihlavy nejvíce negativně

7.6 Dětský dotazník

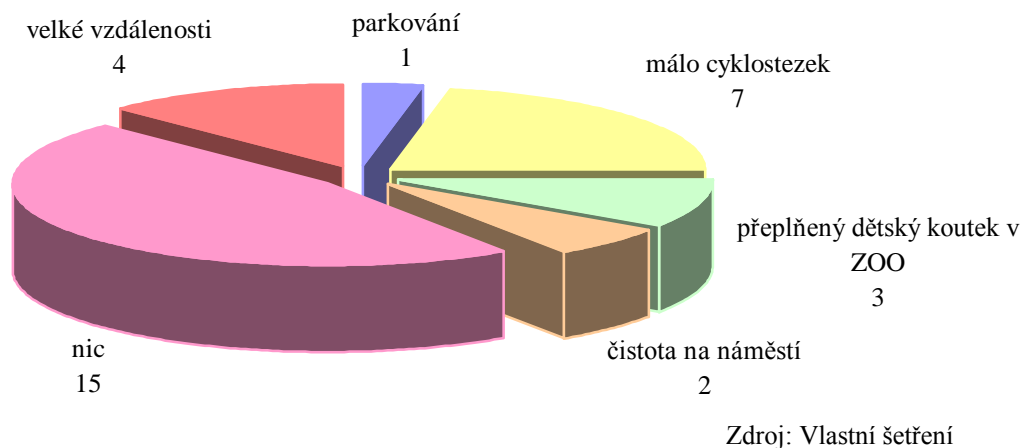
Tento dotazník sloužil pouze jako doplňkový k dotazníku pro dospělé. Jednalo se o velmi krátký dotazník, jehož hlavním cílem bylo zjistit, co se zde malým návštěvníkům líbí a co naopak ne. Na tento dotazník odpovídalo 50 respondentů mladších dvanácti let.

Graf č. 27: Co hodnotí respondenti <12 let v Jihlavě nejpozitivněji

Většina dětských respondentů (42%) uvedla, že se jim v Jihlavě nejvíce líbila zoologická zahrada. Následoval aquapark Vodní ráj (30%), katakomby (12%), restaurace rychlého občerstvení Mc Donald's (10%) a vyhlídková věž u kostela svatého Jakuba. Je do jisté míry znepokojující, že pro některé děti je největším zážitkem z výletu právě návštěva restaurace rychlého občerstvení, otázkou je i to, zda je vhodné restaurace tohoto druhu s dětmi vůbec navštěvovat.

Graf č. 28: Co hodnotí respondenti < 12 let v Jihlavě nejvíce negativně

Téměř polovina respondentů mladších dvanácti let nenašla nic, co by se jim v Jihlavě nelíbilo. Nejvíce dotazovaných uvedlo, že jim chybí více cyklostezek, dále byli dotazovaní nespokojeni s velkými vzdálenostmi mezi jednotlivými atraktivitami v Jihlavě a nedostatečně častým dopravním spojením mezi nimi. Dalším negativním aspektem byla nedostatečná kapacita dětského koutku v ZOO a nedostatečná čistota na náměstí. Negativně byla jedním respondentem hodnocena také kapacita parkovacích míst.

8. Opatření ke zlepšení situace

Na základě výsledků dotazníkového i terénního šetření, které probíhalo v rámci tvorby průvodce po sakrálních a profánních památkách a kulturně společenských zařízeních, byla vypracována tato kapitola.

V oblasti kulturně společenských akcí je nutné podotknout, že pořádané akce jsou obvykle dobře organizovány, místní prostředí jim poskytuje příznivé podmínky, nejedná se v žádném případě o akce masové, s extrémní účastí návštěvníků a při nedostačující kapacitě. Tyto aspekty jistě přispívají k příjemné atmosféře akcí a následně kvalitnímu a pohodovému prožitku účastníků. V poslední době jsou vidět i určité snahy města Jihlavy v této oblasti, bylo opět přistoupeno k pořádání akcí na Masarykově náměstí, některé akce jsou prezentovány na webových stránkách města Jihlavy. Přesto je stále osvěta nedostatečná, povědomí návštěvníků je nízké, některé kvalitní akce se v důsledku nedostatečné propagace potýkají s nízkou návštěvností. V důsledku nízké návštěvnosti se v Jihlavě přestal konat například festival Porta. Řada festivalů, koncertů i jiných akcí se v posledních letech koná spíše v okolních menších městech, příčinami jsou především drahé pronájmy místních zařízení, komplikované vyjednávání s provozovateli a nízká návštěvnost. Jednotlivé akce by mohly být více prezentovány v médiích, například v regionálním tisku nebo ve vysílání regionální televize. V Jihlavě se v současné době ve srovnání s ostatními městy, obzvláště výrazný rozdíl by byl zaznamenán při srovnávání s krajskými městy, nekoná dostatečné množství akcí, zejména pak chybí akce pro mládež a seniory.

Atraktivitou s absolutně nejvyšší návštěvností a současně nejlepším hodnocením respondentů, je v Jihlavě jednoznačně zoologická zahrada. *Jediné navrhované opatření* na zlepšení se týká *občerstvení*. Návštěvníky zoologické zahrady jsou často rodiny s malými dětmi, přesto jsou v nabídce občerstvení pouze hamburgery, hranolky a jiné smažené pokrmy a cukrovinky. Pokud návštěvník respektuje pravidla zdravé výživy, případně se jedná o celiaka, diabetika nebo osobu s jinými stravovacími omezeními, nezbyvá nic jiného, než si občerstvení přinést. Ovoce a zelenina jsou v Zoo k vidění pouze ve výbězích zvířat.

Dalším navrhovaným opatřením je udělat v případě odborného výkladu v kulturně společenských zařízeních (muzeum, galerie, Dům Gustava Mahlera) pro děti a mladistvé výklad přístupnější a poutavější. Určitě by bylo přínosné *zaměřit se na mladé návštěvníky* a snažit se o vytvoření prohlídek „na míru“, které by pro ně byly

nejen zdrojem poučení a důležitým faktorem pro jejich všeobecný rozhled, ale i zdrojem zábavy a příjemným zážitkem.

U respondentů byla zaznamenána poměrně nízká návštěvnost sakrálních památek, což je důsledkem toho, že je většina kostelů přístupná veřejnosti pouze v době bohoslužby. Přitom existuje jistě mnoho turistů, kteří by rádi obdivovali umění našich předků a krásu sakrálních staveb, ale v jiné době a zřejmě i za jiných okolností, než je za současného stavu možné. Jistě existují i důvody, proč tyto stavby veřejnosti přístupné být nemohou, ale dalo by se nalézt *řešení* například v podobě *kontaktu na pověřené osoby* uvedeného na štítku na dveřích, které by byly ochotny návštěvníkům na přání odemknout budovu a případně setrvat po celou dobu jejich prohlídky, čímž by byly eliminovány případné negativní externality.

Dále byly odhaleny nedostatky v oblasti poskytovaných služeb a vybavenosti Jihlavy. Pro zlepšení čistoty a pořádku ve městě by byla vhodná *instalace většího množství odpadkových košů*, zejména pak instalace *speciálních košů* s pytlíky na psí exkrementy. Instalace těchto košů nemusí být pro rozpočet města extrémní zátěží, vzniká úspora za úklid a přední strana sáčků může být využita pro reklamní potisk. Pro sběr odpadků a udržování města v čistotě by bylo jistě přínosné, kdyby byly *intenzivněji nasazeni nezaměstnaní* pobírající sociální dávky. Dále působí rušivým dojmem zejména graffiti na fasádách budov, rozbitá skla u zastávek MHD, rozbité odpadkové koše a další pozůstatky po vandalismu. Tato problematika je poměrně často řešena v médiích, pravidelně jsou její následky odstraňovány, přesto neustále dochází k opětovnému poškozování veřejného i soukromého majetku. Alespoň částečně by mohla pomoci *instalace kamer s napojením na policejní ústřednu, více policejních hlídek* v krizových lokalitách a následně pak *důsledné potrestání*. V této oblasti hraje svou roli jistě také prevence – *vzdělání a výchova*.

Ačkoli byly stravovací služby v Jihlavě hodnoceny veskrze pozitivně, jistě je vždy co zlepšovat a není dobré se spokojit se stávajícím stavem. U poskytovatelů stravovacích služeb by měla být patrná snaha o naprostou *profesionalitu personálu* a neustálé vytváření co *nejatraktivnějšího prostředí*. V některých ohledech by bylo přínosné vzít si *příklad ze stravovacích zařízení v západních zemích* a poskytnout zákazníkům například misku s vodou a granulemi pro jejich psa a dětskou sedačku nebo speciální potravu, případně alespoň možnost ohřátí přinesené potravy, pro jejich dítě. V našich podmínkách, kde jsou malé děti a psi v těchto zařízeních často vnímány spíše negativně, by takový přístup mohl pro podnik znamenat *konkurenční výhodu*.

Co se týká *urbanistické úpravy města*, výrazně rušivým dojmem působí na historickém náměstí obchodní dům *Prior*. Tato stavba, která nebyla v minulosti umístěna nejšťastněji, vadí většině obyvatelům i návštěvníkům Jihlavy. Přesto, že se o této stavbě už mnoho let diskutuje, jsou pořádány různé ankety a sepisovány petice, nic se neděje. Obchodní dům nemění svou tvář k lepšímu, naopak spíše chátrá. V centru města a jeho okolí se stále nachází domy, které vyžadují *rekonstrukci*. Dotazníkové šetření odhalilo také nedostatečnou kapacitu *veřejných toalet*.

V Jihlavě se nachází poměrně malé množství parků a ploch vhodných k relaxaci, v centru není mnoho zeleně, na náměstí je relativně málo laviček a většina z nich je špinavá. V okolních ulicích se krom Benešovy ulice s dvěma lavičkami nenacházejí lavičky žádné. Tyto problémy by mohlo vyřešit *vybudování nových parků, výrazná modernizace stávajících parků a umístění více laviček na náměstí a ulic v centru*. Dále by mohlo být *vybudováno více cyklostezek a stezek pro inline bruslení*, stávající stezky by mohly být *prodlouženy a propojeny*. Dále by mohlo být upraveno okolí řeky Jihlavy, kde by mohla být vybudována stezka pro pěší turisty.

V oblasti dopravy by bylo jistě účelné, kdyby se zvýšilo množství parkovacích ploch, zejména pak v centru města. Řešením by mohl být například *parkovací dům*. V současné době byl dokončen obchvat Jihlavy, který dřívější problémy s nedostatečnou kapacitou dopravních cest výrazně eliminoval.

Dále je v Jihlavě poměrně malé množství *informačních tabulí*, především pak chybí v některých ulicích *štítky* s jejich názvem. K jejich sundání údajně došlo, když byla na domech dělána nová fasáda. I přesto, že jsou objekty často v soukromém vlastnictví, by mohly být *vráceny* na své místo, což by usnadnilo a urychlilo orientaci návštěvníkům Jihlavy.

Poněkud znepokojující je fakt, že do Jihlavy podniká většina návštěvníků pouze jednodenní výlet bez noclehu, což je důsledkem relativně omezené nabídky volnočasových aktivit a atraktivit přímo v místě. Okolí Jihlavy disponuje bohatou nabídkou turistických atraktivit mezinárodního významu, zejména je nutné uvést městskou památkovou rezervaci Telč, Santiniho poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře u Žďáru nad Sázavou a baziliku sv. Prokopa a židovskou čtvrť v Třebíči. Všechny tyto památky jsou zapsané na seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. V rámci návštěvy těchto atraktivit by mělo být město Jihlava dalším neopomenutelným cílem, v ideálním případě pak centrem hvězdicového *cestovního ruchu*.

Provozovatelé místních atraktivit, kulturně společenských zařízení, stejně jako ubytovacích a stravovacích zařízení neznají v dostatečné míře své návštěvníky a jejich přání, nevědí, zda byli nebo nebyli spokojeni s poskytnutými službami. Proto by bylo účelné se na *výzkum přání a požadavků* návštěvníků zaměřit, pravidelně zkoumat i *úroveň jejich spokojenosti* a na výsledky výzkumu *operativně reagovat*.

Místní obyvatelé sdílejí spolu s návštěvníky města nejen infrastrukturu destinace, ale i infrastrukturu a suprastrukturu cestovního ruchu, proto by měla být její úroveň co nejlepší. Vhodné by proto bylo provádět výzkumy a dotazníková šetření i mezi *místními obyvateli*, kteří oblast dobře znají, a s jejich pomocí identifikovat slabá místa v destinaci a následně se snažit o jejich řešení. Město Jihlava není významnou turistickou destinací, proto by mělo být v první řadě místem, kde se jeho obyvatelům dobře žije. Měl by proto být kladen větší důraz i na názory, přání a požadavky místních obyvatel.

Posledním navrhovaným opatřením je *zvýšení propojení aktivit mezi podnikatelskou sférou a veřejnou sférou při přípravě projektů, společné propagace a marketingu*.

9. Vytvoření prospektu vybrané kulturní akce

V rámci diplomové práce byly vytvořeny prospekty na propagaci vánočního představení místního folklórního souboru Pramínek. Po konzultaci s manželi Brtníkovými, kteří jsou zakladateli souboru a rozhodují o jeho aktivitách, byly vytvořeny dva prospekty. První z nich bude sloužit pro propagaci představení, které se bude konat v Domě kultury v Jihlavě, druhý bude rozesílán do okolních obcí a měst, která si budou moci vystoupení objednat, soubor k nim po domluvě přijede v předem stanoveném čase a vystoupení předvede v jimi poskytnutých prostorách. Toto řešení je jistě účelové, pro některé osoby (např. handicapovaní, školy, domovy důchodců) by byla přeprava náročná a kapacita DKO by nebyla dostatečná.

10. Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo analyzovat kulturní cestovní ruch v Jihlavě a navrhnout opatření ke kvalitativnímu zlepšení současného stavu. Vypracování předcházelo studium odborné a regionální literatury, bylo vymezeno zkoumané území a provedena situační analýza, která zhodnotila primární i sekundární nabídku destinace. Terénní šetření bylo rozděleno na tři etapy. Výsledkem první etapy terénního šetření je průvodce po sakrálních a profánních památkách Jihlavy a kulturně společenských zařízeních v Jihlavě. Dále byly řešeny jednotlivé kulturně společenské akce.

Ve druhé etapě terénního šetření byla provedena analýza návštěvnosti několika vybraných kulturně společenských zařízení, která mají pro kulturní cestovní ruch v Jihlavě největší význam, údaje o návštěvnosti byly poskytnuty přímo provozovateli jednotlivých zařízení v rámci řízených rozhovorů.

Poslední etapa terénního šetření byla provedena formou dotazníkového šetření, které probíhalo v několika lokalitách v rámci města Jihlavy. Respondenty bylo 250 návštěvníků města Jihlavy. Cílem dotazníkového šetření bylo poznání obecné charakteristiky návštěvníka a zjištění jeho pohybu a návštěvnosti atraktivit v rámci Jihlavy, také bylo zkoumáno povědomí respondentů o kulturně společenských akcích pořádaných v Jihlavě, zda se jich účastní a jak subjektivně hodnotí úroveň těchto akcí. Také bylo zkoumáno, které kulturní atraktivity respondenty zaujaly natolik, že uvažují o jejich opakované návštěvě a jaké jsou návštěvníky nejčastěji využívané zdroje informací. Respondenti hodnotili také úroveň místních služeb, vybavenost Jihlavy a některé další, pro cestovní ruch neopomenutelné aspekty, kterými byla například úroveň péče o památky a turistické atraktivity nebo životní prostředí. Poslední část dotazníku řešila, co hodnotí návštěvníci Jihlavy v destinaci nejpozitivněji a co naopak nejvíce negativně. V rámci šetření byl jako doplňující použit také zjednodušený a zkrácený dotazník pro respondenty mladší dvanácti let, který byl vyhodnocen odděleně. Jeho cílem bylo zjistit, co zde mladší návštěvníky nejvíce zaujalo, s čím jsou spokojeni a které oblasti jsou z jejich hlediska naopak problematické.

Na základě všech tří etap terénního šetření byla navržena opatření, která by vedla ke kvalitativnímu zlepšení současné situace, v budoucnu eventuelně i kvantitativnímu zvýšení návštěvnosti jednotlivých atraktivit. Dále byly vytvořeny prospekty pro propagaci vánočního představení místního folklorního souboru.

Na základě terénního šetření bylo zjištěno, že většina návštěvníků přijíždí do Jihlavy autem v rámci jednodenního výletu, spíše zřídka se jedná o cizince. Důvodem k návštěvě Jihlavy je ve většině případů poznání nebo návštěva příbuzných a známých, kteří žijí v Jihlavě či blízkém okolí. Povědomí o kulturních akcích pořádaných v Jihlavě je relativně malé, kromě Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů jsou kulturně společenské akce poměrně málo propagovány a jejich množství je nedostatečné. Přesto bývají pořádané akce obvykle dobře organizovány a jejich úroveň je velmi dobrá. To, že se v žádném případě nejedná o akce s masovou účastí, přispívá k příjemné atmosféře akcí a následně kvalitnímu prožitku návštěvníků. Bezkonkurenčně nejnavštěvovanější atraktivitou v Jihlavě je místní zoologická zahrada, tu navštěvují převážně rodiny s dětmi, ale často i senioři a mládež. Zoologická zahrada je i místem, kam nejvíce návštěvníků zavítá opakovaně.

I přes svou výhodnou polohu a relativně pestrou nabídku služeb je město Jihlava často domácími i zahraničními turisty a návštěvníky opomíjeno, jeho okolí přitom nabízí zdravé životní prostředí, čistý vzduch a také klid, který ocení zejména návštěvníci z velkých aglomerací. Okolí města Jihlavy, stejně jako celý kraj Vysočina, má výborné předpoklady pro rozvoj agroturistiky a ekoturistiky, v rámci dosažení komplexnosti produktů by bylo vhodné začlenit do nich i návštěvu kulturních atraktivit.

Pro naši zemi je také charakteristický fenomén domácího cestovního ruchu tzv. "druhé bydlení", které zahrnuje chataření a chalupaření. Na Vysočinu jezdí za kvalitnějším životním prostředím mnoho obyvatel z okolních velkých aglomerací. Jihlava jako krajské město by pro ně měla zastávat funkci místního centra, měla by být místem, kam se jezdí nejen za nákupy, ale i za kulturou a nevšedními zážitky.

11. Summary

The importance of tourism is constantly growing now, meaning from social view and economic view as well. Tourism has become a popular global leisure activity, travelling became to be one of the common parts of human life.

Cultural tourism is the subset of tourism. The most important object for this subset of tourism is country or region's culture, its arts, diverse habits and much other things. Cultural tourism includes tourism in urban areas, where can tourists admire historical monuments or urban's cultural facilities like museums, theatres, galleries and other. Cultural tourism includes intangible objects of tourism, like various festivities, festivals, rituals and other cultural events. This form of tourism is also becoming generally more popular in the whole world.

The aim of this diploma project is to define cultural tourism in Czech republic and to analyse cultural tourism in Jihlava. This diploma project includes precautions for improvement of tourism, especially cultural tourism in the city Jihlava. Jihlava is situated on the Jihlava river on the ancient frontier between Moravia and Bohemia. Jihlava is the oldest mining town in Czech Republic. Jihlava was a small village at first, in the 12th century. In the 13th century, as soon as silver lodes were found underground, the inhabitants of Jihlava started to grow very quickly, the silver fever brought miners, tradesmen, and merchants from all over Europe and Jihlava became a town of very big importance.

Nowadays is Jihlava a centre of the Vysočina Region, it's inhabitants is about fifty thousand people. There are many sights in Jihlava, built in diverse architectural styles, so Jihlava offers juxtaposition of Gothic, Renaissance, and Baroque architecture. There are unique underground corridors in Jihlava, where was discovered the so-called "shining corridor". The walls of the corridor are covered with a milky coating which emits a greenish light after exposure to light. The catacombs are second length in the Czech Republic, their total length is 25 km. The attraction, which is by tourists most visited, is the zoological garden. It offers exotarium with exhibitions on monkeys and reptiles, the Animals of Prey pavilion and the Amazonian pavilion. One of the most favourite expositions in zoological garden is the African Village. There are four theatres, two cinemas, Museum of Highlands and many galleries in Jihlava as well. In this diplom project was analyzed visit rate of diverse cultural establishments and was made research, which helped to recognise common characteristics of visitors in Jihlava and to

recognize, which activities are most visited. One of the parts of research was, how rate the visitors' endowment of Jihlava and quality of local services. The results of the research problems are the subjects of the diploma project, there were pointed problematic areas and it was made a suggestion of the solutions of these problematical points.

Key words:

tourism, cultural tourism, cultural heritage, destination management and marketing, culture monuments, tourism destination

12. Seznam použité literatury a pramenů

Odborné publikace

1. ČERTÍK, M. et al. *Cestovní ruch: Vývoj, organizace a řízení*. Praha: OFF, 2001. 352 s. ISBN 80-238-6275-1.
2. DRUCKER, P., F. *To nejdůležitější z Druckera v jednom svazku*. Praha: Management Press, 2002. 300 s. ISBN 80-7261-066-X.
3. FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, 2001. 178 s. ISBN 80-247-0207-X.
4. FREHR, H., U. *Total Quality Management*. München: Die Deutsche Bibliothek-CIP, 1993. 258 s. ISBN: 3-446-17135-5.
5. HESKOVÁ, M., et al. *Cestovní ruch*. Praha: Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3.
6. HORÁKOVÁ, H. *Strategický marketing*. Praha: Grada Publishing, 2001. 150 s. ISBN 80-7169-996-9.
7. HORNER, S., SWARBROOKE, J. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, 2003. 488 s. ISBN 80-247-0202-9.
8. HRABÁNKOVÁ, M., HÁJEK, T. *Management cestovního ruchu*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta, 2002. 82 s. ISBN 80-7040-580-5.
9. HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: IDEA SERVIS, 2002. 173 s. ISBN 80-85970-36-8.
10. KESNER, L. *Marketing a management muzeí a památek*. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1104-4.
11. KIRÁĽOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*. Praha: EKOPRESS, 2003. 173 s. ISBN 80-86119-56-4.
12. KOTLER, P. *Marketing management- 10. rozšířené vydání*. Praha: Grada Publishing, 2001. 701 s. ISBN 80-247-0016-6.
13. MALÁ, V. *Cestovní ruch*. Praha: Vysoká škola ekonomická. 1999. 83 s. ISBN 80-7079-443-7.
14. MALÁ, V., a kol. *Cestovní ruch a Evropská unie*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000. 174 s. ISBN 80-245-0084-1

15. MALÁ, V. et al. *Základy cestovního ruchu*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2002. 100s. ISBN 80-245-0439-1.
16. PALÁTKOVÁ, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu: Jak získat více příjmů z cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing, 2006. 341 s. ISBN 80-247-1014-5.
17. PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002. 448 s.
18. SANDER, M. *Marketing-Management: Märkte, Marktinformationen und Marktbearbeitung*. Stuttgart: Lucius + Lucius, 2004. 929 s. ISBN 3825282511
19. ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. Praha: Idea Servis, 1999. 244 s. ISBN 80-85970-27-9.
20. VAŠKO, M. *Cestovní ruch a regionální rozvoj*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2002. 96 s. ISBN 80-245-0445-6.

Regionální publikace

1. BRTNÍK M., *Jaký kraj, tak se stroj*. Muzeum Vysočiny Jihlava, Jihlava. Astera G, 2007.199 s. ISBN 978-80-86382-06-7.
2. BECHYNĚ J. a kol.: *Vlastivědný sborník Vysočiny*, Jihlava: Muzeum Vysočiny Jihlava. 1990, 259 s.
3. JAROŠ Z., *Jihlava v datech: Historický kalendář města Jihlavy*. Jihlava. Astera G, 1999. 111 s.
4. JAROŠ, Z., Křesadlo, K. *Jihlava: kulturně historický průvodce městem*. Jihlava: městský úřad v Jihlavě, 1996. 181 s.
5. JAROŠ Z., Křesadlo, K.: *Jihlavská radnice*. Jihlava:muzeum Vysočiny, 1994. 58 s.
6. JIROUŠEK, V. *ZOO Jihlava*. Jihlava: Nakladatelství Madagaskar, 2004. 119 s. ISBN – 80-86068-37-4
7. KŘESADLO, K.: *Jihlava*. Praha: Pressfoto, vydavatelství ČTK, 1986, 1. vydání, 111 s., ISBN 59-468-83
8. KŘESADLO, K. *Kapitoly z historie Jihlavy*. Jihlava: NOVINA Jihlava, 1992. 190 s.

9. MACEK, L., HOŠKOVÁ, J., ZIMOLA, D. *Stříbrná Jihlava 2004. Sborník příspěvků ze semináře „K dějinám hornictví a důlních prací na Vysočině“*. Jihlava : Muzeum Vysočiny Jihlava, 2004. 211 s. ISBN 80-86382-12-5
10. NOVÁKOVÁ, D., RUSCHKOVÁ, M. *Jihlavský lidový kroj*. Jihlava: Muzeum Vysočiny, 2007. 32 s. ISBN 80-86382-20-6
11. Židé v dějinách Jihlavska (sborník k výstavě). Jihlava: Muzeum Vysočiny a Státní okresní archiv, 1998. 250 s. ISBN 80-901-715-4-0

Internetové zdroje

1. Český statistický úřad Jihlava [online]. [cit. 2008-03-05]. Dostupné na: <<http://www.czso.cz/xj/redakce.nsf/i/home/>>.
2. Folklórní sdružení České republiky [online]. [cit. 2008-03-08]. Dostupné na: <www.fos.cz>.
3. Horácké divadlo Jihlava [online]. [cit. 2008-04-02]. Dostupné na: <www.hdj.cz>.
4. Oficiální internetové stránky kraje Vysočina [online]. Dostupné na: <<http://www.kr-vysocina.cz/>>.
5. Oficiální internetové stránky města Jihlavy [online]. Dostupné na: <<http://www.jihlava.cz/>>.
6. Oficiální stránky Turistického informačního centra v Jihlavě [online]. [cit. 2008-05-21]. Dostupné na: <<http://tic.jihlava.cz/>>.
7. Oficiální stránky MFDF [online]. [cit. 2008-03-05]. Dostupné na: <http://www.dokumentfestival.cz/new_index.php?flash=yes/>
8. ROBINSON, M., PICARD, D. *Tourism, Culture and Sustainable Development* [online]. [cit. 2008-03-12]. Dostupné na World Wide Web: <<http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001475/147578E.pdf>>.
9. Stránky folklórního souboru Vysočan [online]. Dostupné na: <www.vysocan.cz>.
10. Turistický průvodce: Vítejte na Vysočině [online]. Dostupné na: <<http://www.region-vysocina.cz/>>.
11. Vysočina tourism. Stránky příspěvkové organizace [online]. Dostupné na: <<http://www.vysocinatourism.cz//>>.

12. Wikipedie – otevřená encyklopedie [online]. [cit. 2008-04-08]. Dostupné na: <
<http://cs.wikipedia.org/>>.

Další zdroje

1. Kraj Vysočina: *Vysočina – dědictví minulosti*. Jihlava: Kraj Vysočina, 2005. 52 s.
2. BRTNÍK, M.: *Zpěvník horáckých písní po lidech sebraných*. Jihlava: Horácké folklorní sdružení Jihlava, 2004. 355 s. ISBN 80-239-3125-3
3. Geodézie ČS: *Autoatlas České republika*. Praha: 2001. ISBN 80-72-79-089-7.

Seznam grafů

Graf č. 1: Návštěvnost HDJ	55
Graf č. 2: Návštěvnost Muzea Vysočiny	56
Graf č. 3: Návštěvnost OGV	57
Graf č. 4.: Návštěvnost ZOO Jihlava.....	58
Graf č. 5: Návštěvnost ZOO v kalendářním roce 2006	59
Graf č. 6: Návštěvnost MFDF.....	60
Graf č. 7.: Návštěvnost kulturních zařízení v roce 2007	61
Graf č. 8: Struktura respondentů dle pohlaví.....	63
Graf č. 9.: Věková struktura respondentů	63
Graf č. 10: Struktura respondentů dle vzdělání	64
Graf č. 11: Struktura respondentů dle vzdálenosti trvalého bydliště	64
Graf č. 12: Struktura respondentů z hlediska země původu	65
Graf č. 13: Struktura dle dopravních prostředků	65
Graf č. 14: Struktura dle délky pobytu	66
Graf č. 15: S kým respondent přicestoval.....	66
Graf č. 16: Struktura dle důvodu návštěvy	67
Graf č. 17: Povědomí o kulturních akcích	68
Graf č. 18: Účast na kulturních akcí	69
Graf č. 19: Návštěvnost kulturních atraktivit.....	70
Graf č. 20: Opakovanost návštěv	71
Graf č. 21: Zdroje informací	71
Graf č. 22: Hodnocení úrovně služeb	72
Graf č. 23: Hodnocení vybavenosti Jihlavy.....	73
Graf č. 24: Hodnocení dalších aspektů	74
Graf č. 25: Co hodnotí návštěvníci Jihlavy nejpozitivněji.....	75
Graf č. 26: Co hodnotí návštěvníci Jihlavy nejvíce negativně	76
Graf č. 27: Co hodnotí respondenti <12 let v Jihlavě nejpozitivněji	77
Graf č. 28: Co hodnotí respondenti < 12 let v Jihlavě nejvíce negativně	77

Seznam příloh

1. Prospekty „Horácké Vánoce“
2. Mapa historického centra
3. Masarykovo náměstí – minulost a současnost
4. Jihlavské folklórní léto a Havířský průvod
5. Jihlavský lidový kroj
6. Kalendář kulturních akcí – rok 2007
7. Kalendář kulturních akcí – rok 2008
8. Mapa Jihlavy

Jihlavské folklórní soubory Pramínek a Šípek

Vám nabízí své vánoční představení

Horácké Vánoce

*Přijedeme Vám připomenout, jak se slavily Vánoce v dobách, kdy
Vaše babičky byly ještě malé holčičky!*

*Jedná se o program složený z koled a adventních zvyků,
vhodný pro navození vánoční atmosféry
pro děti, dospělé, seniory i školy v rámci výuky.*

*Rezervace a bližší informace:
Folklórní soubory Pramínek Šípek
Tel.: 737 004 400, E-mail: brtnikovi@seznam.cz*

Jihlavské folklórní soubory Pramínek a Šípek

Vás srdečně zvou na své vánoční představení

Horácké Vánoce

11. a 12. 12. 2008 v DKO Jihlava

*Pojďte si s námi připomenout, jak vypadaly Vánoce v dobách,
kdy Vaše prababičky byly ještě malé holčičky!*

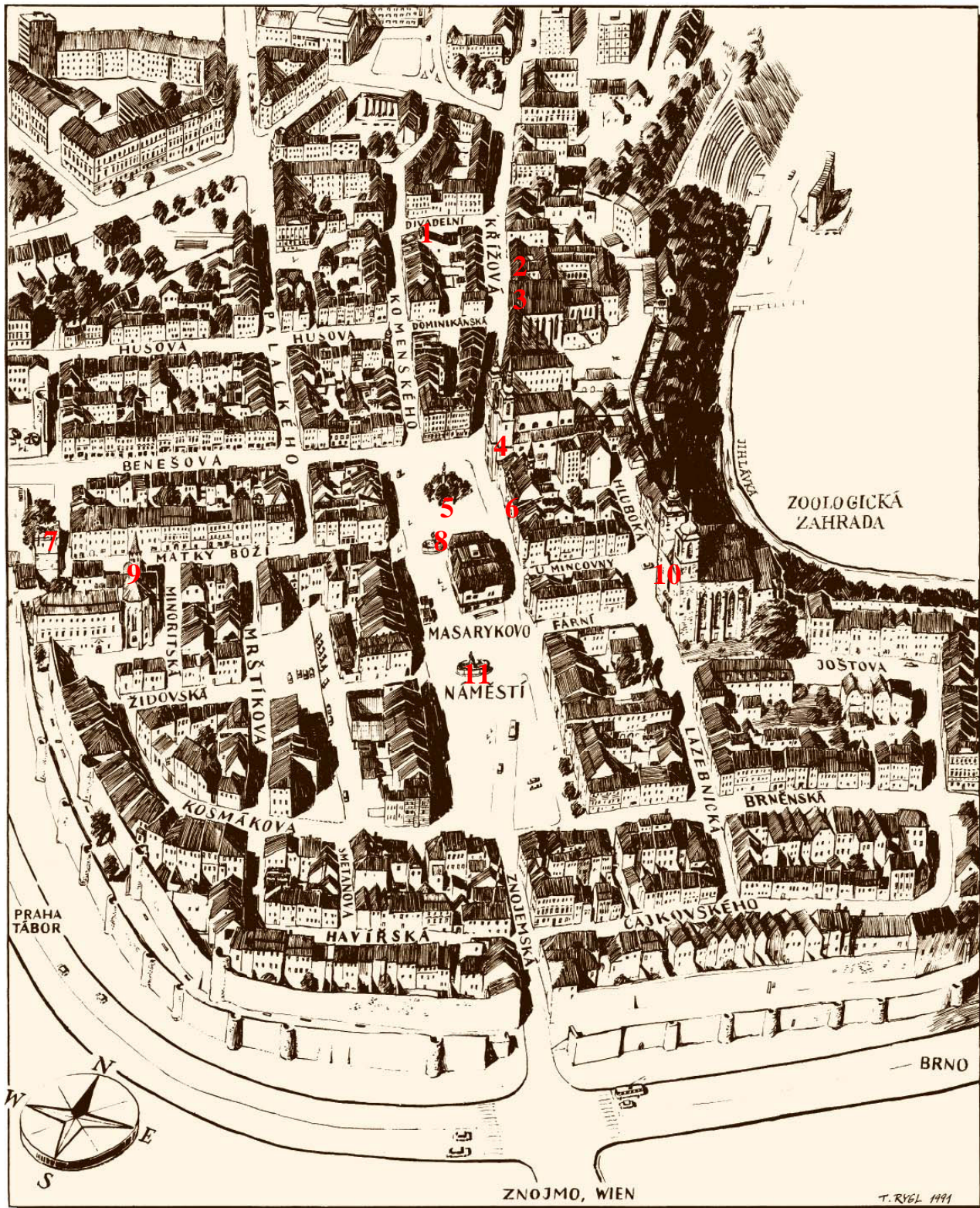

*Program složený z koled a adventních zvyků je vhodný pro děti,
dospělé, seniory a školy v rámci výuky*

*Rezervace a bližší informace:
Folklórní soubory Pramínek Šípek
Tel.: 737 004 400, E-mail: brtnikovi@seznam.cz*

1. Horácké divadlo Jihlava
2. Hotel Gustav Mahler – bývalý jezuitský klášter
3. Kostel svatého Kříže
4. Kostel svatého Ignáce
5. Morový sloup
6. Radnice
7. Brána Matky Boží
8. , 11. kašny
9. Kostel Nanebevzetí Panny Marie
10. Kostel svatého Jakuba

Příloha č. 3

Masarykovo náměstí

Minulost

Zdroj: www.spvd.cz

Současnost

Zdroj: Vlastní fotodokumentace

Zdroj: Vlastní fotodokumentace

Zdroj: Vlastní fotogalerie

Příloha č. 4:
Jihlavské folklorní léto

Zdroj: www.vysocan.cz

Zdroj: www.vysocan.cz

Zdroj: Vlastní fotogalerie

Zdroj: www.vysocan.cz

Havířský průvod

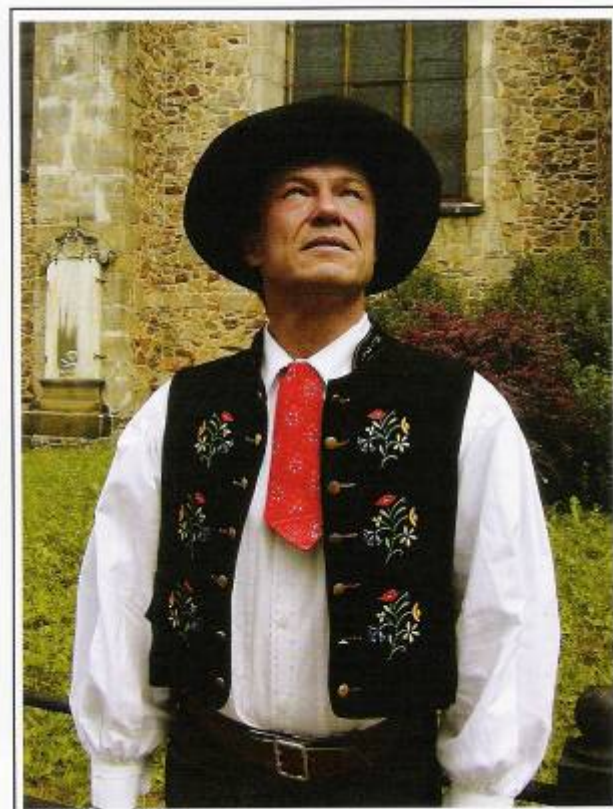
Zdroj: www.jihlava.cz/pruvod

Zdroj: www.jihlava.cz/pruvod

Příloha č. 5:
Jihlavský lidový kroj

Zdroj: Brtník, M.: Jaký kroj, tak se stroj, s. 17 – 20.

Příloha č. 6:

Kalendář kulturních akcí v Jihlavě, rok 2007

- 15. 2. - 29. 4. HORY, SKÁLY, KAMENY**
[Oblastní galerie Vysočiny](#), Komenského 10, tel. 567 301 680.
- 22. 2. - 6. 5. PAPEŽ KOUŘIL TRÁVU**
Výstava, [Oblastní galerie Vysočiny](#), Masarykovo nám. 24, tel. 567 309 722,
www.ogv.cz
- 28. 2. - 29. 4. DAVID KUBŮ - MILAN MAGNI**
Výstava, Galerie Alternativa, vernisáž 28.3. ve 20.00, Komenského 10, tel. 567 301 680.
- 7. 3. – 29. 4. OSTROVY SANDOKANA**
Výstava, [Muzeum Vysočiny](#), Masarykovo nám.57/58, tel. 567 573 880
- 9. 3. – 1. 4. OBRAZY – Z. ZRONEK + M. KOS + I. KRÁLOVÁ**
Výstava, [Muzeum Vysočiny](#), Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880
- 12. 3. ELENA SUCHÁNKOVÁ & JOCOSE JAZZ (CZ)**
první dáma českého jazzu, Horácké divadlo, Jazz Club, 19.30
- 16. 3. JOSEFOVSKÝ JARMARK**
Masarykovo náměstí
- 24. 3. – 18. 5. R E M...CO SE MI ZDÁVÁ K RÁNU**
Akademická malířka Irena Wagnerová – koláže.
Galerie - Horácké divadlo Jihlava, Komenského 24.
- 1. 4. DEN PTACTVA**
Programy s ptačí tematikou pro širokou veřejnost. Setkání nositelů ptačích příjmení.
- 4. 4. – 29. 4. ŽIVOT NA NILU - FOTOGRAFIE**
Výstava, [Muzeum Vysočiny](#), Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880
- 6. 4. VELIKONČNÍ JARMARK**
Masarykovo náměstí
- 14. 4. CELOSTÁTNÍ SETKÁNÍ SBĚRATELŮ**
Filatelie, numismatika, pohlednice, starožitnosti, pivovarské suvenýry, figurky z čokoládových vajíček.
Pořádá Klub filatelistů 06-40 "Vysočina" v Jihlavě
- 22. 4. DEN ZEMĚ**
Den zaměřený na ochranu životního prostředí i zvířat, ZOO Jihlava,
www.zoojihlava.cz.
- 28. 4. ŘIDIČ VYSOČINY**
Automobilová soutěž. Akci pořádají Jihlavské listy.
Čajkovského 35, tel. 567 309 018, fax 567 310 097
- 3. 5. – 1. 7. MICHAL KRÍŽ**
Výstava, Galerie Alternativa, vernisáž 28.3. ve 20.00. Komenského 10, tel. 567 301 680.

- 4. 5. – 3. 6. L. OBRŠLÍK – OBRAZY**
Výstava, [Muzeum Vysočiny](#), Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880
- 10. 5. – 1. 7. EGON SCHIELE A GUSTAV KLIMT**
Výstava, [Oblastní galerie Vysočiny](#), Komenského 10, tel. 567 301 680.
- 10. 5. – 17. 6. VÝSTAVA MODELÁŘŮ**
Výstava, [Muzeum Vysočiny](#)
Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880
- 11. 5. MÁJOVÝ JARMARK**
Masarykovo náměstí Jihlava
- 17. 5. – 19. 5. DŮM, BYT, ZAHRADA**
X. ročník regionální prodejní výstavy. Areál letního kina Jihlava.
Pořádají Jihlavské listy, Čajkovského 35, Jihlava, tel 567 578 030,
- 22. 5. ASONANCE**
Koncert, Hotel Gustav Mahler v 19.30.
- 24. 5. – 2. 9. ANTONÍN CHITTUSSI A JEHO POHLEDY NA ČESKÁ MĚSTA** Výstava,
[Oblastní galerie Vysočiny](#), Masarykovo nám. 24, tel. 567 309 722, www.ogv.cz.
- 30. 5. DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ JIHLAVSKÉ RADNICE – www.jihlava.cz**
- 31. 5. POHÁDKOVÝ LES**
Turistická trasa: 1,5 km. Start: 14.00 – 17.00, park Heulos, Jihlava.
Pořádá KČT Čeríněk. Kontakt: Drahomíra Nováková, tel. 567 301 138.
- 31. 5. – 2. 9. JOSEF KOS – RETROSPEKTIVA**
Výstava, [Oblastní galerie Vysočiny](#). Masarykovo nám. 24, tel. 567 309 722,
www.ogv.cz
- červen – září JIHLAVSKÉ KULTURNÍ LÉTO 2007**
Série koncertů, divadelních představení a dalších akcí.
Pořadatel: Magistrát města Jihlavy, odbor kultury, tel. 567 167 438
- 1. 6. DEN DĚTÍ** Soutěže nejen pro děti v areálu ZOO.
- 7. 6. – 8. 7. FOTOGRAFIE – FOTOGRAFITI**
Výstava, [Muzeum Vysočiny](#), Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880
- 13. 6. – 17. 6. VÝSTAVA KAKTUSŮ**
Výstava, [Muzeum Vysočiny](#). Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880
- červen BĚH TERRYHO FOXE**
Pořadatel: TJ Sokol Bedřichov
- 15. 6. ČERVNOVÝ JARMARK**
Masarykovo náměstí Jihlava
- 22. 6. TRH ŘEMESLNÉ VÝROBY**
Masarykovo náměstí Jihlava
- 22. – 24. 6. JIHLAVSKÝ HAVÍŘSKÝ PRŮVOD**
Statutární město Jihlava

- 22. – 24. 6. JIHLAVSKÉ FOLKLÓRNÍ LÉTO 2007**
6. ročník Mezinárodní přehlídky folklorních souborů.
Masarykovo náměstí Jihlava.
www.fos.cz , <http://sweb.cz/vysocan>
- 27. 6. – 1. 7. JIHLAVSKÁ POUŤ**
Svatojánské veselí s kolotoči a cukrovou vatou. Masarykovo náměstí. Pořadatel: Město Jihlava.
- 27. 6. – 2. 9. VE STYLU 1. REPUBLIKY**
Výstava, [Muzeum Vysočiny](http://www.muzeumvysociny.cz), Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880
- 29. 6. PRÁZDNINY ZAČÍNÁJÍ V ZOO** Program pro děti, soutěže o ceny
www.zoojihlava.cz
- 4. – 7. 7. PORTA 2007**
Odpolední recitálová scéna celostátního finále Porty 2007
Místo konání: ZOO, Vodní ráj a Heulos
- 5. 7. – 2. 9. FILIP T.A.K.**
Výstava v [Oblastní galerii Vysočiny](http://www.oblastnigalerievysočiny.cz)
- 20. 7. CYRILOMETODĚJSKÝ JARMARK**
Masarykovo náměstí Jihlava.
- 12. 7. -20. 8. VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI JIHLAVY**
Výstava, [Muzeum Vysočiny](http://www.muzeumvysociny.cz). Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880
- 15. 7. – 30. 9. TOMÁŠ CÍSAŘOVSKÝ**
[Oblastní galerie Vysočiny](http://www.oblastnigalerievysočiny.cz). Komenského 10, tel. 567 301 680.
- 1. 9. PRÁZDNINY KONČÍ V ZOO**
Blok zábavných pořadů s názvem Dětská disco revue.
ZOO Jihlava, tel. 567 573 730, fax 567 302 839, jizoo@zoojihlava.cz
- 5. 9. – 30. 9. FOTOGRAFIE – HORÁCKÝ FOTOKLUB JIHLAVA**
Výstava, [Muzeum Vysočiny](http://www.muzeumvysociny.cz). Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880
- 6. 9. – 29. 10. JAN MACKO – FILIP OLIVA**
Výstava v OGV. Komenského 10, tel. 567 301 680
- 8. 9. TRH ŘEMESLNÉ VÝROBY**
Masarykovo náměstí, Jihlava.
- 12. 9. – 14. 10. JIHLAVSKÝ KROJ A ORNAMENT V LIDOVÉM BYDLENÍ A ARCHITEKTUŘE** - Výstava, [Muzeum Vysočiny](http://www.muzeumvysociny.cz), Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880
- 12. 9. – 16. 9. VÝSTAVA EXOTICKÝCH ROSTLIN**
Výstava, [Muzeum Vysočiny](http://www.muzeumvysociny.cz). Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880
- 19. 9. – 30. 11. 115 LET JIHLAVSKÝCH LISTŮ**
Výstava, [Muzeum Vysočiny](http://www.muzeumvysociny.cz). Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880
- 23. 9. – 25. 9. VÝSTAVA HUB**
Výstava, [Muzeum Vysočiny](http://www.muzeumvysociny.cz). Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880
- 14. 9. VÁCLAVSKÝ JARMARK**

Masarykovo náměstí Jihlava.

14. 9. – 14. 11. FESTIVAL – MAHLER JIHLAVA 2007

Mezinárodní festival vážné hudby v místech spojených s životem Gustava Mahlera.

Pořadatel: Občanské sdružení Mahler 2000

gmahler@arcodiva.cz, www.arcodiva.cz.

září

DNY EVROPSKÉHO DĚDICTVÍ

Každoroční akce spojená s otevřením památek a doprovodnými kulturními akcemi.

září

TÝDEN DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ – SEJDEME SE NA KOPEČKU

Pořádá: Psychiatrická léčebna. Divadlo na Kopečku tel. 567 552 232

září

HORÁCKÝ LETECKÝ DEN

Aeroklub Henčov

6. 10.

DEN ZVÍŘAT

Dětské soutěže, představení některých zvířat návštěvníkům.

Pořádá: ZOO Jihlava.

10. 10. – 15. 1. 2008 **KARIKATURA 50. LET**

Umění 50. let ze sbírek OGV v Jihlavě. Pořádá: [Oblastní galerie Vysočiny](#)

10. 10. - 2. 12.

STRAŠÁCI, ANEB ÚPADEK STRAŠÁCTVÍ NEJEN NA MORAVĚ

Výstava, [Muzeum Vysočiny](#). Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880

19. 10 – 25. 10.

FAUNA A FLÓRA V KRESBÁCH A RYTINÁCH MARTINA SRBA-FILATELIE

Výstava, [Muzeum Vysočiny](#). Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880

19. 10.

PODZIMNÍ JARMARK

Masarykovo náměstí Jihlava.

23. – 28. 10.

MEZINÁRODNÍ FESTIVAL DOKUMENT. FILMŮ

Kontakt: Jihlavská kancelář – Jana Masaryka 16

1. 11. – 2. 12.

BOHUMILA A FRANTIŠEK SCHNEIDROVI

Výstava, Oblastní Galerie Vysočina

Komenského 10, tel. 567 301 680

1. 11 – 30. 11. **ARCHEOLOGIE NA VYSOČINĚ**

Výstava, [Muzeum Vysočiny](#). Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880

9. 11.

MARTINSKÝ JARMARK

Masarykovo náměstí Jihlava.

15. 11. – 15. 1.

MIKULÁŠ MEDEK A EMILA MEDKOVÁ

Výstava, Oblastní galerie Vysočina. Masarykovo nám. 24, tel. 567 309 722,

www.ogv.cz

listopad

SVATÝ MARTIN

Na Masarykovo náměstí přijede sv. Martin na bílém koni s doprovodem. Součástí akce je koncert a ohňostroj. Pořádá: Ing. Milan Kolář, tel. 567302622, Jihlava

1. 12.

ADVENT V ZOO - Vánoční dílny v areálu ZOO.

- 15. 12. CELOSTÁTNÍ SETKÁNÍ SBĚRATELŮ V ROCE 2007**
- 27. – 29. 12. VEČERNÍ PROHLÍDKY ZOO**
Prohlídka ZOO s průvodcem vánočně osvětlenou ZOO. Nutno předem rezervovat.
- 6. 12. – 31. 12. JAN SCHNEIDER**
Výstava, Oblastní galerie Vysočiny
Komenského 10, tel. 567 301 680
- 7. 12. – 16. 1. SVĚTICI V UMĚNÍ**
Výstava, [Muzeum Vysočiny](#)
Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880
- 8. 12. – 16. 1. PHOTOGRAPHIA NATURA 2007**
Výstava, [Muzeum Vysočiny](#)
Masarykovo nám. 57/58, tel. 567 573 880
- prosinec VÁNOČNÍ JARMARK**
Masarykovo náměstí Jihlava.
- prosinec JIHLAVSKÉ VÁNOCE 2007**
Série koncertů, divadelních představení a dalších akcí podpořených grantem
Statutárního města Jihlavy.

Zdroj: Turistické informační centrum

Příloha č. 7:

Kalendář kulturních akcí v Jihlavě, rok 2008

- 8. 1. – 10. 2. Obrazy – Tomanová** – výstava v Muzeu Vysočiny, www.muzeum.ji.cz
- 8. 2. – 31. 3. Netopýři** – výstava v Muzeu Vysočiny, www.muzeum.ji.cz
- 1. 2. – 29. 2. Kudy tudy do ciziny** - výstava v Městské knihovně Jihlava.
- 14. 2. – 16. 3. Archeologie** – výstava v Muzeu Vysočiny, www.muzeum.ji.cz
- 14. 2. – 16. 3. Horácký fotoklub** – výstava v Muzeu Vysočiny, www.muzeum.ji.cz
- 16. 2. Celostátní setkání sběratelů 2008**
- 16. 2. 38. Horácký bál**
Pořádá Horácký soubor písní a tanců Vysočan, hraje muzika Vysočanu a Božejáci, DKO Jihlava, 20.00, vstupné 160 a 180,- Kč.
- 16. 2. Vladislav Vančura: Markéta Lazarová** - premiéra v Horáckém divadle.
- 18. 2. Travesti skupina Screamers: A jedeme dál** – divadelní sál DKO, 19.00
- 20. 2. Škodovkou k japonskému moři**
Cestopisná beseda s promítáním (P. Goldmann). Městská knihovna v 17.00
- 20. – 21. 2. Elektrofest**
1. veletrh elektrotechniky a energetiky na Vysočině, DKO Jihlava, 9 – 15 hod.
- 21. 2. Kurz Ayurvědy – Nejsme všichni stejní**
Jednotlivé typy, charakteristika, rozdílnost, klady a zápory. Jak souvisí náš typ se stravou, bydlením, počasím a vším co nás obklopuje. Městská knihovna v 17.00
- 21. 2. Zelenina a čaje v naší výživě**
O bylinkách, čajích a léčení bez lékaře se Slavomírem Večeřou v klubovně ZOO Jihlava v 18.00.
- 22. 2. Sportovec Jihlavska 2007** – Horácké divadlo Jihlava, www.parolaart.cz
- 25. 2. František Pavlíček: Hadí kůže**
pohádka, velká scéna Horáckého divadla Jihlava, 9.30
- 25. 2. Jean Poiret: Klec bláznů**
francouzská komedie, Divadlo Radka Brzobohatého, DKO, Tolstého 2, 19.00.
- 27. 2. Lucie Kovaříková a Michal John: Na kole všemi kontinenty**
Jak první Češka na kole objela svět. Beseda s promítáním. Městská knihovna v 17.00
- 27. – 28. 2. Stavíme, bydlíme Jihlava**
Stavební výstava na Vysočině, fuglickova@omnis.cz, DKO Jihlava, 9 – 17 hod.
- 1. 3. Eastpark – koncert** – <http://www.chillibar.cz/>

- 1. – 31. 3. Výstava Francouzského klubu – cestovatelská setkání**
Městská knihovna Jihlava.
- 3. 3. Kurz trénování paměti** Městská knihovna v 16.00.
- 3. 3. František Pavlíček: Hadí kůže** -velká scéna Horáckého divadla Jihlava, 9.30
- 4. 3. Současná česká literatura** - seminář pro knihovníky, městská knihovna, v 9.00
- 6. 3. Kurz Ayurvédy** - Městská knihovna v 17.00, <http://www.knihovna-ji.cz/>
- 6. 3. Napříč Venezuelou** aneb z Caracasu na Roraimu ovšem s mezizastávkami.
Expedici zoologů společnosti Zoogeos představí zoolog Prácheňského muzea v Písku Karel Pecl v klubovně ZOO Jihlava v 18.00.
- 12. 3. Psychiatrio: J.S.Lenk, V.Redl, S.Janoušek**
koncert v divadle Na Kopečku, 19.00, Agentura Sampaj.
- 12. 3. Velikonoční inspirace – jarní vazby**
Městská knihovna od 10.00 – 17.00, <http://www.knihovna-ji.cz/>
- 12. - 13. 3. Konference Jihlava 2008 - 3. Mezinárodní konference** budova VŠPJ, www.vspj.cz.
- 17. 3. Kurz trénování paměti – Paměť a kreativita** - Městská knihovna v 16.00.
- 27. 3. Kurz Ayurvédy** Městská knihovna, 17.00.
- 28. 3. – 27. 4. Rozumíme zvířatům?** – Výstava v Muzeu Vysočiny, www.muzeum.ji.cz
- 4. 4. – 1. 6. Pověsti z Jihlavy a okolí** – výstava v Muzeu Vysočiny, www.muzeum.ji.cz
- 21. 3. Josefovský jarmark** – Masarykovo náměstí, pořadatel: SMJ
- 29. 3. František Pavlíček: Hadí kůže** - pohádka, velká scéna Horáckého divadla.
- 31. 3. Kurz trénování paměti** Městská knihovna, 16.00.
- 1. 4. Hop trop** - koncert v divadle Na Kopečku, 19.00.
- 1. 4. Den ptactva** – www.zoojihlava.cz
- 3. 4. Kurz Ayurvédy** – volné téma - Městská knihovna Jihlava, <http://www.knihovna-ji.cz/>
- 3. 4. Pořad o Jakubu Demlovi** - Městská knihovna v 17.00.
- 3. 4. Parky a ovce Nového Zélandu**
s Ilonou Fuzeckovou procestujeme Jižní ostrov, čeká nás povídání o krásách národních parků, divokých zvířatech a místních farmářích v klubovně ZOO Jihlava v 18.00.
- 5. 4. Tradiční soutěž v pódiových skladbách** – hala Sokol Bedřichov
- 5. 4. Calderón de la Barca: Dcera vichřice**
premiéra v Horáckém divadle Jihlava, velká scéna.
- 9. 4. Koa** – koncert v Divadle Na Kopečku, www.prazdninyvtelci.cz
- 12. 4. Remorse** – koncert Café Bar Chilli, Masarykovo nám. 25, tel. 567 300 091.
- 12. 4. Celostátní setkání sběratelů**

14. 4. **František Pavlíček: Hadí kůže** - pohádka, velká scéna HDJ, 9.30
16. 4. **Hudební poslechový pořad literárního kritika a teoretika Jiřího Černého** -
Městská knihovna v 18.00.
18. 4. **Aprílový jarmark** - Masarykovo náměstí
22. 4. **Den Země** – www.zoojihlava.cz
24. 4. **Bluesweiser – koncert**
<http://www.chillibar.cz/>. Café Bar Chilli, Masarykovo nám. 25.
26. 4. **Vlaštovka** - soutěž pro začínající a pokročilé tanečníky v rokenrolu.
TJ Sokol Bedřichov.
26. 4. **S.O.I.L.** Café Bar Chilli, Masarykovo nám. 25, tel. 567 300 091.
28. 4. **František Pavlíček: Hadí kůže** – HDJ v 9.30
1. 5. – 31. 5. **Zbyněk Zronek, Hana Sochorová – prodejní výstava obrazů** Hotel Gustav
Mahler
3. 5. – 1. 6. **Vltavíny** - výstava v Muzeu Vysočiny, www.muzeum.ji.cz
5. 5. **Jiří Schmitzer**
koncert v divadle Na Kopečku v 19.00, pořádá Agentura
5. 5. **František Pavlíček: Hadí kůže** - velká scéna HDJ v 9.30
7. – 9. 5. **Dům, byt, zahrada – X. ročník prodejní výstavy**
Horácký zimní stadion. Pořadatel: Jihlavské listy
12. 5. **František Pavlíček: Hadí kůže**- velká scéna HDJ v 9.30, www.hdj.cz.
16. 5. **Májový jarmark** - Masarykovo náměstí, pořadatel
17. 5. **Mad Finger – koncert** Café Bar Chilli, Masarykovo nám. 25
24. 5. **John Godber: V noci jako tato** - premiéra v Horáckém divadle, velká scéna
27. 5. **Asonance** – koncert v hotelu Gustav Mahler, www.prazdninyvtelci.cz
31. 5. **Václav Tomšovský: Jak se čerti ženili** - pohádka, velká scéna HDJ 9.30. a
15.00.
- Květen** **Den otevřených dveří radnice** – www.jihlava.cz.
1. 6. **Den dětí** – www.zoojihlava.cz
2. 6. **František Pavlíček: Hadí kůže** - velká scéna HDJ v 9.30, www.hdj.cz.
6. 6. – 8. 6. **XI. Celostátní výstava bonsají a suiseki** [Hotel Gustav Mahler](http://HotelGustavMahler.cz).
7. 6. **Václav Tomšovský: Jak se čerti ženili** - pohádka, velká scéna HDJ v 9.30.
9. 6. **František Pavlíček: Hadí kůže** - velká scéna HDJ v 9.30, www.hdj.cz.
11. 6. – 15. 6. **Kaktusy** - výstava v Muzeu Vysočiny, www.muzeum.ji.cz
13. 6. – 2. 11. **90. výročí Republiky 1918 – 2008** - výstava v Muzeu Vysočiny,
www.muzeum.ji.cz
16. 6. **Václav Tomšovský: Jak se čerti ženili** – pohádka v HDJ v 9.30.
20. 6. – 31. 8. **Hoří!** - výstava v Muzeu Vysočiny, www.muzeum.ji.cz

- 21. 6. Celostátní setkání sběratelů 2008**
- 21. – 22. 6. VII. Jihlavské folklorní léto 2008**
7. ročník Mezinárodní přehlídky folklorních souborů "Jihlavské folklorní léto 2008" proběhne v Jihlavě na Masarykově náměstí, www.fos.cz,
<http://sweb.cz/vysocan>.
- 20. 6. Červnový jarmark** - Masarykovo náměstí, SMJ, p. Berazcka, tel. 777 719 639.
- 27. – 29. 6. Festival sborového umění Jihlava 2008** - 51. ročník spojený s 9. ročníkem mezinárodní skladatelské soutěže Jihlava 2008.
- 25. – 29. 6. Jihlavská pout'**
Červen – září Jihlavské kulturní léto, www.jihlava.cz.
- Červen Trhy řemeslné výroby** - Masarykovo náměstí.
- Červen Aerosalon Jihlava** - Aeroklub Henčov, www.aeroklub.ji.cz.
- 5. – 6. 7. Pohár Vysočiny** - závod, Agility, Jumping, kynologické cvičiště Helenín.
- 1. 7. – 31. 8. Tomáš Záborec – prodejní výstava dřevěných malovaných plastik**
[Hotel Gustav Mahler](http://HotelGustavMahler.cz).
- 18. 7. Cyrilometodějský jarmark**
Srpen Czech Rock Block - Sokol's Power Voice s.r.o.
- 5. – 6. 9. Trampský Širák** – koncerty, Hanesův Mlýn, Štoky, pořádá Agentura Sampaj.
- 15. 8. Prázdninový jarmark**
- 10. 9. – 14. 9. Sukulenty** - výstava v Muzeu Vysočiny, www.muzeum.ji.cz
- 11. 9. – 12. 10. Kazachstán – fotky** - výstava v Muzeu Vysočiny, www.muzeum.ji.cz
- 17. 9. – 30. 11. Chytré hlavičky** – výstava v Muzeu Vysočiny, www.muzeum.ji.cz
- Září Den otevřených dveří památek – Dny Evropského dědictví**
pořadatel: statutární město Jihlava.
- Září – listopad Hudební festival Mahler Jihlava**
Pořadatel: OS Mahler 2000 - společnost Gustava Mahlera.
- 19. 9. Václavský jarmark** - Masarykovo náměstí.
- 4. 10. Den zvířat** – www.zoojihlava.cz.
- 16. 10. Neřež** - koncert v divadle Na Kopečku, 19.00.
- 17. 10. Podzimní jarmark** - Masarykovo náměstí
- 25. 10. Celostátní setkání sběratelů 2008**
- 24. – 29. 10. Mezinárodní festival dokumentárních filmů 2008**
- 14. 11. Martinský jarmark** - Masarykovo náměstí
- Listopad Svatý Martin** – pořadatel: Ing. Milan Kolář, tel. 567302622.
- Listopad Radůza** - koncert v divadle Na Kopečku
- Listopad Pacifik** - koncert v divadle Na Kopečku
- Listopad Fotografie z Rumunska** - výstava v Muzeu Vysočiny, www.muzeum.ji.cz

- 3. 12.**   **Karel Plíhal** - koncert v divadle Na Kopečku, 19.00
- 13. 12.**   **Celostátní setkání sběratelů 2008**
- Prosinec**   **Jihlavské Vánoce** – www.jihlava.cz.
- Prosinec**   **Peklo v podzemí** - pořadatel: OS Georgii Agricola.
- Prosinec**   **Gospelové Vánoce** – www.parolaart.cz.
- Prosinec**   **Míšové a Photographia natura** – výstavy v Muzeu Vysočiny.
- Prosinec**   **Advent v ZOO a večerní prohlídky ZOO** – www.zoojihlava.cz.
- Prosinec**   **Vánoční trhy** - Masarykovo náměstí.

Zdroj: Turistické informační centrum Jihlava

Příloha č. 8:
Mapa Jihlavy

Zdroj: Autoatlas Česká republika, plány měst, s. 8